

Gemeente
De Ronde Venen

Programma- begroting 2017

Inhoudsopgave

Onderwerp	Blz.
A. Beleidsbegroting	
Bestuurlijke aanbieding	3
Beleidsmatige en financiële samenvatting:	
– Beleidsmatige samenvatting	4
– Uiteenzetting van de financiële positie	9
Programma's:	
01 Openbare orde en veiligheid	20
02 Verkeer, vervoer en waterstaat	27
03 Economische zaken	32
04 Onderwijs	39
05 Cultuur, recreatie en sport	47
06 Sociaal domein	55
07 Milieu en duurzaamheid	67
08 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	74
09 Bestuur en ondersteuning	86
10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	94
Paragrafen:	
– Lokale heffingen	100
– Weerstandsvermogen en risicobeheersing	107
– Onderhoud kapitaalgoederen	117
– Financiering	135
– Bedrijfsvoering	139
– Verbonden partijen	142
– Grondbeleid	153
– Subsidies	160
B. Financiële begroting	
Overzicht baten en lasten:	
1. Financieel totaaloverzicht van de programma's	166
2. Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld	168
3. Overzicht algemene dekkingsmiddelen	173
4. Stelposten	174
5. Meerjarenprognose balans en EMU-saldo	175
6. Borg- en garantstellingen	179
7. Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	180
8. Overzicht incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	181

Onderwerp	Blz.
9. Totaaloverzicht reserves	188
10. Overzicht vorming en besteding voorzieningen	195
11. Investerings 2017 - 2020	200
12. Toedelen van de producten naar de programma's	202

Bestuurlijke aanbieding

Voor u ligt de Programmabegroting 2017. In deze begroting staat beschreven welke doelen, resultaten en ambities de gemeente volgend jaar en de jaren daarna nastreeft en welke kosten hiertegenover staan. De begroting is een uitwerking van de vastgestelde Kadernota 2017, waarin u als raad op hoofdlijnen de kaders en de koers, zowel beleidsinhoudelijk als financieel, heeft geformuleerd voor het jaar 2017 en het meerjarenperspectief 2018-2020. De basis voor de kadernota is het Coalitieakkoord 'Maatschappelijk betrokken – met visie naar vooruitgang'.

De speerpunten uit dit coalitieakkoord zijn vertaald naar concrete resultaten en acties in de Programmabegroting 2017.

De Programmabegroting 2017 is structureel sluitend met een plus en daar zijn wij blij mee. Ook meerjarig zien wij een financieel sluitend perspectief. Dit resultaat danken wij voor een groot deel aan de inzet van de afgelopen gemeentebesturen die hebben geïnvesteerd in het verstevigen van het financieel fundament van onze gemeente. Jaren van scherp budgetteren, reëel ramen en kostenefficiënt werken zorgen er nu voor dat wij extra ruimte hebben om te investeren in bijvoorbeeld het sociaal domein, het onderwijs en de economie. We richten ons daarbij blijvend op het versterken van het fundament, maar kijken ook met visie vooruit naar hoe bepaalde zaken beter kunnen worden aangepakt door middel van innovatie, samenwerking en investeren.

Het gunstige resultaat biedt mogelijkheden, maar de diverse risico's in de begroting en de fluctuatie in inkomsten van het Rijk nopen tot een behoedzame koers.

Ook vanuit de beleidsinhoud bouwen wij voort op een robuuste basis. Een goed voorbeeld hiervan is de veilige landing van de nieuwe zorgtaken, waarvan de transformatie in 2017 verder vorm krijgt. Een ander voorbeeld is de vernieuwing van ons onderhoudsbeleid voor de openbare ruimte. In 2017 gaan wij door met meters maken en gaan we diverse wegen verbeteren om de bereikbaarheid en verkeersveiligheid van onze gemeente te verbeteren.

Vernieuwde wetgeving (de vernieuwing van het Besluit Begroting & Verantwoording) zorgt ervoor dat de Programmabegroting er vanaf dit jaar anders uitziet dan voorgaande jaren. U zult zowel financieel als beleidsmatig verschuivingen en veranderingen ontdekken. In de Aanbiedingsnota komen wij hierop terug en lichten wij de voornaamste wijzigingen toe, inclusief de gevolgen en effecten hiervan.

Met de besluitvorming van de Kadernota 2017 zijn verschillende moties en amendementen vastgesteld, waarvan een aantal inhoudelijk gerelateerd is aan deze begroting. Voor een toelichting hierover verwijzen wij u naar het raadsvoorstel van deze Programmabegroting.

Wij kijken uit naar het debat hierover met uw raad.

Namens het college van gemeente De Ronde Venen,

Alberta Schuurs
Wethouder Financiën

Aanbiedingsnota

Beleidsmatige samenvatting

Iedere Programmabegroting bevat jaarlijks een aantal kernthema's. Bepaalde thema's keren jaarlijks terug, zoals de gemeentefinanciën, de arbeidsmarkt, de zorg en het onderwijs. Andere thema's vinden door nieuwe ambities en beleidsinzichten hun introductie in een Kadernota en worden uiteindelijk vertaald in een Programmabegroting. Ook ontwikkelingen op landelijk niveau, al dan niet vertaald in nieuwe wetgeving, zijn medebepalend voor de inhoud van een Programmabegroting.

Een actueel voorbeeld van nieuwe wetgeving is het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), dat een grote impact heeft op de inhoud en opbouw van deze Programmabegroting. Met als inzet het inzicht in de financiële positie van de gemeente voor raadsleden te verbeteren en het onderling vergelijken van gemeentelijke begrotingen te vergemakkelijken, zijn verschillende veranderingen doorgevoerd die effect hebben vanaf 2017. In de kadertekst 'Vernieuwing BBV' in deze Aanbiedingsnota gaan wij hier nader op in.

Geen wetswijziging maar wel een ontwikkeling is de fluctuerende economie op landelijk niveau, waarvan de effecten ook voel- en zichtbaar zijn in onze gemeente. Gelukkig is het perspectief voor onze gemeente op financieel-economisch gebied positief. Dit zien we bijvoorbeeld door het herstel van de woning- en arbeidsmarkt en de geleidelijke terugloop van de leegstand in de werk- en winkelgebieden.

Naast financieel-economische ontwikkelingen leiden ook maatschappelijke ontwikkelingen tot aandachtverschuivingen binnen de lokale overheid. Zo heeft de samenleving zich in de afgelopen decennia ontwikkeld van een redelijk homogene, geordende en stabiele samenleving naar een samenleving met grote variëteit en diversiteit. De samenleving is hierdoor complexer en gefragmenteerder geworden. De oude verzorgingsstaat heeft plaatsgemaakt voor de participatie-samenleving, waarin de overheid soms een stapje terug doet en meer ruimte biedt voor particuliere initiatieven en meer uitgaat van de eigen kracht en zelfredzaamheid van inwoners, ondernemers en instanties. Dit is een onderwerp dat ook zeker terugkomt in deze Programmabegroting, onder meer bij het sociaal domein.

Voordat wij de kernthema's van deze Programmabegroting toelichten, beginnen wij eerst met een korte schets van het financiële resultaat.

Zwarte cijfers

De Programmabegroting 2017 is structureel sluitend, evenals het financieel meerjarenperspectief. Onder meer verschillende autonome ontwikkelingen, de uitkomsten van de meicirculaire en de gevolgen van het vernieuwde BBV leiden in 2017 tot een positief begrotingsresultaat van € 379.000. In het meerjarenperspectief loopt dit op tot € 721.000 in 2020. Deze financiële ruimte biedt kansen voor het verlagen van de belastingen, nieuw beleid, het heroverwegen van eerder geplande bezuinigingen of het verder versterken van onze reservepositie. Zie hiervoor ook de argumenten in het raadsvoorstel tot het vaststellen van de Programmabegroting 2017.

Verderop in de aanbiedingsnota geven wij een uiteenzetting van onze financiële positie.

Kernthema's

Wij benoemen hieronder zes kernthema's, die als een rode draad door de Programmabegroting lopen. Uiteraard zijn er nog veel andere belangrijke onderwerpen en ambities in deze Programmabegroting voor 2017 opgenomen. Hiervoor verwijzen wij u naar de 10 beleidsprogramma's.

1. Vernieuwing in het sociaal domein

Iedereen heeft recht op goede zorg, goede basisvoorzieningen en werk. Er mag niemand buiten de boot vallen. Er is daarom altijd aandacht voor kwetsbare inwoners die extra ondersteuning en zorg nodig hebben. Als inwoners dit niet met elkaar kunnen organiseren, mogen zij erop vertrouwen dat wij als gemeente hierbij de ondersteuning bieden die nodig is. We zijn trots op het rijke netwerk aan mantelzorgers dat deze gemeente kent en we blijven deze groep in 2017 actief ondersteunen in hun werk.

We hebben inmiddels bijna 2 ervaringsjaren achter de rug ten aanzien van de gedecentraliseerde zorgtaken en maken nu de balans op. We zijn blij om te zien dat we op koers liggen met de transformatie. De uitvoering hiervan krijgt steeds meer vorm op basis van ons piramidemodel. Een meer integrale benadering van beleidsvelden en het ontschotten van (financiële) middelen zijn hierbij belangrijke voorwaarden. We zijn voornemens om extra te investeren in het versterken van de monitoring en risicobeheersing in het sociaal domein. De inzet is om hiermee bij te dragen aan het duurzaam beheersen van ons zorgbudget zodat we onze inwoners kwalitatief goede zorg kunnen blijven bieden in de toekomst. De monitor sociaal domein blijft een belangrijk middel om de uitvoering van onze zorgtaken en de daarbij horende financiële middelen in beeld te houden

Het verleggen van de focus van actiegerichte uitvoering (output) naar resultaatgericht sturen (outcome) is een essentieel onderdeel van onze transformatieopgave voor de komende jaren. Samen met alle maatschappelijke partners hebben wij benoemd op welke maatschappelijke effecten we ons beleid en de uitvoering daarvan de komende 4 jaar richten. Dit leggen wij vast in de Maatschappelijke Agenda, die wij in 2017 en de jaren daarna gaan uitvoeren.

2. Het verbeteren van de bereikbaarheid

Het bewaken van de bereikbaarheid van onze gemeente verdient in 2017 extra aandacht. Goed onderhoud draagt hier aan bij. Het goed organiseren hiervan vraagt om een toekomstbestendige en realistische oplossing. In 2017 gaan wij, zoals reeds in de Kadernota 2017 is vastgesteld, vooruitlopend op het nieuwe wegenbeheerplan een aantal wegen met voortvarendheid vernieuwen in Abcoude, Waverveen, Wilnis en Vinkeveen.

Wij gaan in 2017 ook onveilige kruisingen en wegen aanpakken om de verkeersveiligheid in de gemeente te blijven verbeteren. Wij doen dit zowel op basis van onze verkeersveiligheidscijfers als de input van onze inwoners. Zij zijn immers de oren en ogen in de samenleving. Onder meer gaan wij in 2017 maatregelen treffen op de kruisingen op de Oosterlandweg met de Oude Spoorbaan en de A.C. Verhoefweg in Mijdrecht met als doel om deze kruisingen voor al het verkeer veiliger te maken.

We blijven ons hard maken voor een zo goed mogelijke ontsluiting van het openbaar vervoer in onze gemeente, ook voor de kleinere kernen. Voor het fietsverkeer werken we in 2017 een pakket aan maatregelen uit, die de veiligheid en doorstroming voor onze fietsers moeten verbeteren.

3. Investeren in Digitale dienstverlening

Als gemeente zijn we verplicht om digitaal aan te sluiten op een aantal landelijke voorzieningen. Hiermee zorgen we ervoor dat onze inwoners op een veilige en betrouwbare manier met ons als overheid zaken kunnen blijven doen.

Naast het feit dat dit een wettelijke verplichting is, past het ook in de huidige tijdgeest. Inwoners en ondernemers willen immers zoveel mogelijk hun zaken met de overheid digitaal afhandelen. Wij stellen ons daarom als doel om in 2017 meer te investeren in 'e-dienstverlening' en de gemeentelijke diensten en producten digitaal toegankelijker te maken. De visie op dienstverlening, die dit jaar wordt opgeleverd, geeft hiervoor de richting aan.

In 2016 hebben we op dit terrein al een aantal mooie stappen gezet, bijvoorbeeld met de vernieuwing van onze gemeentelijke website. In 2017 komt er ook nog een gemeente-app beschikbaar, waardoor de digitale toegankelijkheid van onze diensten voor inwoners nog beter wordt.

Het behouden van een goede informatie- en privacy-beveiliging en het blijven voldoen aan (nieuwe) wetgeving zijn hier ook onderdeel van.

4. Samen aan de slag

We intensiveren onze samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. We betrekken hen bij zaken en onderwerpen, waarin we – naast ontwikkelen vanuit gemeentelijk initiatief - aansluiten bij die vanuit de samenleving. Als gemeente werken we aan het bewustzijn van de verschillende rollen die we hebben en hoe we daarmee omgaan. De ene keer zijn we als gemeente aan zet, de andere keer hebben we een meer aansluitende rol.

5. Een duurzame gemeente

Als gemeente nemen wij onze verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van onze maatschappij en zetten in op het verwezenlijken van de doelen uit het landelijk Energie-akkoord. Dit doen wij bijvoorbeeld door nieuwe laadpalen te plaatsen voor elektrische auto's, het scheiden van afval te intensiveren en het uitvoeren van een collectief zonnepanelenproject.

Wij willen ook de verduurzaming van onze eigen bedrijfsvoering continueren en willen inwoners en ondernemers stimuleren om zelf ook stappen te ondernemen als het gaat om energiebesparende maatregelen en hernieuwbare energieopwekking. Om onze ambities op het gebied van duurzaamheid te kunnen realiseren, stellen wij voor om hierop extra ambtelijke capaciteit in te zetten.

6. Voldoen aan nieuwe wetgeving

Het voldoen aan en het voorbereiden op nieuwe wetgeving is een terugkerend thema in deze Programmabegroting. Bij een aantal beleidsvelden, bijvoorbeeld in de ruimtelijke ordening, worden volgend jaar de nodige voorbereidingen getroffen om straks te voldoen aan de nieuwe Omgevingswet (invoering waarschijnlijk vanaf 2019). De wetswijziging van het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is al geëffectueerd en heeft al consequenties vanaf 2017. Ook op het gebied van de 'digitale overheid' dienen we te voldoen aan verschillende wettelijke eisen en zoeken we aansluiting op de landelijke Generieke Digitale Infrastructuur (GDI).

Vernieuwing BBV

De wijzigingen in het BBV hebben betrekking op zeven onderwerpen. Deze worden hieronder per onderwerp toegelicht.

1. Het activeren van investeringen met maatschappelijk nut

Investeringen met maatschappelijk nut (bijvoorbeeld wegen, openbare verlichting, kunstwerken, enz.) moeten met ingang van 2017 worden geactiveerd. Dit betekent dat het bedrag van een dergelijke investering niet meer als voorheen in één keer op het saldo van baten en lasten drukt, maar via een jaarlijkse afschrijving over meerdere jaren wordt uitgesmeerd. Dit heeft gevolgen voor nieuwe investeringen.

2. De invoering van uniforme taakvelden

Met ingang van 2017 geldt er een verplichte indeling voor de productenraming van de Programmabegroting, bestaande uit 49 taakvelden. Deze indeling wordt tevens gebruikt bij het aanleveren van de financiële verantwoordingsinformatie aan de provincie en het Rijk.

Deze taakvelden staan los van de programma-indeling van de Programmabegroting. Die bepaalt u nog steeds als raad. In de 10 programma's is een aantal beperkte wijzigingen doorgevoerd om de aansluiting te behouden tussen de nieuwe taakvelden en de bestaande programma's. Hiermee zorgen we er ook voor dat we zo min mogelijke verschillen hebben tussen de begroting zoals we deze presenteren aan u als raad en aan de provincie en het Rijk.

3. De invoering van een basis-set aan beleidsindicatoren

Het BBV schrijft een aantal beleidsindicatoren voor die gemeenten verplicht moeten opnemen in hun Programmabegroting. Deze indicatoren bevatten geen opgelegde norm. De waarde die wordt nagestreefd wordt door de gemeente zelf bepaald. U vindt deze indicatoren terug in de beleidsprogramma's.

Er is ook een facultatieve lijst met indicatoren, waarvoor de landelijke data nog ontbreken. Deze lijst maakt (nog) geen onderdeel uit van deze Programmabegroting. Gezien de korte invoeringstijd is er voor gekozen om in deze Programmabegroting alleen de basis-set op te nemen. Volgend jaar zullen we bezien in hoeverre we het werken met indicatoren daadwerkelijk kunnen integreren in onze beleidsprocessen.

De brongegevens van deze indicatoren zijn voor alle gemeenten beschikbaar en vindbaar op www.waarstaatjegemeente.nl. Het gebruik van deze indicatoren maakt het mogelijk om beleidsprestaties tussen gemeenten met elkaar te vergelijken.

4. Meer aandacht voor Verbonden partijen

Als gemeente werken wij samen met veel verschillende organisaties bij het uitvoeren van onze taken. Deze verbonden partijen hebben wij opgenomen in de beleidsprogramma's. Hierdoor ontstaat er beter inzicht in de verschillende vormen van deze samenwerkingsverbanden, op welke wijze een organisatie bijdraagt aan de doelstelling(en) van de gemeente en welke eventuele risico's hierbij van toepassing zijn. Alle verbonden partijen zijn ook net als voorgaande jaren opgenomen in een aparte paragraaf.

5. Een wijziging in de overheadtoerekening

Vanaf 2017 worden de overheadkosten in de Programmabegroting niet meer per programma uitgesplitst, maar als totaal opgenomen in een taakveld in programma 9. Ook is er nu een algemene definitie voorgeschreven van overhead om zodoende een wirwar aan methodes te voorkomen.

Voor een aantal doeleinden blijft echter een administratie van toepassing, bijvoorbeeld bij de tariefberekening van de riool- en afvalstoffenheffing en andere kostprijzen (leges). Dit geldt ook voor de aangifte BTW en de Vennootschapsbelasting (Vpb).

Voor de onderdelen riolering en reiniging heeft de BBV-wijziging ook effect op de kostenonderbouwing hiervan. Dit wordt later toegelicht in deze Aanbiedingsnota.

6. Een verscherping van de boekhoudregels voor grondexploitaties

De afbakening van het begrip grondexploitatie wordt met het vernieuwde BBV aangescherpt. Het betreft verschillende wijzigingen die als doel hebben om duidelijkheid en transparantie te scheppen over welke kosten wel en niet thuishoren in een gemeentelijke grondexploitatie. De administratieve verwerking van grondexploitaties voor gemeenten wordt hierdoor aanzienlijk gewijzigd.

Het voeren van een bouwgrondexploitatie is een ondernemersactiviteit waarover sinds 2016 vennootschapsbelasting moet worden berekend.

7. Nieuwe regels voor het inzichtelijk maken van het EMU-saldo

Het begrotingssaldo van een land geeft weer of een land een overschot of een tekort heeft bij zijn overheidsuitgaven. Als de uitgaven in een bepaald jaar groter zijn dan de inkomsten, is er in dat jaar sprake van een tekort en groeit de staatsschuld. Het begrotingssaldo geeft daarmee een indicatie van de staat waarin het huishoudboekje van de overheid in een bepaald jaar verkeert. De lidstaten van de Europese Unie hebben afgesproken allemaal met eenzelfde definitie van het begrotingssaldo te werken. Ze noemen dit het EMU-saldo.

Het vernieuwde BBV schrijft vanaf 2017 een geprognosticeerde balans voor van het EMU-saldo. Dit betekent dat in de Programmabegroting 2017, naast de geprognosticeerde balans per 31 december 2017, ook een berekening is opgenomen voor het meerjarenperspectief 2018 - 2020.

Op de volgende pagina's van de Aanbiedingsnota geven wij een uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente voor 2017 tot en met 2020. Hierbij is voor de eerste keer sprake van een geïntegreerde begroting, zoals toegezegd bij de behandeling van de begroting 2016.

Uiteenzetting van de financiële positie

In de uiteenzetting van de financiële positie wordt ingegaan op:

- Financiële resultaten van de programma's inclusief hoofdlijnenanalyse;
- Incidentele baten en lasten;
- Lokale heffingen en woonlasten;
- Waar komt het geld vandaan?
- Waar wordt het geld aan besteed?

Financiële resultaten van de programma's inclusief hoofdlijnenanalyse

In dit onderdeel is een toelichting opgenomen op de financiële resultaten voor de komende vier jaar.

Beginpunt is het financieel beeld uit de Kadernota 2017 aangevuld met de effecten van de 1^e bestuursrapportage 2016 en de uitkomsten van de meicirculaire gemeentefonds 2016. Vervolgens zijn de nieuwe ontwikkelingen opgenomen en onderverdeeld naar autonome ontwikkelingen en beleidsaanpassingen. Bij elkaar vormen deze onderdelen de begrotingsresultaten.

Wij zijn als college blij met de stevige en solide financiële basis. Bij de gepresenteerde resultaten is het goed om te vermelden dat de taakstelling takendiscussie nog niet concreet is ingevuld. Ten behoeve van de discussie in de raad zijn de nog openstaande bedragen voor de taakstelling taken-discussie in de onderstaande tabel inzichtelijk gemaakt.

In tabel 1 is het financieel resultaat van de begroting 2017 – 2020 weergegeven. De onderdelen zijn op hoofdlijnen toegelicht. Graag gaan wij met u in gesprek om tot een nadere invulling/ bestemming te komen van de begrotingsresultaten.

Tabel 1: Financiële resultaten van de programma's

	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Startpositie Kadernota 2017	33.000	-269.000	-145.000	-538.000
2. Effecten 1^e bestuursrapportage 2016	-40.000	11.000	66.000	66.000
3. Uitkomsten meicirculaire gemeentefonds 2016	433.000	833.000	648.000	744.000
<i>Subtotaal</i>	<i>426.000</i>	<i>575.000</i>	<i>569.000</i>	<i>272.000</i>
4. Autonome ontwikkelingen	280.000	420.000	440.000	769.000
5. Beleidsaanpassingen	-327.000	-268.000	-294.000	-320.000
6. Begrotingsresultaten 2017 - 2020	379.000	727.000	715.000	721.000
Taakstelling takendiscussie	-76.000	-145.000	-324.000	-524.000

1. *Startpositie Kadernota 2017*

In de Kadernota 2017 is een eerste prognose opgenomen van de verwachte begrotingsresultaten voor de jaren 2017 tot en met 2020. Deze kadernota is behandeld in de raadsvergadering van 1 en 2 juni 2016.

2. *Effecten 1e bestuursrapportage 2016*

In de 1^e bestuursrapportage 2016 is aangegeven dat de bestuurswisseling doorwerkt in de meerjarenraming. De rapportage is behandeld en vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2016.

3. *Uitkomsten meicirculaire gemeentefonds 2016*

De rijksbijdragen algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente. Het Rijk heeft de gemeenten via meicirculaire 2016 geïnformeerd over de omvang en de verdeling van het gemeentefonds. Via een informatienota (Griffiebrief nummer 26, 29 juni 2016) is de gemeenteraad vooruitlopend op de begroting al geïnformeerd over de financiële gevolgen van de circulaire voor de gemeente De Ronde Venen.

4. *Autonome ontwikkelingen*

Door autonome ontwikkelingen zoals lagere kosten voor afschrijving en rente en aanscherping van meerjarige budgetten ontstaat een nadeel van € 200.000 in 2017 oplopend naar een voordeel van € 289.000 in 2020. Onderstaand is een uiteenzetting weergegeven:

Autonome ontwikkelingen	2017	2018	2019	2020
Stelselwijziging BBV	480.000	480.000	480.000	480.000
Afschrijvingen	87.000	59.000	46.000	165.000
Financiering	52.000	65.000	248.000	445.000
Diversen	-339.000	-184.000	-334.000	-321.000
Totaal	280.000	420.000	440.000	769.000

- *Stelselwijziging BBV*: de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van de gemeenten heeft onder andere een effect op de kostenonderbouwing voor het onderdeel riolering en reiniging. De stelselwijziging betreft de toerekening van rente en overhead aan gesloten stelsels. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft voor het doorbelasten van overhead een verdeelsleutel samengesteld (juli 2016) die is toegepast. Hetzelfde geldt voor het rentecomponent. Daarnaast worden de kosten voor heffing en invordering van de gemeentebelastingen Amstelland verrekend met de belastingsoorten. Deze nieuwe methodiek / stelselwijziging zorgt per 2017 voor een voordeel voor het concern van structureel € 480.000. De effecten binnen de gesloten stelsels worden opgevangen door verrekening met de voorzieningen. Een specificatie van de kostenonderbouwing van riolering en reiniging is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.
- *Afschrijvingen*: de omvang van de investeringen over de jaren 2017 – 2020 zijn wisselend (denk aan investeringen die lager uitvallen of investeringen die door omstandigheden een jaar verschuiven). Hierdoor vallen de jaarlijkse afschrijvingslasten lager uit.
- *Financiering*: de verwachting is dat vooral dankzij de verkoopopbrengsten uit de bouwgronden in exploitatie er geen nieuwe leningen worden aangegaan. Hierdoor daalt de omvang van de langlopende leningen in de periode 2016 - 2020 van € 75,0 miljoen

naar € 34,4 miljoen. Hierdoor zijn er lagere rentelasten, dan in het vorige meerjarenperspectief rekening mee is gehouden.

- *Diversen*: Dit betreft de ontwikkeling van lonen en prijzen. Daarnaast is ook rekening gehouden met nieuwe berekeningen (prijs x hoeveelheid) vanuit de leges van burgerzaken en omgevingszaken (projectleges). Ook is rekening gehouden met o.a. structureel hogere kosten voor bijstandsuitkeringen.

5. *Beleidsaanpassingen*

De beleidsaanpassingen hebben zowel een structureel als een incidenteel karakter. De incidentele mutaties maken onderdeel uit van de "Incidentele baten en lasten".

Structurele beleidsaanpassingen (- = nadeel / + = voordeel)	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat:				
1. Hondenbeleid	-12.000	-24.000	-24.000	-24.000
2. Mechanische onkruidbeschrijving i.p.v. chemisch	-96.000	-96.000	-96.000	-96.000
3. Extra kosten straatreiniging i.v.m. nieuwe onkruidbestrijding	-43.000	-43.000	-43.000	-43.000
4. Maatregelen voor bevordering fietsgebruik	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
5. Maatregelen verkeersonveilige punten		-25.000	-25.000	-25.000
Programma 3 Economische zaken:				
6. Website derondevennerwerkt.nl	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Programma 4 Onderwijs:				
7. Peuterspeelzalen		122.000	122.000	122.000
8. Voorschoolse voorziening peuters	-54.000	-80.000	-106.000	-132.000
Programma 5 Cultuur, recreatie en sport:				
9. Herplant en voorkoming overlast bomen	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Programma 7 Milieu en duurzaamheid:				
10. Extra formatie duurzaamheid	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000
Programma 9 Bestuur en ondersteuning:				
11. Lief en leedpot & Barbecue	-23.000	-23.000	-23.000	-23.000
Totaal	-327.000	-268.000	-294.000	-320.000

1. Voor hondenpoepmaatregelen is met ingang van 2017 structureel budget opgenomen voor het legen van prullenbakken en overige onderhoudskosten (dispensers en schoonmaak). Daarnaast is er in 2017 een incidenteel budget opgenomen; zie onderdeel incidentele baten en lasten.
2. In 2016 is een verbod ingegaan op het gebruik van glyfosaat voor de bestrijding van onkruid op verhardingen. Daarom wordt de onkruid op verhardingen nu mechanisch bestreden door te borstelen, wat extra kosten met zich meebrengt.

3. Door de nieuwe bestrijding van onkruid (mechanisch i.p.v. chemisch) zijn extra veegwerkzaamheden noodzakelijk. Zie hiervoor ook de toelichting bij onderdeel 2.
4. In 2017 wordt gestart met de uitvoering van maatregelen tot het bevorderen van fietsverkeer. Voor de gemeentelijke investering in de maatregelen is vanaf 2017 een structureel budget van € 30.000 opgenomen.
5. Uit de jaarlijkse monitoring van verkeersongevallen worden de ongevalslocaties met 3 of meer letselongevallen geanalyseerd. Deze locaties worden vervolgens sober doch doelmatig aangepakt om het aantal ongevallen terug te dringen. Hiervoor wordt vanaf 2018 een structureel budget opgenomen van € 25.000.
6. Voor het onderhouden en uitbouwen van het digitale platform derondevennerwerkt.nl is € 2.000 structureel budget opgenomen.
7. Zoals ook is aangegeven in de Kadernota 2017 van de gemeente De Ronde Venen worden vanaf 2018 de rijksbijdragen voor peuterspeelwerk afgebouwd. Over de gevolgen van deze afbouw komt op een later tijdstip een apart voorstel. De daling van de rijksbijdragen worden meegenomen in het meerjarenperspectief van de begroting.
8. Rijk en gemeenten hebben bestuurlijke afspraken gemaakt over een aanbod voor alle peuters. Met deze afspraken wordt alle peuters de mogelijkheid gegeven om naar een voorschoolse voorziening te gaan. Via de afspraken zetten gemeenten zich actief in om een aanbod te realiseren voor de groep peuters zonder recht op de landelijke kinderopvangtoeslag die nu niet naar een voorschoolse voorziening gaat. Om dit beleid vorm te geven verstrekt het Rijk bijdragen (via een taakmutatie in de algemene uitkering) oplopend van € 26.000 in 2016 naar €132.000 in 2020. Deze bijdragen worden ingezet voor het uitvoeren van dit beleid.
9. Voor de herplant van bomen is € 20.000 structureel opgenomen (aangenomen motie D66). Daarnaast is € 15.000 structureel beschikbaar voor overlast van bomen naar aanleiding van het gewijzigde 'bomenbeleid groener dan nu'.
10. Voor het verder ontwikkelen van duurzaamheid in onze gemeente wordt structureel extra formatie beschikbaar gesteld. Deze formatie zal worden ingezet om diverse duurzaamheidsprojecten tot uitvoering te brengen, o.a. duurzame mobiliteit en laadpalen; het verduurzamen van de particuliere woningmarkt en het verder opbouwen van een netwerk/ platform.
11. De eerdere bezuinigingen op de bedrijfsvoering voor de onderdelen lief en leedpot en de gemeentelijke barbecue worden vanaf 2017 ongedaan gemaakt. De gemeentelijke barbecue draagt bij aan een goede samenwerking tussen raad, college en medewerkers.

Incidentele beleidsaanpassingen

Incidentele beleidsaanpassingen (- = nadeel / + = voordeel)	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat:				
01. Hondenbeleid	-71.000			
02. Bewegwijzering Mijdrecht	-36.000			
03. Maatregelen kruispunten Oude Spoorbaan	-50.000			
Programma 3 Economische zaken:				
04. Accountant management bedrijven	-8.000			
05. Economische promotie	-42.000			
06. Extra formatie economische zaken	-25.000	-25.000		
07. Visie bedrijventerrein	-40.000			
Programma 5 Cultuur, recreatie en sport:				
08. Onderzoek binnen- en buitensport en ook dorpshuizen	-90.000			
09. Streefbeelden groenbeleid	-25.000			
Programma 6 Sociaal domein:				
10. Bijstandsuitkeringen aan vergunninghouders	-600.000			
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting:				
11. Voorbereiding invoering Omgevingswet	-70.000			
12. Project huisvesting vergunninghouders	-180.000	-50.000		
13. Centrumplan Vinkeveen	-40.000			
14. Visie centrum Abcoude, Wilnis en Mijdrecht	-50.000			
Programma 9 Bestuur en ondersteuning:				
15. Onderzoek legal audit	-20.000			
Totaal	-1.347.000	-75.000	0	0
Inzet reserves	1.347.000	75.000	0	0
Totaal na inzet reserves	0	0	0	0

01. Hondenpoepmaatregelen

Voor hondenpoepmaatregelen zijn met ingang van 2017 zowel structureel als incidenteel budgetten opgenomen.

02. Verkeerskundige knelpunten: bewegwijzering Mijdrecht A2

In 2017 wordt uitvoering gegeven aan het bewegwijzeren van Mijdrecht op de A2. Hiermee wordt de gemeente makkelijker 'te vinden' en zal de naamsbekendheid groeien. Vereiste bij het realiseren is de financiële medewerking van andere partijen. Als eenmalige gemeentelijke bijdrage is € 36.000 opgenomen.

03. **Maatregelen kruispunten Oude Spoorbaan**
In 2017 worden de twee resterende knelpunten op verkeersveiligheidsgebied uit de vorige monitoringsperiode aangepakt. Dit betreft de kruisingen van de Oude Spoorbaan met de A.C. Verhoefweg respectievelijk Oosterlandweg. Rekening houdend met toekomstig wegonderhoud zal er op sobere doch doelmatige wijze een oplossing worden doorgevoerd in het wegontwerp. Er is voor deze maatregelen een incidenteel budget van € 50.000 opgenomen.
04. **Accountantmanagement bedrijven**
Voor de professionalisering en verdere inbedding van het accountmanagement bedrijven is eenmalig € 8.000 beschikbaar voor het jaar 2017.
05. **Economische promotie**
De gemeente stelt eenmalig aanvullende middelen beschikbaar voor het verbeteren van het economisch functioneren van de gemeente en haar individuele winkel- en werkgebieden. Het budget van € 42.000 wordt benut voor het verbeteren van het ondernemersklimaat en de samenwerking in de winkel- en werkgebieden.
06. **Extra formatie economische zaken**
Om economische zaken een impuls te geven door het uitvoeren van diverse projecten (zie programma 3), vindt een tijdelijke uitbreiding van de formatie plaats voor de jaren 2017 en 2018.
07. **Visie bedrijventerrein**
Voor de bedrijventerreinen zet de gemeente reeds de in gang gezette acties voort en nieuwe acties in gang door in dialoog met ondernemers en eigenaren de bedrijventerreinen vitaal te houden, leegstand terug te dringen en verpaupering te voorkomen. Zowel voor de bedrijventerreinen in Abcoude als voor bedrijventerrein Mijdrecht. Parallel daaraan ontwikkelen wij in 2017 een toekomstvisie voor het bedrijventerrein, zodat we daarna gericht aan toekomstige ontwikkelingen kunnen werken.
08. **Onderzoek binnen- en buitensport en ook dorpshuizen**
Naar aanleiding van vragen van de gemeenteraad en een bestuurlijke toezegging is voor 2017 een eenmalig budget van € 90.000 opgenomen voor een extern onderzoek naar de binnen- en buitensportaccommodaties en de dorpshuizen in onze gemeente.
09. **Streefbeelden groenbeleid**
Voor het opstellen van streefbeelden van groenbeleid is eenmalig € 25.000 in 2017 opgenomen.
10. **Bijstandsuitkeringen aan vergunninghouders**
Door de komst van vergunningshouders is de verwachting dat de kosten van bijstandsuitkeringen eenmalig toenemen met € 600.000. Deze eenmalige kosten worden opgevangen door het inzetten van de algemene reserves.
11. **Vorbereiding invoering Omgevingswet**
In 2017 is een budget van € 200.000 opgenomen om de impact van de wet in beeld te brengen en een goede basis te creëren voor de invoering van de wet. Daarnaast moeten de implementatietrajecten van de Omgevingswet en de wet VTH op elkaar worden afgestemd. Bij milieu is er een toename van taken door toename projecten, een aantal grote bestemmingsplannen, stikstofdepositieproblematiek en deelname overlegstructuur Schiphol. Daarnaast is de impact van de Omgevingswet op het beleidsveld milieu relatief groot door zowel de decentralisatie van taken als de grote beleidsmatige veranderingen

die deze wet met zich meebrengt. In verband met de bredere noodzakelijke inzet van medewerkers in verband met de implementatie van de Omgevingswet is het oorspronkelijk geraamde budget van € 130.000 in de Kadernota 2017 met € 70.000 verhoogd.

12. Project huisvesting vergunninghouders

Voor huisvesting van de vergunninghouders is rekening gehouden met € 230.000 aan eenmalige kosten. Deze kosten zijn bestemd voor externe inhuur voor projectmanagement en de kosten voor onderzoek en inloopavonden e.d. De kosten zijn verdeeld naar € 180.000 voor 2017 en € 50.000 voor 2018.

13. Centrumplan Vinkeveen

Voor het begeleiden van het centrumplan Vinkeveen is voor 2017 een incidenteel opgenomen van € 40.000.

14. Visie centrum Abcoude, Wilnis en Mijdrecht

Voor het opstellen van deze visie is € 50.000 als incidenteel budget opgenomen voor 2017.

15. Onderzoek legal audit

In 2017 staat een evaluatie van de legal audit gepland. Hiervoor is € 20.000 opgenomen als incidenteel budget.

6. *Begrotingsresultaten 2017 - 2020*

Deze bedragen vormen de nieuwe startpositie voor de financiële positie voor de jaren 2017 – 2020.

Incidentele baten en lasten

Om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente is het onderscheid tussen structureel en incidenteel vooral van belang. In onderstaand overzicht zijn opgenomen de incidentele baten en lasten die worden verrekend met de reserves. In het onderdeel financiële begroting (incidentele baten en lasten) is een specificatie opgenomen.

Incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (+ = toevoeging en - = onttrekking)				
Omschrijving	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Totaal	-2.839.000	3.343.000	-279.000	3.676.000

Lokale heffingen en woonlasten

De onroerende zaakbelasting (OZB), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing vormen samen de woonlasten. De onderstaande vergelijking is gemaakt op basis van een WOZ-waarde van € 300.000. Voor de vergelijkbaarheid is voor het jaar 2016 een overzicht gepresenteerd met een korting van € 14 op de afvalstoffenheffing en zonder een korting. De woonlasten 2017 stijgen met 1% ten opzichte van 2016 (excl. de eenmalige korting in 2016).

De stijging van 1% is gekoppeld aan de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product (BBP) van het Centraal Plan Bureau (CPB) zoals opgenomen in de meicirculaire gemeentefonds 2016.

Woonlasten eigenaar	Belasting- plichtige	2016 met korting van € 14	2016 zonder korting van € 14	2017
Onroerende zaakbelasting	Eigenaar	303	303	306
Rioolheffing	Eigenaar	201	201	203
Afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden)	Gebruiker	199	213	215
Totaal		703	717	724

Stijging 2017 t.o.v. 2016 zonder korting afgerond	1%
Stijging 2017 t.o.v. 2016 met korting afgerond	3%

Naast de vergelijking door de doelgroep eigenaren is er ook een vergelijking gemaakt voor de huurders. Hieruit blijkt dat ook voor deze doelgroep de woonlasten 2017 stijgen met 1% ten opzichte van 2016 (excl. de eenmalige korting in 2016).

Woonlasten gebruiker (huurder)	Belasting- plichtige	2016 met korting van € 14	2016 zonder korting van € 14	2017
Afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden)	Gebruiker	199	213	215
Totaal		199	213	215

Stijging 2017 t.o.v. 2016 zonder korting afgerond	1%
Stijging 2017 t.o.v. 2016 met korting afgerond	8%

Waar komt het geld vandaan?

Om de gemeentelijke taken te kunnen uitvoeren ontvangt de gemeente vanuit verschillende bronnen inkomsten. De verwachting is dat in 2017 de ontvangsten € 89,8 miljoen zullen zijn. De bronnen zijn weergegeven in onderstaande figuur.

Totaal inkomsten 2017: € 89,8 miljoen				
Rijk	Inwoners en bedrijven		Gemengd	Gemeente
Algemene uitkering € 43,2 miljoen	Onroerende zaakbelastingen € 7,5 miljoen		Bouwgronden in exploitatie € 15,9 miljoen	Inzet reserves € 3,2 miljoen
	Overige belastingen € 1,2 miljoen	Afvalstoffen- en rioolheffing € 7,9 miljoen	Overige goederen en diensten € 5,1 miljoen (Leges bouwvergunningen en paspoorten, huren van gebouwen en eigen bijdragen Wmo)	
Doeluitkeringen € 5,8 miljoen				

Waar wordt het geld aan besteed?

De gemeente voert verschillende taken uit zoals het onderhoud aan wegen, het verstrekken van bijstandsuitkeringen, het afgeven van paspoorten, het beheren van sportparken en de brandweerzorg. De verwachte bestedingen hiervan in 2017 zijn € 89,4 miljoen. Dit is weergegeven in onderstaande figuur.

Totaal bestedingen 2017: € 89,4 miljoen				
Sociaal domein € 27,6 miljoen		Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing € 18,7 miljoen		Veiligheid € 2,9 miljoen
		Milieu € 7,1 miljoen		Bestuur en ondersteuning € 14,5 miljoen
Onderwijs € 3,1 miljoen	Sport, cultuur en recreatie € 6,7 miljoen	Verkeer, vervoer en waterstaat € 7,0 miljoen	Economie € 0,5 miljoen	Algemene dekkingsmiddelen € 1,2 miljoen

Programma's

Programma 1 - Openbare orde en veiligheid

Ons doel voor 2017

Wij blijven in 2017 samen met de betrokken instanties zorg dragen voor de veiligheid in onze gemeente. Wij baseren ons hierbij op het vastgestelde Integraal Veiligheidsplan. Verder willen wij extra inzetten op het betrekken van onze inwoners bij het veiliger maken van de woonomgeving.

Wat willen we bereiken in 2017?

1. Handhaven van het huidige veiligheidsniveau.

De Ronde Venen is in relatie tot andere gemeenten in de politie-eenheid Midden Nederland een relatief veilige gemeente, waarbij geen sprake is van extreme uitschieters naar boven of naar beneden. Door goed zicht te hebben op actuele veiligheidsproblemen en hier met de veiligheidspartners adequaat op te reageren, kunnen wij ons veiligheidsniveau bestendigen.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
1.1	Het uitvoeren van het integraal veiligheidsplan (IVP) 2015-2018.	<p>De geprioriteerde veiligheidsonderwerpen uit het IVP worden in gezamenlijkheid met de veiligheidspartners uitgevoerd. Daarnaast wordt er uitvoering gegeven aan de wettelijke Openbare Orde en Veiligheid OOV-taken en respons op incidenten en urgente vragen uit de samenleving.</p> <p>De integraliteit tussen deze onderwerpen is belangrijk. Deze moeten gezien worden in de context van het brede begrip 'veilig in en om het huis'. Zo kunnen zaken als 'valpreventie' hier ook in meegenomen worden. Dit vraagt ook vanuit het sociaal domein aandacht in het kader van een veilige leefomgeving (zie ook 1.2).</p>
1.2	Het organiseren van structurele afstemming tussen het sociaal domein en het veiligheidsdomein als het gaat om casussen die zich op dit grensvlak afspelen.	Belangrijk onderdeel hiervan is de Persoons Gerichte Aanpak (PGA). Hierin wordt op een privacybestendige wijze tussen de (lokale) veiligheids- en zorgpartners informatie gedeeld en een aanpak op maat uitgevoerd. Dit om recidive te verminderen en inwoners met (veiligheids)problemen te helpen.

Wat willen we bereiken in 2017?

2. *Inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven zijn meer betrokken bij de veiligheid van hun leefomgeving en nemen hierin ook meer verantwoordelijkheid.*

De regie op veiligheidsbeleid ligt bij de gemeente, maar we kunnen het niet alleen. Het is goed om vast te stellen dat naast onze professionele veiligheidspartners ook onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties actief meewerken aan het realiseren van een veilige en leefbare gemeente. Daarin willen wij een stimulerende en faciliterende rol blijven vervullen.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
2.1	Het stimuleren en faciliteren van de inzet van (wijk)netwerken.	Wij besteden veel aandacht aan het contact met inwoners via jaarmarkten en bijeenkomsten om de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor veiligheid voor het voetlicht te brengen. Middelen die we hierbij inzetten zijn onder andere een buurt-Whatsapp, mediation en buurtbemiddeling.
2.2	Het blijven stimuleren van de Burgernetdeelname.	De Ronde Venen wil de toppositie van het hoogste aantal deelnemers in de politie-eenheid Midden Nederland behouden.

Wat willen we bereiken in 2017?

3. *Raadsleden zijn meer betrokken bij het integraal veiligheidsbeleid van de gemeente.*

Wij hebben een verantwoordingsplicht naar onze raad als het gaat om het gevoerde veiligheidsbeleid. Daarnaast willen we de raad informeren over wat onze directe veiligheidspartners (politie, brandweer) als (vrijwillige) professionals bezighoudt.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
3.1	Het organiseren van informatiemomenten over de voortgang en uitvoering van het integraal veiligheidsplan.	Dit informatiemoment kan worden gecombineerd met een bijeenkomst in het bijzijn van de politie en de brandweer.

Indicatoren BBV

Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
1	Verwijzingen Halt (Aantal jongeren van 12-17 jaar) (hele gemeente)	2014 2015	26 26	--	26	Door de jaren heen ligt het aantal verwijzingen ongeveer op hetzelfde niveau. Het gaat niet alleen om verwijzingen,

Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
						maar ook om de preventieve kant: voorlichting op scholen, bewustwording van de gevolgen van gedrag en dergelijken. Hierbij wordt ook aansluiting op het sociaal team gestimuleerd.
2	Harde kern jongeren (Aantal per 10.000 inwoners)	2014 2015	1 n.n.b.	1,3 n.n.b.	1	De groep maakt onderdeel uit van de zogenaamde Top-X en persoonsgerichte aanpak, dat als prioriteit in het IV-plan is opgenomen. Stabilisering van het cijfer is een reëel doel. Vooralsnog zijn er geen signalen dat het aantal groepen groeit.
3	Winkeldiefstallen (Aantal per 10.000 inwoners)	2014 2015	6 9	25 24	8	We stimuleren winkeliers civiele boetes toe te passen. Het camera-toezicht in Mijdrecht vervult een belangrijke rol. Bij stimulering van het doen van aangifte stijgt het cijfer (van 2014 naar 2015). Dit zal in 2017 naar verwachting afvlakken.
4	Geweldsmisdrijven (Aantal per 10.000 Inwoners)	2014 2015	27 26	57 54	26	Het geweldscijfer in de openbare ruimte ligt relatief laag in onze gemeente. Om die reden zal dit naar verwachting stabiel blijven.
5	Diefstallen uit woning (Aantal per 10.000 Inwoners)	2014 2015	34 43	42 39	30	De preventie van woninginbraak en poging heeft zowel een hoge prioriteit bij de gemeente als bij de politie. Er is verder ook veel aandacht

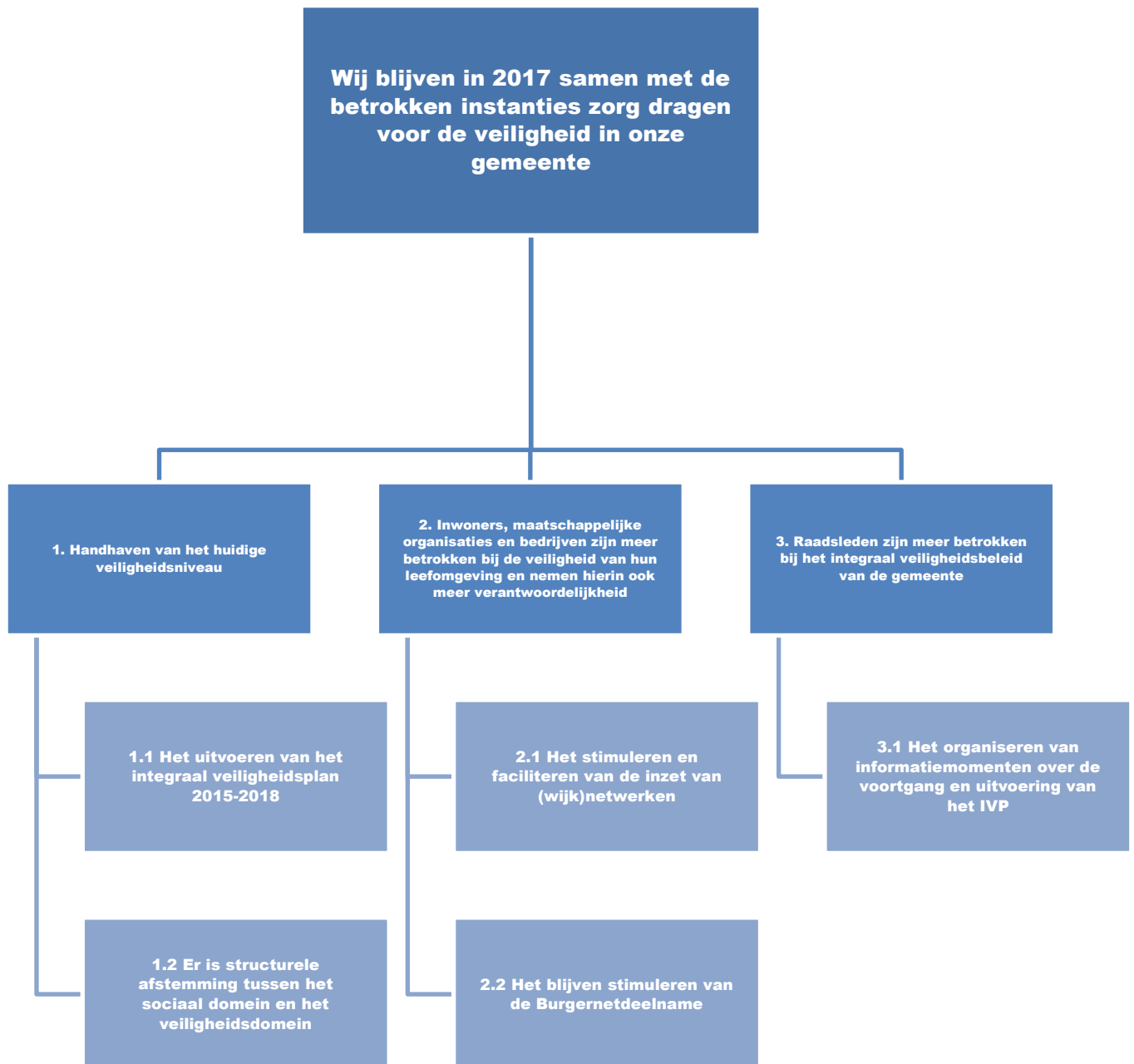
Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
						voor preventie en opsporing. Het cijfer 2015 is 'verstoord' door een hausse van de eerste twee maanden van het jaar. We constateren een positieve ontwikkeling naar een wenselijker niveau.
6	Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte (Aantal per 10.000 Inwoners)	2014 2015	58 46	65 61	58	Vernielingen en beschadigingen liggen met name rondom Oud & Nieuw. In die periode is veel aandacht voor preventie en communicatie. De ontwikkeling van afgelopen jaren geeft aan dat dit cijfer stabiel blijft.

Verbonden partijen

Partij	Samenwerkingsvorm	Wat is de bijdrage van deze verbonden partij aan de doelstelling van dit programma?	Wat zijn de beleidsrisico's?
Veiligheidsregio Utrecht	Gemeenschappelijke regeling	De VRU draagt zorg voor een adequate brandweezorg en een goed voorbereide crisis-beheersingsorganisatie.	Niet van toepassing.
Het veiligheidshuis	Publiek-private samenwerkingsovereenkomst	In het Veiligheidshuis werken de aangesloten organisaties (politie, gemeente, reclassering, raad voor de kindbescherming etc.) op één fysieke plek samen om preventie, repressie en nazorg naadloos op elkaar te laten aansluiten. Het doel daarbij is om recidive voorkomen, leefomstandigheden te verbeteren en het structureel aanpakken van achterliggende problemen bij de verdachte.	Niet van toepassing.
Stichting Beveiliging Bedrijventerrein De Ronde Venen (SBB)	Publiek-private samenwerkingsovereenkomst	SBB staat voor het bevorderen van het ongestoorde gebruik van goederen en zaken op het bedrijventerrein De Ronde Venen door de bij de stichting aangesloten ondernemingen. De gemeente is bestuurlijk vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van de stichting.	Niet van toepassing.

Collegeprogramma 2017

Budget

Programma 1: Openbare orde en veiligheid (bedragen x € 1.000 + = voordeel / - = nadeel)					
	Meerjarenraming primaire begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020
A. Crisisbeheersing en brandweer					
Lasten	-2.378	-2.545	-2.546	-2.548	-2.536
Baten	4	4	4	4	4
Saldo	-2.374	-2.541	-2.542	-2.544	-2.532
B. Openbare orde en veiligheid					
Lasten	-690	-393	-388	-383	-383
Baten	37	37	37	37	37
Saldo	-653	-356	-351	-346	-346
C. Totaal programma 1					
Lasten	-3.068	-2.938	-2.934	-2.931	-2.919
Baten	41	41	41	41	41
Saldo meerjarenperspectief	-3.027	-2.897	-2.893	-2.890	-2.878
<hr/>					
Verwacht perspectief conform Kadernota 2017	-3.027	-3.191	-3.180	-3.183	-3.173
<u>Vershil t.o.v. perspectief Kadernota 2017</u>		294	287	293	295
<i>Verklaring van verschillen:</i>					
1. Autonome ontwikkelingen		294	287	293	295
Totaal		294	287	293	295

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Ons doel voor 2017

Het bewaken van de bereikbaarheid van onze gemeente verdient in 2017 extra aandacht. Goede bereikbaarheid van de gemeente moet gewaarborgd zijn, zowel met het openbaar vervoer als met het eigen vervoer. Het goed organiseren van het wegenonderhoud vraagt om een toekomstbestendige en realistische oplossing.

Wat willen we bereiken in 2017?

1. Het bevorderen van de doorstroming in het verkeer.

Er is een forse verkeersgroei aanwezig op de provinciale weg N201 met een directe invloed op de overige regionale en gemeentelijke wegen. De bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid van de gemeente kan nadelig worden beïnvloed als er geen maatregelen worden genomen.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
1.1	Proactief in gesprek met andere overheden om de doorstroming op de N201 te bevorderen.	De gemeente continueert proactief het overleg met betrokken overheden over de doorstroming op de N201 en doet in samenwerking met deze overheden onderzoek naar mogelijke maatregelen om de doorstromings-, verkeersveiligheids- en leefbaarheidsproblemen aan te pakken. Dit doen wij ook op de wegen in beheer van de gemeente. De resultaten van de gesprekken en het onderzoek worden in 2017 met de raad besproken.
1.2	Onderzoek doen naar het verbeteren van het lokale busnetwerk in combinatie met doelgroepenvervoer.	De gemeente doet onderzoek naar de ontwikkeling van een ondersteunend vervoersnetwerk voor verbindingen met relatief weinig reizigers, waarbij wordt gezocht naar een combinatie met het doelgroepenvervoer. De resultaten daarvan worden in 2017 voorgelegd aan de raad.
1.3	Het verbeteren van de fietsvoorzieningen.	De gemeente werkt (als nadere uitwerking van het Beleidsplan Verkeer) een pakket van maatregelen uit ten behoeve van het fietsverkeer. Hiermee neemt de veiligheid toe en bevordert de doorstroming, ook van het autoverkeer. In 2017 wordt gestart met de uitvoering hiervan.

Wat willen we bereiken in 2017?

2. Het uitvoeren van groot onderhoud aan de wegen.

De wegen in beheer van de gemeente moeten op een acceptabel niveau worden onderhouden. Het wegenbeheerplan dat in 2012 door de raad is vastgesteld, moet worden vervangen en vooruitlopend daarop is besloten een aantal wegen met voortvarendheid te vernieuwen.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
2.1	Het vaststellen van een nieuw wegenbeheerplan.	Op basis van assetmanagement worden gerichte keuzes gemaakt in de te onderhouden wegen.
2.2	Het uitvoeren van een aantal urgente onderhoudsprojecten voor wegen.	In 2017 wordt onderhoud uitgevoerd aan de wegen Achter de Kerken te Abcoude, 1e fase fietspad Hoofdweg te Waverveen, Herenweg te Wilnis, 2e fase Zuiderwaard te Vinkeveen, Heulweg te Vinkeveen en Plaswijk te Vinkeveen.

Wat willen we bereiken in 2017?

3. Het evalueren van de gewijzigde onkruidbestrijding op verhardingen.

Binnen de gemeente is jarenlang glysofaat toegepast voor de bestrijding van onkruid op verhardingen. Dit middel is niet meer toegestaan op verhardingen en daarom wordt een andere vorm bestrijding getest.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
3.1	Het evalueren van de nieuwe methode van onkruidbestrijding op verharding.	Door het verbod op chemische onkruidbestrijding wordt onkruid op verharding nu mechanisch bestreden door middel van borstelen. De resultaten hiervan worden gemonitord. Evaluatie hiervan vindt in Q4 van 2017 plaats.

Wat willen we bereiken in 2017?

4. Het aanpakken van verkeersveiligheids-, leefbaarheids- en bereikbaarheidsproblemen.

De gemeente kent problemen op het gebied van verkeer met betrekking tot de veiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid. De opmerkingen van inwoners geven daarover veel informatie.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
4.1	De gemeente hanteert objectieve (niet primair financieel geënte) criteria bij het behandelen van suggesties, klachten en opmerkingen op verkeersgebied.	Het behandelen van suggesties, klachten en opmerkingen is een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden op het gebied van verkeer. Hiervoor is een matrix opgesteld.

Nr.	Actie	Toelichting
4.2	Het bewegwijzeren van 'Mijdrecht' op de A2 met medefinanciering van partners.	De gemeente realiseert in overleg met partners en medefinanciers dat 'Mijdrecht' wordt toegevoegd aan de bewegwijzering op de A2.
4.3	Het veiliger maken van de kruisingen op de Oosterlandweg met de Oude Spoorbaan en de A.C. Verhoefweg in Mijdrecht.	Vanuit de verkeersveiligheidscijfers blijken deze kruisingen een knelpunt te vormen op het gebied van verkeersveiligheid. In 2017 wordt onderzocht op welke wijze deze kruisingen veiliger kunnen worden gemaakt en worden waar nodig de nodige maatregelen getroffen.

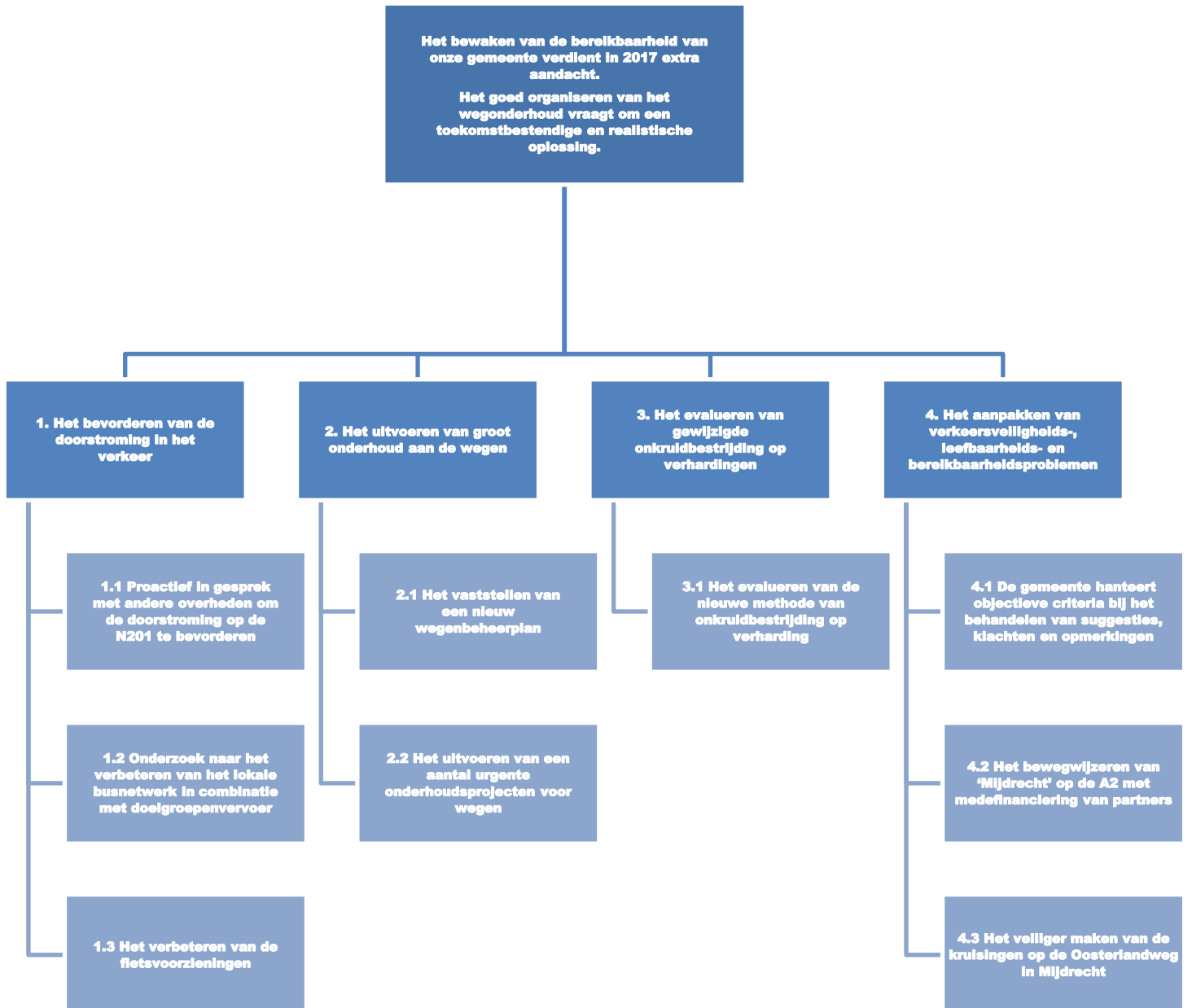
Indicatoren BBV

Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
7	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (in %)	2014	4	7	4	Het is lastig om dit te monitoren, gelet op de periode van verschijnen van data (in 2017 worden cijfers van 2015 gepubliceerd). Daarnaast is dit het percentage verkeersongevallen afgezet tegen ongevallen als vallen van hoogte, struikelen etc.
8	Vervoersongevallen met een gewonde fietser (in %)	2014	10	10	10	Het is lastig om dit te monitoren, gelet op de periode van verschijnen van data (in 2017 worden cijfers van 2015 gepubliceerd).

Verbonden partijen

Partij	Samenwerkingsvorm	Wat is de bijdrage van deze verbonden partij aan de doelstelling van dit programma?	Wat zijn de beleidsrisico's?
Bestuursovereenkomst project N201+	Publiek-private samenwerkingsovereenkomst	Dit betreft de aanleg en financiering van de aansluiting bij Amstelhoek (rotonde).	Niet van toepassing.

Collegeprogramma 2017

Budget

Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat (bedragen x € 1.000 + = voordeel / - = nadeel)					
	Meerjarenraming primaire begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020
A. Verkeer, vervoer en waterwegen					
Lasten	-8.112	-6.964	-7.036	-7.016	-7.040
Baten	386	190	190	190	190
Saldo	-7.726	-6.774	-6.846	-6.826	-6.850
B. Totaal programma 2					
Lasten	-8.112	-6.964	-7.036	-7.016	-7.040
Baten	386	190	190	190	190
Saldo	-7.726	-6.774	-6.846	-6.826	-6.850
<hr/>					
Verwacht perspectief conform Kadernota 2017	-7.726	-6.626	-6.706	-6.706	-6.706
Vershil t.o.v. perspectief Kadernota 2017		-148	-140	-120	-144
Verklaring van verschillen:					
Structureel					
1. Autonome ontwikkelingen		370	258	278	254
2. Beleidsaanpassingen		-181	-218	-218	-218
3. Verschuivingen BBV		-180	-180	-180	-180
Incidenteel					
4. Beleidsaanpassingen		-157			
Totaal		-148	-140	-120	-144

Programma 3 – Economische zaken

Ons doel voor 2017

De doelen van programma 3 zijn het versterken van de samenwerking met ondernemers, een duurzame arbeidsmarkt en duurzame werkgebieden met ruimte voor ondernemerschap. Initiatieven en een actieve houding uit de samenleving zal de gemeente ondersteunen en stimuleren vanuit het accountmanagement bedrijven. Op het gebied van de arbeidsmarkt zal de aandacht verschuiven naar de verbinding met het onderwijs. De problematiek in de diverse werkgebieden pakt de gemeente samen met partners aan, waarbij de nadruk ligt op het centrum van Mijdrecht, het centrum van Abcoude, Bedrijventerrein Mijdrecht en de bedrijventerreinen in Abcoude. Dit leidt tot economische agenda's en actieplannen in combinatie met professionalisering van de samenwerking die nodig is om tot uitvoering te komen.

Wat willen we bereiken in 2017?

1. Samenwerking met ondernemers versterken.

Het realiseren van onze (economische) doelen gaat niet vanzelf. Samenwerking tussen de gemeente en de lokale ondernemers is essentieel om ontwikkelingen van de grond te krijgen en kansen te benutten. We helpen als gemeente actief om ondernemersinitiatieven mogelijk te maken. We intensiveren de economische samenwerkingsverbanden en gelegenheidscoalities met het bedrijfsleven, waaronder die met het Platform De Rondeveener Onderneemt (DRO) en alle individuele ondernemersorganisaties en andere partners.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
1.1	Het professionaliseren en het verder inbedden van het accountmanagement bedrijven.	Het jaar 2017 zal in het teken staan van een verdere inbedding en professionalisering van het accountmanagement bedrijven, relatiemanagement en meer aandacht voor de communicatie naar onze ondernemers.
1.2	Het ondersteunen van collectieve ondernemersinitiatieven ter verbetering van het ondernemersklimaat.	Wij ondersteunen initiatieven die op collectieve wijze tot stand komen en een bijdrage leveren aan verbetering van ons ondernemersklimaat zoals het project ZomerOndernemer, de oprichting van TechNet, de ondernemingsverkiezing of de mogelijke oprichting van een gemeentebreed ondernemersfonds. We willen daarbij samen met ondernemers actief nieuwe bedrijvigheid aantrekken.
1.3	Het ondersteunen van initiatieven van ondernemers om de winkel- en werkgebieden beter op de kaart te zetten.	In 2017 ondersteunen wij inspanningen van ondernemers om de winkel- en werkgebieden beter op de kaart te zetten en zo meer bezoekers en bedrijven aan te trekken. Dit kan gaan om onderzoek over aan te trekken doelgroepen, op welke manier gebieden in

Nr.	Actie	Toelichting
		onze gemeente voor deze groepen aantrekkelijk zijn en hoe de promotie hierop kan worden afgestemd. Maar ook om concrete zichtbare resultaten zoals een website of bewegwijzering.

Wat willen we bereiken in 2017?

2. Een duurzame arbeidsmarkt met lage werkloosheid, passende scholing en voldoende geschikt personeel (raakvlak met programma 4 en 6).

Iedereen moet kunnen meedoen aan onze maatschappij. Daarom is het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen de mogelijkheid hebben om te kunnen werken. Arbeid creëert immers mogelijkheden om talenten te ontplooiën. Voor een duurzame arbeidsmarkt is de verbinding tussen de economische sector, het onderwijs en het sociaal domein daarbij een belangrijke voorwaarde. Door lokaal, regionaal (Amstel-Venen) en bovenregionaal (Groot Amsterdam) te opereren en de werkgeversbenadering centraal te stellen, zorgt De Ronde Venen ervoor dat de inwoners toegang tot een baan hebben en krijgen.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
2.1	Het uitbouwen van het digitale werkplatform.	In 2016 is het digitale platform 'De Rondevener werkt' geïntroduceerd, waardoor al het werk in de gemeente inzichtelijk is gemaakt. Het streven is om het werkplatform in 2017 uit te bouwen, zodoende dat het een bijdrage levert aan het versterken van de relatie tussen de arbeidsmarkt en het onderwijs.
2.2	Het versterken van de relatie tussen ondernemers, de overheid en het onderwijs.	De verbinding tussen ondernemers en de overheid wordt steeds belangrijker op het gebied van een duurzame arbeidsmarkt. Een onderdeel hiervan is de verbinding naar het onderwijs voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid. Het versterken van deze relatie staat in 2017 op onze economische agenda. Zie ook de concrete actie 'realisatie Techniekdagen' in programma 6.

Wat willen we bereiken in 2017?

3. Duurzame werkgebieden met ruimte voor ondernemerschap.

Aan de basis van het werken aan onze economische toekomst staat duurzaamheid. In economisch opzicht betekent dat het bieden van een toekomstbestendig vestigingsklimaat, waar allerlei soorten bedrijven zich kunnen blijven ontwikkelen en succesvol kunnen zijn. De uitdaging ligt in het vinden van de juiste balans om zowel reguliere als vernieuwende typen bedrijven voldoende vestigingsmogelijkheden te kunnen bieden zodat een gezonde mix aan traditionele en moderne bedrijven ontstaat. Vanuit de samenwerking tussen de gemeente en ondernemers en tussen ondernemers is het belangrijk om het ondernemersklimaat in de diverse werkgebieden die de gemeente telt continu te blijven verbeteren.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
3.1	Het evalueren van het detailhandelbeleid.	Gezien de snelheid van de ontwikkelingen in de detailhandel is tussentijdse monitoring en evaluatie van het in 2013 vastgestelde detailhandelsbeleid nodig. We sluiten hierbij aan op het in 2016 gestarte koopstromenonderzoek Randstad, waarmee de trends en ontwikkelingen in de detailhandel in de Randstad in beeld zijn gebracht. Dit doen we door een verdiepingsslag op de lokale koopstromen en het meenemen hiervan in de evaluatie en eventuele bijstelling van de ontwikkeling van onze winkelgebieden is gewenst. Een goed moment voor evaluatie is daarom het eerste kwartaal van 2017.
3.2	Samen met de ondernemers werken wij aan het aantrekkelijk en toekomstbestendig houden van de winkelgebieden.	De opgave is om tot een gezamenlijke retailaanpak te komen en deze in samenwerking met partners uit te voeren voor zowel Mijdrecht als Abcoude en eventuele andere kernen waar dit kan gaan spelen. Voor het centrum van Mijdrecht is deze aanpak in een gevorderd stadium. Voor Abcoude bevindt deze aanpak zich in een beginnend stadium. Deze gezamenlijke opgave vraagt om investeringen. Wij verwachten, naast onze eigen inzet, ook inzet van ondernemers en eigenaren om de centra in samenwerking te versterken. Onder voorwaarde van gezamenlijk (en in gelijke tred) optrekken en doen, is de gemeente bereid om inzet te plegen en/of middelen te investeren.
3.3	Samen met de ondernemers werken wij aan het aantrekkelijk en toekomstbestendig houden van de bedrijventerreinen.	Voor de bedrijventerreinen zet de gemeente reeds in gang gezette acties voort en nieuwe acties in gang door in dialoog met ondernemers en eigenaren de bedrijventerreinen vitaal te houden, leegstand terug te dringen en verpaupering te voorkomen. Zowel voor de bedrijventerreinen in Abcoude als voor bedrijventerrein Mijdrecht. Parallel daaraan ontwikkelen wij in 2017 een toekomstvisie voor het bedrijventerrein, zodat we daarna gericht aan toekomstige ontwikkelingen kunnen werken.
3.4	Samen met de ondernemers werken wij aan het aantrekkelijk en toekomstbestendig houden van het buitengebied.	In 2017 wordt het bestemmingsplan Buitengebied-West vastgesteld. Ruimte voor agrariërs om te ondernemen, te innoveren, te groeien en/of te verbreden wordt daarin onder voorwaarden gefaciliteerd op basis van de richting die in de Structuurvisie De Ronde Venen 2030 is uitgezet. Ook niet agrarische bedrijvigheid krijgt de mogelijkheid zich te ontwikkelen. In het bestemmingsplan Plassengebied wordt onderzocht hoe met name op de zandeilanden

Nr.	Actie	Toelichting
3.5	Vervolg bepalen op de uitkomsten van de quickscan Nat bedrijventerrein Amstelhoek.	meer commerciële activiteiten mogelijk te maken zijn. Bestaande ondernemers met ontwikkelwensen in het plangebied worden waar mogelijk ondersteund. Met ondernemers in de glastuinbouwconcentratie wordt het gesprek gevoerd over hun toekomstbeeld. Afhankelijk van de uitkomsten van een ruimtelijke studie in combinatie met een landbouwstructuuronderzoek in 2016, wordt bezien wat verder nodig is.
3.6	Onderzoek naar de effecten van het bedrijventerrein Mijdrecht op permanente woningen op de Stationslocatie en maatregelen om daar woningbouw mogelijk te maken.	Wij monitoren de ontwikkeling van een businesscase door ondernemers over de aanleg van een nat bedrijventerrein. In september 2016 verwachten we de uitkomsten van een quickscan die in opdracht van de ondernemers is uitgevoerd. Afhankelijk daarvan wordt het vervolg bepaald. In 2016 is gestart met het haalbaarheidsonderzoek naar een permanente invulling met sociale huurwoningen voor vergunninghouders en reguliere woningzoekenden op de Stationslocatie Mijdrecht. Bovenop deze opgave wordt ook onderzocht of een mix met vrije sector woningen, een werkfunctie en voorzieningen haalbaar is. In dit haalbaarheidsonderzoek wordt onder andere onderzocht wat de effecten van het naastgelegen bedrijventerrein Mijdrecht zijn op permanente woningen, welke maatregelen nodig zijn om woningbouw mogelijk te maken en of deze maatregelen haalbaar zijn. Besluitvorming over de haalbaarheid van deze ontwikkeling is gepland voor begin 2017. Als blijkt dat de ontwikkeling haalbaar is en de gemeenteraad hiermee instemt, dan wordt in 2017 gestart met de volgende fase van deze ontwikkelingsfase. De werkzaamheden in deze fase bestaan onder andere uit het vaststellen van het planologisch-juridisch kader (bestemmingsplan), de selectie van één of meerdere marktpartijen, de civieltechnische voorbereiding en het opstarten van de marketing en verkoop.

Wat willen we bereiken in 2017?

4. Een adequaat systeem voor toeristenbelasting.

In 2016 is het invoeren van een vaarvignet onderzocht. Voor de invoering van het systeem bleek onvoldoende draagvlak onder recreatieondernemers.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
4.1	In samenspraak met recreatie-ondernemers het verkennen van een werkbaar alternatief voor het vaarvignet.	Met de recreatieondernemers overleggen wij over alternatieven om te komen tot een eerlijk, administratief eenvoudig en eigentijds belastingsysteem.

Indicatoren BBV

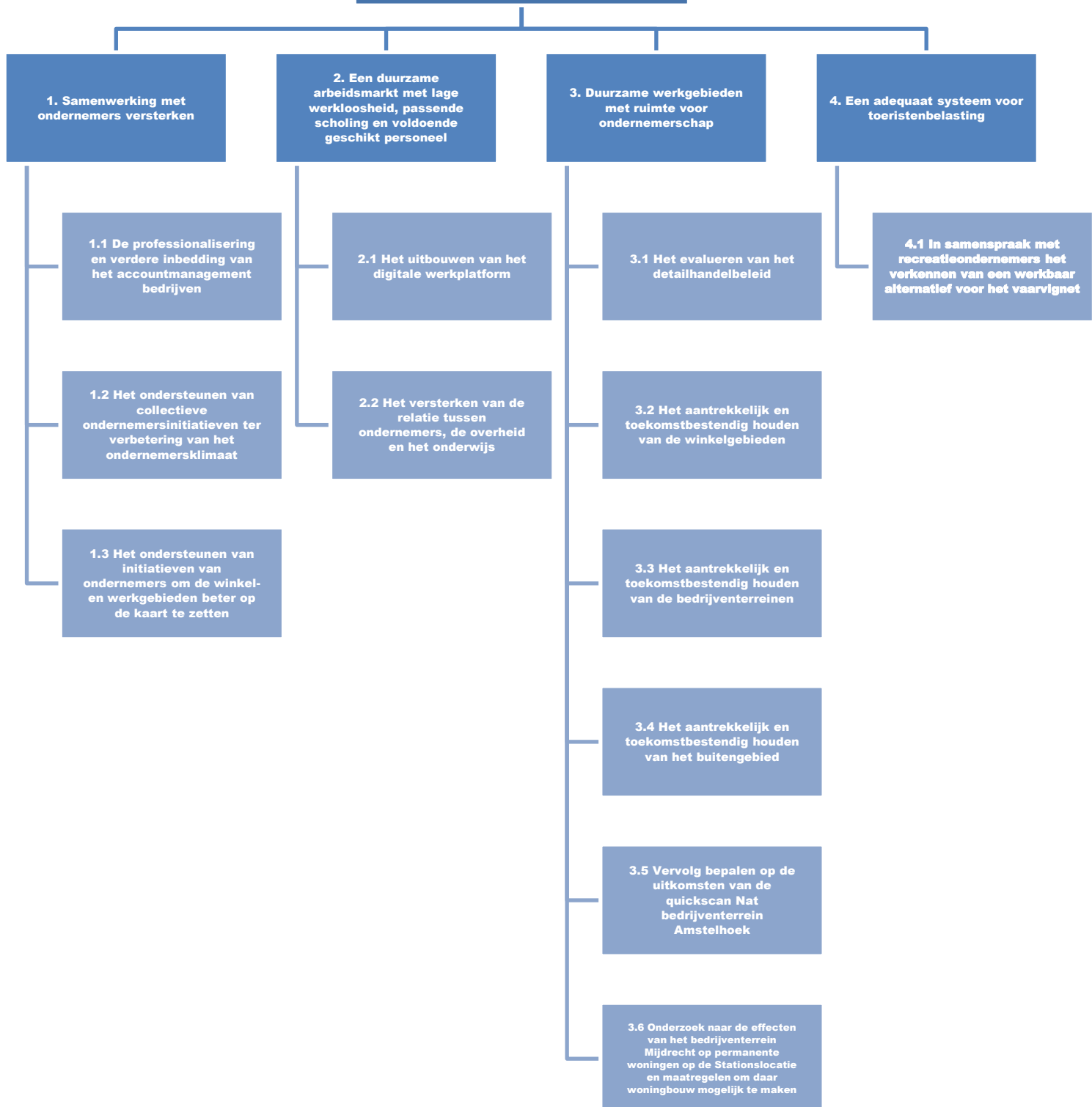
Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
9	Functiemenging (in %)	2015	48,2	51,3	48	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. Als gevolg van de realisatie van nieuwe woonwijken is de prognose dat dit percentage iets afneemt.
10	Bruto Gemeentelijk Product (verhouding tussen verwacht en gemeten product)	2013	103	100	103	Naar verwachting zal de sectorstructuur in onze gemeente, dat wil zeggen het economische profiel van De Ronde Venen (aanwezige typen bedrijvigheid), in 2017 gelijkend zijn aan die in 2013.
11	Vestigingen (van bedrijven) (Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	2015	166,9	122,4	181,5	Naar verwachting zet de ontwikkeling van het aantal vestigingen zich volgens de trendlijn op www.waarstaatjegemeente.nl door.

Verbonden partijen

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Collegeprogramma 2017

Het programma economie richt zich op samenwerking en initiatieven uit de samenleving. Vanuit het accountmanagement bedrijven leggen we de economische verbindingen en zorgen we er mede voor dat initiatieven uit de samenleving een plek krijgen en tot uitvoering kunnen komen.

Budget

Programma 3: Economische zaken (bedragen x € 1.000 + = voordeel / - = nadeel)					
	Meerjarenraming primaire begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020
A. Economische zaken					
Lasten	-514	-464	-369	-344	-344
Baten	647	539	539	539	539
Saldo	133	75	170	195	195
B. Totaal programma 3					
Lasten	-514	-464	-369	-344	-344
Baten	647	539	539	539	539
Saldo	133	75	170	195	195
<hr/>					
Verwacht perspectief conform Kadernota 2017	-251	-139	-134	-134	-134
<u>Vershil t.o.v. perspectief Kadernota 2017</u>	384	214	304	329	329
Verklaring van verschillen:					
Structureel					
1. Autonome ontwikkelingen		61	61	61	61
2. Beleidsaanpassingen		-2	-2	-2	-2
3. Verschuivingen BBV	384	270	270	270	270
Incidenteel					
4. Beleidsaanpassingen		-115	-25		
Totaal	384	214	304	329	329

Programma 4 – Onderwijs

Ons doel voor 2017

Goed onderwijs legt de basis voor succes. Samen met alle betrokken organisaties willen wij de samenwerking tussen het onderwijs en de zorg verbeteren en een betere aansluiting creëren op de arbeidsmarkt. Wij willen toekomstbestendige, veilige onderwijshuisvesting borgen en realiseren in De Ronde Venen.

Wat willen we bereiken in 2017?

1. Samen met het onderwijs en voorscholen worden doelen, gewenste resultaten, prioriteiten en benodigde acties benoemd en uitgevoerd.

Een nieuwe Lokale Educatieve Agenda (LEA) biedt richting aan het onderwijsbeleid van De Ronde Venen vanaf 2017.

Als onderdeel van de transformatieopgave zullen zorg, onderwijs en arbeidsmarkt in relatie tot elkaar bezien worden. Waar kan de gemeente ondersteunen, waar is een gezamenlijke aanpak nodig en wanneer heeft het onderwijs een duidelijk primaire rol rondom preventie en afstemming met onderwijszorg, onderwijs-arbeidsmarkt? Deze afstemming gebeurt zowel lokaal als regionaal. De middelen voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) zullen nog steeds worden ingezet, maar zullen naar aanleiding van de harmonisatie op een andere wijze uitgekeerd worden. Ook zal de inzet van middelen op het sociaal-emotionele vlak uitgebreid worden om de preventieve ondersteuning voor jongeren te versterken. Uit de evaluatie van het huidige beleid is ouderparticipatie als aandachtspunt naar voren gekomen, evenals aandacht voor de vluchtelingenproblematiek.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
1.1	Samen met het onderwijs wordt een samenwerkingsagenda opgesteld en vanaf januari 2017 uitgevoerd.	Samen met het onderwijs gaan wij op zoek naar een meer tactisch strategische samenwerking in plaats van een operationele. Zo verschuift de coördinatie van de taalklas naar de schoolbesturen en worden projecten die voorheen losstaande acties leken gekoppeld aan beleidsmatige ambities en thema's. Hierbij vindt tevens afstemming plaats met het traject harmonisatie peuterspeelzalen, onder andere betreft de kwaliteitsregels (zie actie 1.2).
1.2	Het harmoniseren van de peuterspeelzalen en de kinderopvang.	Afhankelijk van besluitvorming van de raad zal vanaf augustus 2017 vooruitlopend op landelijk beleid de peuterspeelzalen binnen onze gemeente worden geharmoniseerd. Kwaliteitsregels en de financiering voor peuterspeelzalen worden hierdoor gelijk aan die van de kinderdagverblijven. Dit betekent dat vanaf dat moment de subsidiëring van het peuterspeelzaalwerk

Nr.	Actie	Toelichting
		wijzigt van een budgetsubsidie naar een kindgebonden subsidie en er gebruik gemaakt gaat worden van de kinderopvangtoeslag van het Rijk.
1.3	Er worden trainingen voor kinderen aangeboden op het vlak van sociale weerbaarheid om de huidige wachtlijsten weg te werken.	Naast aandacht voor taal wordt ondersteuning geboden voor sociaal-emotionele ontwikkeling als onderdeel van de verbreding van de samenwerkingsagenda met het onderwijs. Ook mogelijke acties ten aanzien van motoriek en voorbereidend rekenen worden onderzocht. Bij het vormgeven van de ondersteuning is met name aandacht voor kennisuitwisseling en netwerkverbreding op het preventieve vlak.
1.4	Het stimuleren van ouderparticipatie.	Ouders worden op de voorschool en de school aangesproken op hun actieve rol ten behoeve van de stimulering van de ontwikkeling van hun kind.
1.5	Uitvoering geven aan de regionale samenwerkingsagenda passend onderwijs.	Aan de hand van onder andere bestaande initiatieven wordt beoogd om te komen tot een meer structurele inzet van preventie en vroegtijdige jeugdhulp in het onderwijs. Te denken valt aan de pilot jeugdhulpwerker Woerden, de inzet jeugdhulp op het VeenLanden College en onderwijs-zorgarrangementen binnen het speciaal basisonderwijs (SBO).
1.6	Het realiseren van vaste aanspreekpunten voor het onderwijs in het sociaal team.	Het vergroten van de bekendheid en bereikbaarheid van het sociaal team ten behoeve van vroegsignalering. Doorontwikkeling van de samenwerking vindt plaats op casusniveau en de netwerkdriehoek onderwijs, JGZ en sociaal team wordt versterkt.
1.7	(Taal)onderwijs aan statushouders wordt geborgd en waar nodig uitgebreid.	De taalklas in het basisonderwijs wordt voortgezet en waar nodig uitgebreid. De internationale schakelklas (ISK) voor het middelbaar onderwijs krijgt een dependance in regio Utrecht-West. De financiële risico's worden in de regio gedeeld. De Geïntegreerde Trajecten (GIT) die op het ROC Midden Nederland worden aangeboden, worden gefinancierd voor leerlingen van zowel 18- als 18+.

Wat willen we bereiken in 2017?

2. Het optimaliseren van de uitvoering van de leerplicht- en Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) taken (Regionaal Meld- en Coördinatie functie vroegtijdig schoolverlaten).

De gemeente is wettelijk verplicht te handhaven op Leerplicht (18-) en ondersteuning te bieden ter voorkoming van vroegtijdig schoolverlaten. Hierbij staat het naar school gaan en het behalen van een startkwalificatie voorop. Leerplicht en RMC-taken worden uitgevoerd vanuit de gemeente Woerden. Contact met de jongeren en ouders vindt lokaal plaats, evenals de afstemming met het sociale team en de uitvoerders van werk en inkomen.

Op het moment wordt extra inzet gepleegd ten aanzien van 'kwetsbare jongeren', aansluitend op regionale afspraken. Bezien moet worden of deze inzet structureel ingebed gaat worden.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
2.1	Het evalueren van de structurele voortzetting van het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL).	In de evaluatie zal aandacht zijn voor prioritering van taken, efficiëntie van werkprocessen en werkelijk benodigde formatie. De rol en inzet van het RBL in het preventieve veld rondom jeugd zal worden vastgesteld dan wel bijgesteld.
2.2	Het in kaart brengen en ondersteunen van 'kwetsbare jongeren'.	Deze actie behelst het evalueren en optimaliseren van de RMC-inzet ten behoeve van de doelgroep 'kwetsbare jongeren', juist met het oog op de mogelijke wettelijke wijziging van de RMC-taak. Verwacht wordt dat RMC-medewerkers meer machtsmiddelen zullen krijgen en begeleiding gaan bieden tot en met 27 jaar in plaats van 23. Ook aansluitende projecten vanuit de arbeidsmarktregio en de Wmo worden bij de analyse betrokken (programma 3 en 6).

Wat willen we bereiken in 2017?

3. Jongeren worden voorbereid om uiteindelijk te voorzien in hun eigen inkomen.

Om zowel voor de jongeren als voor de werkgevers te zorgen dat een diploma van waarde is, moeten het onderwijs en de arbeidsmarkt goed op elkaar aansluiten. Bedrijven zijn voor een adequate personeelsvoorziening immers gebaat bij een goed opgeleide beroepsbevolking, nu en in de toekomst. Een expliciete vraag in De Ronde Venen is een toekomstbestendige instroom van technisch geschoold personeel.

Onderwijsinstellingen, partijen uit de arbeidsmarkt, het bedrijfsleven en gemeenten kunnen gezamenlijk voorkomen dat jongeren zonder diploma (een startkwalificatie) de arbeidsmarkt op gaan. Verbindingen tussen gemeente, onderwijs en arbeidsmarkt zijn nodig om jongeren die dreigen uit te vallen of al uitgevallen zijn weer op het juiste pad richting kwalificatie te krijgen. Jongeren zonder startkwalificatie staan bij economische tegenwind als eerste weer op straat. Dit kost de samenleving geld in de vorm van een groter beroep op sociale voorzieningen.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
3.1	Het organiseren van een regionale bijeenkomst passend onderwijs samen met het MBO.	We verkennen hierbij de (on)mogelijkheden en functionaliteit van een meer structurele afstemming in de toekomst. Dit om op de lange termijn de samenwerking te versterken bij de overgang van onderwijs naar de arbeidsmarkt.
3.2	Het ondersteunen van de uitbreiding van activiteiten rondom de Techniek Driedaagse.	Stichting Technet Amstel en Venen realiseert ieder schooljaar een Techniek Driedaagse-evenement samen met de scholen en ondernemers. In 2017 hoopt de stichting meer activiteiten aan te bieden aan scholen. Dit is afhankelijk van wat ondernemers kunnen bieden. De uiteindelijke opstap naar de arbeidsmarkt voor jon-

Nr.	Actie	Toelichting
		geren is een van de agendapunten in onze Economische Agenda (zie programma 3).

Wat willen we bereiken in 2017?

4. De ontwikkeling van motorische vaardigheden wordt waar nodig extra gestimuleerd, aansluitend op het aanbod van onderwijs en verenigingen.

In navolging van landelijke en lokale aandacht voor mogelijke uitbreiding van het bewegingsonderwijs, zal De Ronde Venen onderzoeken welke gevolgen uitbreiding zal hebben om de haalbaarheid te bepalen. Ook wordt gekeken hoe bestaande inzet omgebogen kan worden om het bewegingsonderwijs op school te ondersteunen.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
4.1	Adviseren over consequenties over de mogelijke ophoging van het aantal klokuren gymnastiek.	De staatssecretaris OC&W stelt zich ten doel dat in schooljaar 2017-2018 elke basisschoolleerling minstens twee lessen bewegingsonderwijs per week krijgt van een bevoegde (vak)leerkracht. Belemmeringen hierbij zijn het gebrek aan bevoegde leerkrachten en mogelijk aan accommodaties. Wij gaan onderzoeken op welke manier we met de buurtsportcoaches kunnen bijdragen in dit vraagstuk.
4.2	Onderzoek doen naar de haalbaarheid van schoolzwemmen.	Voor het schooljaar 2017/2018 wordt geïnventariseerd wat de mogelijkheden en kosten zijn om opnieuw schoolzwemmen in te voeren, inclusief vervoer.
4.3	Het realiseren van een aansluiting tussen het bewegingsonderwijs op scholen en de inzet van de buurtsportcoaches.	De aansluiting wordt gezocht tussen buurtsportcoaches, vakdocenten en bevoegde leerkrachten bewegingsonderwijs. Het gaat dan om kennisuitwisseling, het gezamenlijk vormgeven van projecten en het mogelijk bieden van ondersteuning bij het vormgeven van beweeglessen.

Wat willen we bereiken in 2017?

5. Samen met het onderwijs en andere maatschappelijke partners worden plannen ontwikkeld en gerealiseerd rondom onderwijshuisvesting aansluitend op lokale ontwikkelingen.

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht als het gaat om de huisvesting van de scholen voor primair en voortgezet onderwijs die op het grondgebied van de gemeente gevestigd zijn. Binnen die verantwoordelijkheid kan de gemeente samen met betrokken schoolbesturen en naar eigen inzicht gewenste ontwikkelingen van bijvoorbeeld schoolbesturen faciliteren.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
5.1	Uitvoeren van het Integraal Huisvesting Plan (IHP) Onderwijs.	In 2016 heeft de gemeenteraad het IHP Onderwijs vastgesteld. Dit plan heeft geen wettelijke basis en het plan beschrijft de ontwikkelingen in de huisvesting van de scholen in DRV voor de komende vier jaar. Vanaf 2017 wordt gestart met de daadwerkelijke uitvoering van de in het IHP genoemde activiteiten op het gebied van huisvesting van scholen in de gemeente De Ronde Venen.
5.2	Uitvoeren van het Onderwijs Huisvestingsprogramma (HVP) 2017.	In 2016 heeft het college o.g.v. de onderwijswetgeving het jaarlijkse HVP (2017) vastgesteld. Dit betreft enkele aanvragen van besturen voor een voorziening in de huisvesting. Vanaf 2017 worden de betreffende schoolbesturen gemachtigd om de goedgekeurde voorziening in de huisvesting te realiseren.
5.3	Het Onderwijs Huisvestingsprogramma en huisvestingsoverzicht 2018 vaststellen.	Begin 2017 dienen schoolbesturen aanvragen in voor een voorziening in de huisvesting in 2018. Aanvragen die aan de beoordelingscriteria voldoen plaatsen wij op het programma. En aanvragen waarop de weigeringsgronden van toepassing zijn komen op het overzicht. Eind 2017 zullen wij zoals elk jaar het Onderwijs Huisvestingsprogramma/-overzicht (2018) vaststellen.
5.4	Het onderzoek herschikking basisscholen Mijdrecht begeleiden.	Twee samenwerkende schoolbesturen hebben de gemeente medewerking gevraagd bij hun onderzoek naar de mogelijkheden om de zeven betrokken basisscholen op zes locaties in Mijdrecht terug te dringen naar maximaal twee scholencomplexen voor maximaal vier basisscholen. In 2016 wordt een richtinggevend besluit genomen dat in 2017 nader wordt uitgewerkt.
5.5	Het realiseren van een vervangende gymvoorziening voor de scholen in Abcoude.	De eigenaar van de huidige Kees Bonzaal beëindigt de overeenkomst voor gymnastiekonderwijs per 2020. Daarnaast is op dit moment in Abcoude een burgerinitiatief bezig om te onderzoeken of het realiseren van een nieuw zwembad in Abcoude mogelijk is. De initiatiefgroep heeft hierbij ook de vervanging van de Kees Bonzaal betrokken. Als in 2016 blijkt dat het niet mogelijk is om een nieuwe gymzaal te realiseren bij een mogelijk nieuw zwembad in Abcoude, dan wordt in 2017 verder onderzocht hoe en waar de vervanging van de huidige Kees Bonzaal gerealiseerd kan worden om te waarborgen dat de vervangende gymzaal tijdig gereed is.

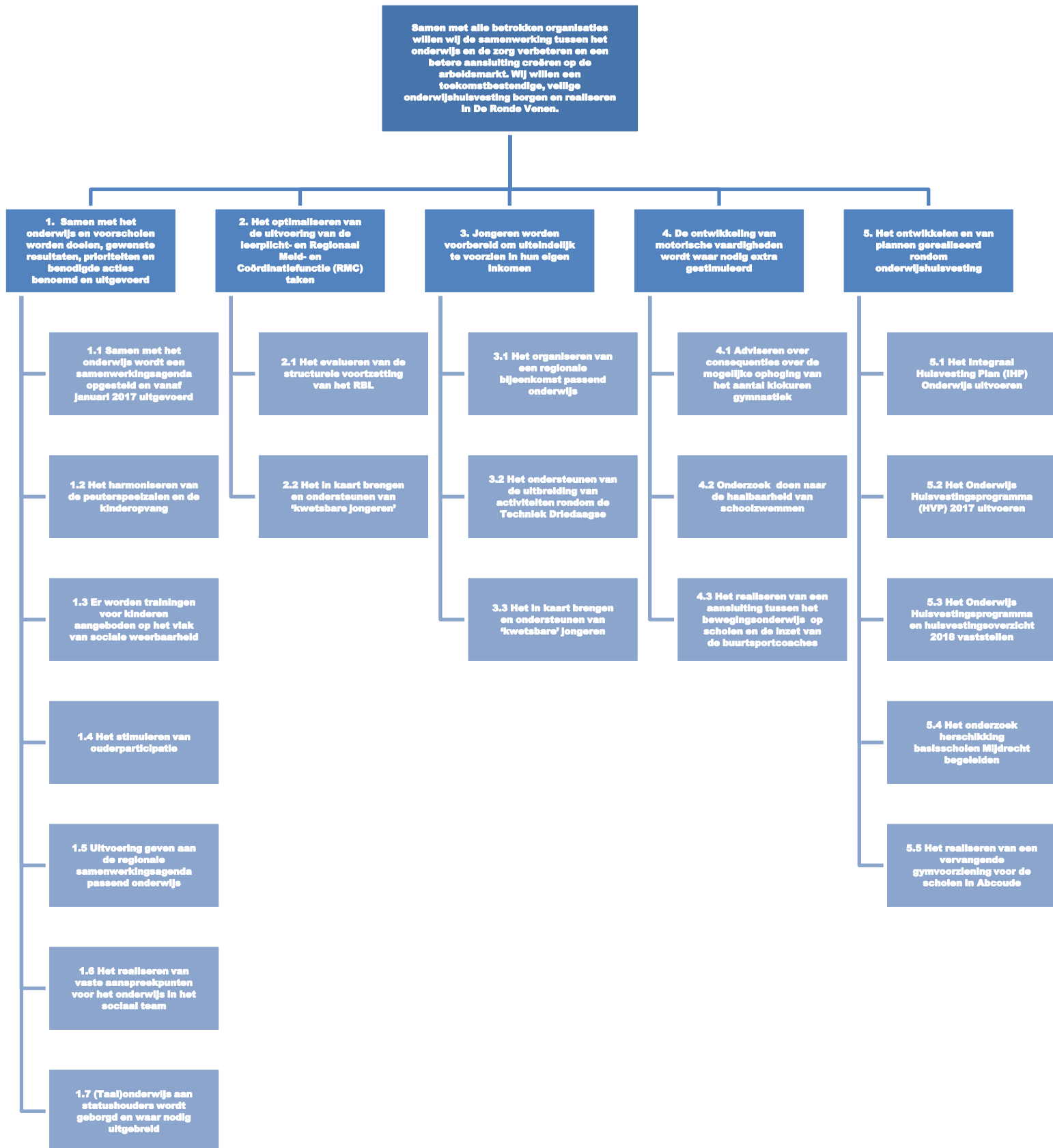
Indicatoren BBV

Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
12	Absoluut verzuim (Aantal per 1.000 leerlingen)	2014	5	5	5	Dit blijft in lijn met landelijke ontwikkelingen.
13	Relatief verzuim (Aantal per 1.000 leerlingen)	2014	5	5	5	Dit blijft in lijn met landelijke ontwikkelingen.
14	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	2012	2,5	3,2	2,3	De landelijke ontwikkeling schetst een daling en lichte stabilisatie. De Ronde Venen heeft vaak relatief minders vsv-ers dan de landelijke lijn laat zien.

Verbonden partijen

Dit programma heeft geen verbonden partijen.

Collegeprogramma 2017

Budget

Programma 4: Onderwijs (bedragen x € 1.000 + = voordeel / - = nadeel)					
	Meerjarenraming primaire begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020
A. Onderwijshuisvesting					
Lasten	-1.875	-1.096	-1.087	-1.058	-992
Baten	161	91	91	91	91
Saldo	-1.714	-1.005	-996	-967	-901
B. Onderwijsbeleid en leerlingzaken					
Lasten	-2.312	-2.042	-1.946	-1.972	-1.998
Baten	236	230	230	230	230
Saldo	-2.076	-1.812	-1.716	-1.742	-1.768
C. Totaal programma 4					
Lasten	-4.187	-3.138	-3.033	-3.030	-2.990
Baten	397	321	321	321	321
Saldo	-3.790	-2.817	-2.712	-2.709	-2.669
Verwacht perspectief conform Kadernota 2017					
	-3.470	-3.432	-3.407	-3.367	-3.367
Vershil t.o.v. perspectief Kadernota 2017					
	-320	615	695	658	698
Structureel					
1. Autonome ontwikkelingen		960	944	933	999
2. Beleidsaanpassingen		-54	42	16	-10
3. Verschuivingen BBV	-320	-291	-291	-291	-291
Totaal	-320	615	695	658	698

Programma 5 – Cultuur, recreatie en sport

Ons doel voor 2017

Onze recreatieve mogelijkheden zijn een van onze belangrijkste kernkwaliteiten die we, samen met de recreatieondernemers, meer willen benutten en uitdragen. Dit geldt ook voor onze voorzieningen op het gebied van cultuur en sport. Deze voorzieningen dragen bij aan de sociale cohesie tussen onze inwoners. Het sturen op gewenste maatschappelijke resultaten, als onderdeel van de Maatschappelijke Agenda, maakt hier een belangrijk onderdeel van uit.

Wat willen we bereiken in 2017?

1. *Het behouden van cultureel erfgoed en cultuurlandschap en het bevorderen van de publieke toegankelijkheid.*

Gemeente De Ronde Venen is rijk aan cultuurhistorie, wat vooral zichtbaar is in de diverse cultuurlandschappen, de vele monumenten en de beschermde dorpsgezichten Abcoude en Baambrugge. De historische dorpskernen en oeverwallen van de rivieren zijn daarnaast rijk aan archeologie. Het behouden, ontwikkelen en toegankelijk maken van cultureel erfgoed is belangrijk voor een prettige woon- en werkomgeving, het versterken van de lokale identiteit en het bevorderen van recreatie en toerisme.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
1.1	Het evalueren en zo nodig actualiseren van de Beleidsnota Cultuurhistorie 'Blijvend Vernieuwen'.	De nota is in het voorjaar van 2013 vastgesteld. In 2017 evalueren wij de nota en bezien we of de nota aangepast en geactualiseerd wordt met de toevoeging en uitvoering van nieuwe acties.
1.2	Ontwikkelingen rond de Stelling van Amsterdam blijven stimuleren en faciliteren.	De Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie worden in 2019 voorgedragen om samen één UNESCO Werelderfgoed te vormen. Wij werken mee aan ontwikkelingen op de forten, zodat deze behouden blijven en voor een breed publiek toegankelijk worden. Daarnaast wordt een vervolg op de Aanpak Stelling van Amsterdam 2016 bepaald.
1.3	Het behouden van de Buitenplaatsenbiotoop rondom de Angstel en het Gein en de ontwikkeling ervan ondersteunen.	Het gebied rondom de Angstel en het Gein is door de provincie Utrecht aangewezen als buitenplaatsenbiotoop. Wij onderzoeken de ruimtelijke mogelijkheden om dit cultuurlandschap te behouden en de aanwezige cultuurhistorische waarden te versterken en toegankelijk te maken.

Nr.	Actie	Toelichting
1.4	Het opstellen van een aanpak ten behoeven van het behoud van kwetsbare monumenten en waardevol cultureel erfgoed.	Wij stellen een aanpak voor met als doel om verwaarlozing van monumenten te verminderen en waardevol cultureel erfgoed te behouden.
1.5	De toegekende rijkssubsidie inzetten voor de restauratie van kerktorens.	In de periode 2016 - 2020 ontvangen wij jaarlijks rijks-subsidie voor de instandhouding van de rijks-monumentale kerktorens van de Janskerk in Mijdrecht en de Dorpskerk in Abcoude. De gemeente is eigenaar van deze torens en is zodoende verplicht deze in stand te houden. Daarnaast zijn de torens belangrijke landmarks in de gemeente.

Wat willen we bereiken in 2017?

2. Kunst, cultuur en erfgoed is zichtbaar en toegankelijk voor iedereen.

Delen en beleven van kunst, cultuur en erfgoed versterkt de sociale samenhang, draagt bij aan een aantrekkelijk woonklimaat en ontwikkelt talent. De Ronde Venen heeft mogelijkheden voor cultuureducatie en cultuurparticipatie voor iedereen die dat wil.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
2.1	Het Cultuurpact samen met de provincie Utrecht uitvoeren.	In 2016 is een cultuurpact opgesteld met samenwerkingsafspraken tussen gemeente en provincie Utrecht op het gebied van de ontwikkeling en beleving van cultuur en erfgoed. De focus ligt onder andere op het gebied en de forten van de Stelling van Amsterdam in De Ronde Venen. In 2017 vindt uitvoering van het cultuurpact plaats.
2.2	Het uitvoeren van de Cultuurnota Delen en Beleven.	De uitgangspunten in het beleid zijn: Meedoen, Eigen kracht, Eenmalige subsidie voor vernieuwing, doelmatigheid en doeltreffendheid bevorderen. Cultuur draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling en creativiteit van onze inwoners. Daarnaast zorgt het voor de opbouw van een netwerk, waardoor inwoners beter kunnen participeren in de samenleving. De prestatie-indicatoren voor subsidie worden afgestemd op de doelen uit de Maatschappelijke agenda.
2.3	De cultuureducatie in het onderwijs versterken.	In samenwerking met lokale cultuuraanbieders en scholen zorgen we dat vraag en aanbod op elkaar aansluiten. De cultuurconsulent heeft hierin een bemiddelende rol
2.4	De gemeentelijke kunstcollectie terugdringen tot een kerncollectie en deze toevoegen aan de kunstuitleen.	In 2017 ronden we in samenwerking met vrijwilligers en professionals de inventarisatie van de gemeentelijke kunstcollectie af.

Wat willen we bereiken in 2017?

3. Het bevorderen van een leefbare groene omgeving.

De gemeente De Ronde Venen is een groene gemeente. Groen is belangrijk voor het leefklimaat van de inwoners en draagt bij aan een prettige woonomgeving. Het duurzaam in stand houden van de groene omgeving vraagt om duidelijke kaders. Bij de inrichting van het groen willen wij bijdragen aan het in stand houden van de bijenpopulatie. De bijen hebben het moeilijk vanwege het gebrekkige voedselaanbod

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
3.1	Het opstellen van een groenbeleidsplan.	Het groenbeleidsplan stelt kaders over hoe we om willen gaan met ons openbaar groen. In 2017 wordt het groenbeleidsplan voorgelegd aan de raad.
3.2	Het aanleggen van een 'bijensnelweg'.	Met de herplant van bomen ligt er een kans om een 'bijensnelweg' aan te leggen (bijv. bij de Mijdrechtse Dwarsweg en de Viergang). Ook in het op te stellen groenbeleidsplan zal aandacht zijn voor het bevorderen van de bijenstand.

Wat willen we bereiken in 2017?

4. Het benutten van de recreatieve potentie van gebieden in onze gemeente.

De Vinkeveense Plassen bieden uiteenlopende mogelijkheden voor recreatieve doeleinden. Als gemeente willen we meer levendigheid op de plassen, dat ten goede komt aan meer bestedingen, werkgelegenheid en het recreatieve profiel van onze gemeente. Ook andere gebieden in de gemeente, zoals de stelling van Amsterdam, Abcoude en het buitengebied bieden recreatieve potentie die nog beter benut en uitgedragen kan worden.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
4.1	Het ondersteunen van initiatieven van ondernemers om meer bezoekers te trekken, met name vanuit de regio Amsterdam.	In 2017 ondersteunen wij inspanningen van recreatie-ondernemers om meer bezoekers te trekken naar onze gemeente. Het college stemt af met ondernemers over welke doelgroepen aangetrokken kunnen worden, op welke manier gebieden in onze gemeente voor deze groepen aantrekkelijk zijn en hoe de promotie hierop kan worden afgestemd.
4.2	Het sturen op de integrale ontwikkeling van de zandeilanden, in samenhang met andere gebieden aan de Vinkeveense Plassen.	Het bestemmingsplan Vinkeveense plassen (zie programma 8) maakt de economische ontwikkeling van de zandeilanden mogelijk. Dit draagt zowel bij aan het uitbouwen van de recreatieve functie als het beheer van de zandeilanden. Wij sturen op een integrale ontwikkeling, waarbij er samenhang is met andere locaties aan de plassen, waaronder de Klinkhamerlocatie en centrumplan Vinkeveen.

Nr.	Actie	Toelichting
4.3	Het uitwerken van een voorstel voor de rechtsopvolging van het recreatieschap Vinkeveense Plassen.	Met het realiseren van een rechtsopvolger voor het recreatieschap is het beheer van de Vinkeveense Plassen structureel geborgd. Uitvoering van het Toekomstplan is van belang voor een efficiënt en effectief beheer.

Wat willen we bereiken in 2017?

5. Sport en bewegen mogelijk maken en stimuleren door het hebben, houden en beschikbaar stellen van kwalitatief goede en betaalbare sportaccommodaties aan sportverenigingen en onderwijs.

Diverse ontwikkelingen in de samenleving zorgen in toenemende mate voor bewegingsarmoede met o.a. overgewicht en andere gezondheidsklachten als gevolg. Het belang van regelmatig bewegen en van het stimuleren daarvan wordt daarom breed benadrukt. Bewegingsonderwijs, sportbeoefening en de rol van sportverenigingen zijn daarbij van grote betekenis. Dit vraagt continuering en waar nodig intensivering van het voorzieningenbeleid voor sport en bewegen.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
5.1	Het evalueren van de harmonisatie en actualisatie van de buitensportaccommodaties.	Het traject voor harmonisatie en actualisatie dat in 2015 is ingezet, heeft in 2015 en 2016 gestalte gekregen. Op basis van de eerste ervaringsresultaten is de verwachting dat uit de evaluatie in 2017 zal blijken dat op een aantal onderdelen verfijning, bijstelling en/of aanvulling nodig is.
5.2	Onderzoek doen naar de binnensportaccommodaties.	De meeste binnensportaccommodaties, deels onderdeel van dorpshuizen, zijn ouder dan 40 jaar. Behoeften zijn veranderd en actualisatie is gewenst. In 2016 wordt een procesvoorstel gedaan. In 2017 krijgt dat vervolg in een concreet onderzoek. Het moet leiden tot voorstellen voor actualisatie. Daarmee moet in functionele en financiële zin voor zowel de accommodaties, de beheersorganisatie als de gebruikers een helder en gezond toekomstperspectief worden gerealiseerd.
5.3	Het actief faciliteren van de realisatie van een landijsbaan te Mijdrecht.	IJclub Nooitgedacht uit Wilnis heeft het initiatief genomen om een kostendekkend plan te ontwikkelen voor het realiseren van een landijs/skeelerbaan te Mijdrecht. Uitgangspunt is dat de gemeente niet een investeringsbijdrage levert aan het realiseren van het plan. De gemeente gaat het initiatief van Nooitgedacht wel actief faciliteren en daar waar nodig ambtelijke inzet en ondersteuning bieden om in samenspraak het plan te realiseren.

Wat willen we bereiken in 2017?

6. Verenigingen en organisaties zijn financieel zelfredzaam en werken beter samen.

Er zit meer potentieel in samenwerking binnen het culturele veld. Deze samenwerking is gericht op het genereren van meer zichtbaarheid en afstemmen van aanbod, kennis delen, samen benutten van bronnen, faciliteiten en materialen. De cultuurconsulent zet hier op in door het organiseren van themabijeenkomsten.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
6.1	Het versterken van de eigen kracht en cultureel ondernemerschap van kunst- en cultuurorganisaties.	Het uitgangspunt hierbij is het terugdringen van incidentele en structurele verplichtingen voor de gemeente die alleen op historische praktijk zijn gebaseerd. Hiervoor worden prestatie-indicatoren opgesteld, zoals de mate van samenwerking met andere (culturele) partijen, de zichtbaarheid van het aanbod en de bijdrage aan persoonlijke ontwikkeling.
6.2	Een eenmalige subsidie beschikbaar stellen voor nieuwe aansprekende kunst- en cultuurevenementen.	Nieuwe initiatieven van maatschappelijke instellingen en culturele organisaties komen alleen in aanmerking voor financiële participatie van de gemeente als er sprake is van realistische haalbare doelen met een aangetoonde (meer)waarde, die aansluiten op de doelen van de maatschappelijke agenda. In 2017 beoordelen wij of de initiatieven aansluiten op de bij de door ons geformuleerde doelstellingen en resultaten.

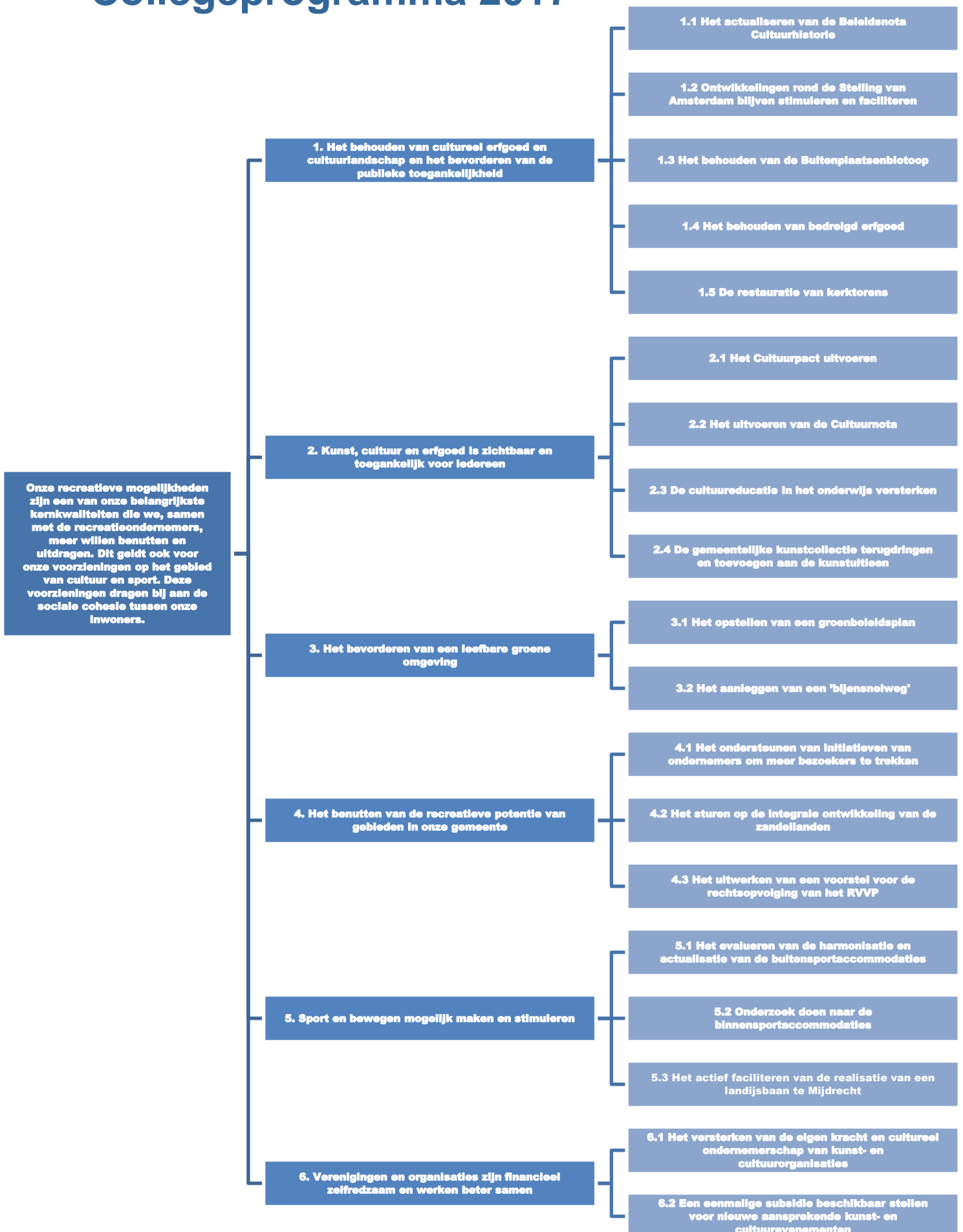
Indicatoren BBV

Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
15	Niet sporters (in %)	2014	45,5	49,9	45,5	Het aantal niet sporters ligt in onze gemeente lager dan het landelijk gemiddelde. Met de inzet van de buurtsportcoach en sportstimulering voor verschillende doelgroepen verwachten wij dat dit percentage stabiel blijft.

Verbonden partijen

Partij	Samenwerkingsvorm	Wat is de bijdrage van deze verbonden partij aan de doelstelling van dit programma?	Wat zijn de beleidsrisico's?
Recreatieschap Vinkeveense Plassen	Gemeenschappelijke regeling	Het recreatieschap beheert de recreatieterreinen op en aan de Vinkeveense Plassen. Deze gemeenschappelijke Regeling wordt geliquideerd conform raadsbesluiten 2014 en 2016. In 2017 wordt invulling gegeven aan de rechtsopvolging.	Voor beheer en exploitatie op en aan de Plassen is er voor de komende jaren financiering verzekerd. Voor de periode na 2023 moet dit bij de rechtsopvolging worden ingevuld.
Welstand en Monumenten Midden Nederland (vanaf 2017 stichting MooiSticht)	Gemeenschappelijke regeling	Welstand en Monumenten Midden Nederland (WMMN) verzorgt de monumenten-commissie, waarmee wordt voldaan aan de verplichtingen uit de Monumentenwet 1988 en uitvoering wordt gegeven aan de gemeentelijke Erfgoedverordening. WMMN wordt vóór 2017 geliquideerd. De monumenten-commissie wordt voortgezet bij de stichting MooiSticht, waar het college in 2016 een dienstverleningsovereenkomst mee afsluit.	De kosten voor advies van de monumenten-commissie worden grotendeels gedekt uit legesinkomsten. MooiSticht handhaaft in eerste instantie de huidige tarieven van WMMN.
Aanleg fietsbrug over Amsterdam-Rijnkanaal	Publiek private samenwerkings-overeenkomst	De brug heeft voornamelijk een recreatieve functie en verbindt de forten van de Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie.	De risico's zijn nihil. De gemeente heeft zich verplicht tot medewerking, dat wil zeggen dat naast het dagelijks onderhoud (ca. 1.000 per jaar) de publiek-rechtelijke bevoegdheden gebruikt zullen worden voor realisatie.

Collegeprogramma 2017

Budget

Programma 5: Cultuur, recreatie en sport (bedragen x € 1.000 + = voordeel / - = nadeel)					
	Meerjarenraming primaire begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020
A. Sport					
Lasten	-3.451	-2.354	-2.341	-2.272	-2.275
Baten	296	332	349	349	349
Saldo	-3.155	-2.022	-1.992	-1.923	-1.926
B. Cultuur					
Lasten	-1.303	-1.182	-1.181	-1.181	-1.181
Baten	10	7	7	7	7
Saldo	-1.293	-1.175	-1.174	-1.174	-1.174
C. Openbaar groen en (openlucht) recreatie					
Lasten	-4.362	-3.121	-3.145	-3.143	-3.153
Baten	90	0	0	0	0
Saldo	-4.272	-3.121	-3.145	-3.143	-3.153
D. Totaal programma 5					
Lasten	-9.116	-6.657	-6.667	-6.596	-6.609
Baten	396	339	356	356	356
Saldo	-8.720	-6.318	-6.311	-6.240	-6.253
Verwacht perspectief conform Kadernota 2017					
	-8.833	-8.186	-8.215	-8.110	-8.110
Verschil t.o.v. perspectief Kadernota 2017					
	113	1.868	1.904	1.870	1.857
Verklaring van verschillen:					
Structureel					
1. Autonome ontwikkelingen	1	2.032	1.954	1.934	1.921
2. Beleidsaanpassingen		-35	-35	-35	-35
3. Verschuivingen BBV	112	-14	-15	-29	-29
Incidenteel					
4. Beleidsaanpassingen		-115			
Totaal	113	1.868	1.904	1.870	1.857

Programma 6 – Sociaal domein

Wat willen we bereiken in 2017?

Ons doel voor 2017

Met onze maatschappelijke partners zorgen we voor basisvoorzieningen zodat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig hun leven kunnen leiden en deelnemen aan de samenleving. Als dit niet mogelijk is, is het zaak dit zo vroeg als mogelijk te herkennen en met lichte preventieve interventies inwoners weer terug te krijgen in hun eigen kracht en zelfregie te laten nemen. Dit doen wij door mensen meer op hun talent aan te spreken. Als ondanks deze preventieve benadering extra begeleiding of ondersteuning nodig is, doen we dat vanuit de leefwereld van de inwoners. Onze focus hierbij ligt op klanttevredenheid en de kwaliteit van dienstverlening waarbij we een zorgvuldige inzet van rijksmiddelen niet uit het oog verliezen.

Onze ambities en beoogde resultaten ten aanzien van deze zorgtransformatie hebben wij in 2016 vastgelegd in de Maatschappelijke Agenda, die wij in 2017 en de jaren daarna gaan uitvoeren. Een belangrijk onderdeel van deze agenda is het resultaatgericht sturen. Samen met alle maatschappelijke partners hebben wij benoemd op welke maatschappelijke effecten we ons beleid en de uitvoering daarvan de komende 4 jaar richten. Op basis van deze effecten hanteren wij in 2017 expliciete voorwaarden en uitgangspunten bij onze subsidieverlening. De acties die u hier onder ziet, staan ook in relatie met deze Maatschappelijke agenda.

1. Iedereen voorziet, voor zover mogelijk, zelf in het inkomen.

Het hebben van werk en een eigen inkomen is de beste manier om te participeren. Inwoners voelen zich gewaardeerd, staan in hun kracht en zijn daardoor in staat zelf regie te voeren. Door in te zetten op het ondersteunen van inwoners naar werk en participatie bieden wij dit perspectief.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
1.1	Uitvoering geven aan de in 2016 vastgestelde kaders armoedebeleid.	Het in eind 2016 vastgestelde armoedebeleid vormt de basis voor onze werkwijze in 2017. In 2017 gaan we in nauwe samenwerking met het maatschappelijk veld en ervaringsdeskundigen het beleid toetsen en waar nodig versterken. De uitvoering van het armoedebeleid gaan we waar mogelijk met inzet vanuit de samenleving uit bestaande middelen realiseren.
1.2	In 2017 wordt het werkcentrum doorontwikkeld.	Juli 2016 is het werkcentrum opgericht op een tijdelijke locatie. In deze werkvorm worden mensen arbeidsfit gemaakt en krijgen ondersteuning bij het zoeken naar werk. In het eerste kwartaal van 2017 opent het werkcentrum op haar definitieve locatie. Het werkcentrum wordt dan ingezet voor alle bijstandsgerechtigden. Tevens wordt hier aansluiting gezocht bij de (arbeids)ondersteuning kwetsbare jongeren (programma 4).

Nr.	Actie	Toelichting
1.3	Het doorontwikkelen van de maatschappelijke begeleiding van vergunninghouders.	In nauwe samenwerking met het maatschappelijk veld en ervaringsdeskundigen geven we invulling aan de maatschappelijke begeleiding van vergunninghouders. Gezocht wordt naar een passend aanbod voor integratie en participatie in de samenleving dat meebeweegt met het aantal vergunninghouders dat hier gebruik van maakt. Denk hierbij aan taalonderwijs, en het arbeidsfit maken van deze inwoners. Ook hierin speelt het werkcentrum een belangrijke rol. Als werk niet mogelijk is, is participatie het uitgangspunt. Dit onderdeel heeft ook een directe relatie met het project spoedwoning dat in programma 8 is beschreven. In 2017 geven we vervolg aan de uitvoering van het projectplan 'Van aankomst naar meedoen' dat in 2016 is goedgekeurd.
1.4	Er worden taaltoetsen afgenomen bij bijstandsgerechtigden.	Er is een wettelijke verplichting om taaltoetsen af te nemen bij bijstandsgerechtigden. Om dit te monitoren wordt een aanvullende applicatie aangeschaft.
1.5	Het verder vormgeven en consolideren van het Taalpunt.	Het bestaansrecht van het Taalpunt wordt gewaarborgd. Voor volwasseneducatie ontvangt de gemeente middelen op grond van de Wet Educatie Beroeps- onderwijs. De verplichte besteding bij ROC's vervalt in 2017 voor een deel. Er is een deel verplichte besteding in de arbeidsmarktregio. Het deel dat geen verplichte besteding kent kan lokaal ingezet worden.
1.6	De toekomstige uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) vormgeven.	In 2016 is een onderzoek gedaan naar de toekomstige uitvoering van Wsw. We plaatsen de uitvoering van de Wsw binnen de brede uitvoering van de Participatiewet. Vanwege de samenwerking in de gemeenschappelijke regeling verwachten wij geen belangrijke wijzigingen in de uitvoering in 2017.

Wat willen we bereiken in 2017?

2. Voor iedere inwoner is duidelijk waar men terecht kan met vragen over het sociaal domein.

Door de hulpvraag van de inwoner centraal te stellen bij het inrichten van de toegang tot ondersteuning, zorgen we ervoor dat de (hulp)vraag snel en met zo weinig mogelijk overdrachtsmomenten wordt beantwoord. Herkenbaarheid en zo weinig mogelijk drempels zijn hierbij de belangrijkste uitgangspunten. Een goede samenwerking met maatschappelijke partners is een onmisbaar middel om dit te bereiken.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
2.1	Het optimaliseren van de toegang tot zorg en ondersteuning.	In 2017 is de toegang zodanig georganiseerd dat inwoners met zo min mogelijk overdrachtmomenten weten waar zij terecht kunnen en efficiënt en naar tevredenheid geholpen worden. Ook voor organisaties en netwerken is duidelijk hoe de toegang georganiseerd is.
2.2	Het Sociaal Team ontwikkelt een lokale naar buiten gerichte werkwijze om vragen van derden over Openbare Geestelijke Gezondheids Zorg (OGGZ) casuïstiek op te pakken.	Lokale en directe interventies worden door medewerkers van het Sociaal Team ingezet zonder tussenkomst van het Meldpunt Zorg en Overlast (MZ&O) waardoor kortere lijnen ontstaan tussen melders en de werkers van het Sociaal Team die de casus oppakken. Tevens hebben inwoners te maken met minder overdrachtmomenten dan de werkwijze zoals ingericht met een regionaal MZ&O. Inzet van maatwerk blijft soms nodig, maar de regie blijft bij het Sociaal Team.
2.3	Aan de hand van een gebiedsanalyse inventariseren we op basis van objectieve gegevens de behoeften van inwoners om mee te kunnen doen in de maatschappij en faciliteren we een preventief aanbod en ondersteuning.	Op basis van objectieve data wordt ingezet op het vroegtijdig signaleren van problematiek. Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties worden preventieve maatregelen genomen op buurt- en wijkniveau.
2.4	Het stimuleren van meedenken en meedoen van jongeren in de uitvoering van de Maatschappelijke Agenda	Het functioneren van de Jongeren Advies Commissie wordt geëvalueerd. Daarnaast worden gesprekken aangegaan met scholen en organisaties om jongeren meer actief te betrekken bij maatschappelijke thema's.

Wat willen we bereiken in 2017?

3. We organiseren de zorg effectief, toegankelijk en betaalbaar.

Het uitgangspunt is dat inwoners zelf verantwoordelijkheid willen nemen voor de zorg die zij nodig hebben. Daarbij zetten we in op voorliggende voorzieningen waar het kan en maatwerkvoorzieningen waar het moet. Samen met de inwoners komen we tot een ondersteuningsarrangement waarbij voorliggende voorzieningen en maatwerkvoorzieningen een plaats hebben. Klanttevredenheid staat hierbij bovenaan. Inwoners of hun vertegenwoordigers kunnen een workshop 'Het kan met uw persoonlijk plan' krijgen om zich voor te bereiden op het gesprek met de gemeente. Deze workshop wordt verzorgd door een onafhankelijke instelling. De Ronde Venen is een van de acht pilotgemeenten waar deze workshop verzorgd wordt.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
3.1	Het aanbod van basisvoorzieningen versterken.	Om inwoners zelf regie te geven over hun leven en de zorg en ondersteuning die zijn nodig hebben, is het van belang het maatschappelijk voorveld te versterken. Wij stimuleren de samenwerking tussen de maatschappelijk partners Stichting Tympaan De Baat, Stichting De Servicepunten De Ronde Venen en bibliotheek Angstel, Vecht en Venen. Dit is onderdeel van de Maatschappelijke Agenda. Wij ontwikkelen indicatoren om de maatschappelijke effecten hiervan te meten.
3.2	Het voorkomen van dure jeugdzorg door brede inzet van preventieve maatregelen	Naast het versterken van basisvoorzieningen zal in kaart worden gebracht welke preventieve maatregelen voor de jeugd nog versterkt en of aangevuld kunnen worden. In 2017 wordt bijvoorbeeld geëvalueerd of de inzet van weerbaarheidstrainingen structureel als preventieve maatregel wordt ingezet.
3.3	Het aanbod van maatwerkvoorzieningen optimaliseren.	In 2016 is een regionale aanbesteding gedaan voor Jeugd en Wmo. De contracten worden aangegaan vanaf 2017 voor twee jaar. In die periode richten we ons erop ook hier resultaatgericht te gaan werken. In 2019 lopen de contracten van de materiële Wmo-voorzieningen eveneens af. In de voorliggende periode brengen we in kaart waar synergie tussen materiële en immateriële voorzieningen gevonden kan worden (denk bijvoorbeeld aan dagbesteding, vervoer en begeleiding).
3.4	Het aanbod van jeugdzorg transformeren van aanbod- naar vraaggericht.	Nu de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorgtaken geheel bij de gemeente is belegd, wordt de jeugdhulp meer lokaal vormgegeven. Hierbij is het uitgangspunt de vraag van de inwoner, in plaats van het aanbod dat een organisatie al heeft.
3.5	Het invoeren van resultaatgericht werken binnen de hulp bij het huishouden.	In september 2016 is het project resultaatgericht werken binnen de hulp bij het huishouden gestart. Vanaf dat moment ontvangen nieuwe aanvragers hulp op basis van een resultaat in plaats van uren. Bij positieve resultaten kan op basis van herindicaties deze werkwijze voor alle indicaties hulp bij het huishouden gaan gelden.
3.6	Invulling geven aan de nieuwe taken en verantwoordelijkheden van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.	De taken voor het beschermd wonen van de centrumgemeenten worden (mogelijkerwijs vanaf 1 januari 2018) overgeheveld naar alle afzonderlijke gemeenten. In 2017 bereiden we ons voor op deze nieuwe taken. Wij doen dit in nauw overleg met de regio Utrecht West, centrumgemeente Utrecht, de woningcorporatie, zorgaanbieders en inwoners maar

Nr.	Actie	Toelichting
3.7	Indicatoren voor tevredenheid van de inwoner vaststellen.	ook intern binnen de terreinen Ruimte, Vastgoed en Sociaal Domein.
3.8	De financiële zelfredzaamheid van de dorpshuizen onderzoeken.	Wij ontwikkelen indicatoren die door alle werkprocessen heen, van melding tot nazorg, een beeld geven van de tevredenheid van de inwoner. De beleving van de inwoner is leidend in hoe wij onze processen verbeteren.
3.9	Een tussenvoorziening tussen thuis wonen en opname in een ziekenhuis, verpleeghuis of revalidatiecentrum creëren.	We onderzoeken de financiële positie van de dorps-huizen in relatie tot hun dorpshuisfunctie. Uitgangspunt hierbij is het terugdringen van incidentele en structurele verplichtingen voor de gemeente die alleen op historische praktijk zijn gebaseerd.
3.10	Het versterken van de monitoring en risicobeheersing in het sociaal domein.	Sinds medio 2015 hebben we samen met 5 buur-gemeenten de mogelijkheid om een voorziening tussen de 1 ^e en 2 ^e lijnszorg te creëren in het Zuwe Hofpoort ziekenhuis onderzocht. Een tussen-voorziening tussen thuis wonen en opname in een ziekenhuis, verpleeghuis of revalidatiecentrum. In 2017 wordt zo'n tussenvoorziening, een zorgpension, gerealiseerd mits de pilot uit 2016 succesvol is geweest.
3.10	Het versterken van de monitoring en risicobeheersing in het sociaal domein.	Nu we anderhalf jaar ervaring hebben met de nieuwe zorgtaken is de noodzaak van monitoren, informeren en bijsturen en wat daar voor nodig is steeds duidelijker geworden. Het doel is om te komen tot risicobeheersing binnen het sociaal domein, zodat de noodzakelijk zorg geleverd kan blijven worden binnen de budgetten. Op landelijk niveau wordt ook ingezet op ontwikkeling in deze richting teneinde het nieuwe systeem rondom de Wmo en de Jeugdwet duurzaam efficiënt te laten opereren. In 2017, en gedeeltelijk in 2018 zetten wij extra in op deze doorontwikkeling.

Wat willen we bereiken in 2017?

4. De draagkracht van inwoners die mantelzorg bieden gaan we vergroten zodat ze kunnen blijven participeren in de samenleving.

De ideale situatie is dat draagkracht en draaglast in verhouding zijn. Bij mantelzorgers bestaat het risico op disbalans. In samenwerking met maatschappelijke partners bieden we ondersteuning waarbij we extra aandacht hebben voor specifieke doelgroepen zoals ouderen en kwetsbare jongeren.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
4.1	Het verbeteren van de informatievoorziening over het aanbod van ondersteuningsvormen voor mantelzorgers.	Binnen de gemeente is een uitgebreid aanbod van mantelzorgondersteuning. In 2017 maken wij dit beter inzichtelijk. Hiervoor gebruiken we onze contacten en expertise in het maatschappelijk veld. Op basis van het in 2016 vastgestelde ouderenbeleid wordt een extra inzet voor mantelzorgers gerealiseerd.
4.2	Het aanbod voor jonge mantelzorgers vergroten.	Mantelzorgers tot 24 jaar zijn een kwetsbare groep. Door het organiseren van aanbod vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin vergroten we de draagkracht en ontzorgen we hen in samenwerking met hun netwerk.
4.3	Bij de toekenning van een maatwerkvoorziening wordt rekening gehouden met de belasting van jonge mantelzorgers.	Een te zware belasting van jongeren kan problemen opleveren in de mentale en fysieke ontwikkeling. Het is daarom belangrijk bij de toekenning van ondersteuning rekening te houden met de verhouding tussen draagkracht en draaglast van mantelzorgers.
4.4	De Ronde Venen ontwikkelen tot een dementievriendelijke gemeente.	Met de ontwikkeling naar een dementievriendelijke gemeente zetten we in op vroegsignalering, juiste beeldvorming over dementie en het zo lang mogelijk (verantwoord en veilig) laten participeren van dementerende ouderen.

Indicatoren BBV

Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
16	Banen (Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar)	2015	597,6	721,7	600	Het is niet te verwachten dat de arbeidsmarkt in De Ronde Venen op de korte termijn zal veranderen. Daarom is gekozen voor een behoudende prognose.
17	Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	Gegevens niet beschikbaar	-	-	-	-
18	Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)	2012	2,09	5,66	3	De meest recente cijfers dateren uit 2012. Ten aanzien van deze meting verwachten we een lichte stijging.
19	Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking)	2015	66,9	65,4	67	Er wordt geen wijziging verwacht.
20	Achterstandsleerlingen (% 4 t/m 12 jarigen)	2012	6,66	11,61	6,5	Dit is moeilijk te voorspellen, in verband met het grillig verloop van asielinstroom. De landelijke trend toont een lichte daling.
21	Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	2012	0,55	1,21	0,75	De meest recente cijfers dateren uit

Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
						2012. Ten aanzien van deze meting verwachten we een lichte stijging.
22	Personen met een bijstandsuitkering (Aantal per 10.000 inwoners)	2015	160,7	398,7	160,7	Met de maatregelen zoals we die hebben genoemd in de vangnetregeling participatie verwachten wij een groei van het bestand te voorkomen.
23	Lopende re-integratievoorzieningen (Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar)	2015	58,5	249,8	60	De Ronde Venen kiest voor een andere manier van activering en begeleiding naar werk. Deze activiteiten worden niet gemeld aan het CBS. De huidige werkwijze blijkt succesvol en zullen we intensiveren.
24	Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	2015	5,4	7,7	5,4	Ontwikkelingen in de wet langdurige zorg en/of zorgverzekeringswet kunnen nog van invloed zijn.
25	Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	2015	0,5	1,1	0,5	Signalen uit de praktijk geven de indruk dat preventieve inzet tot een

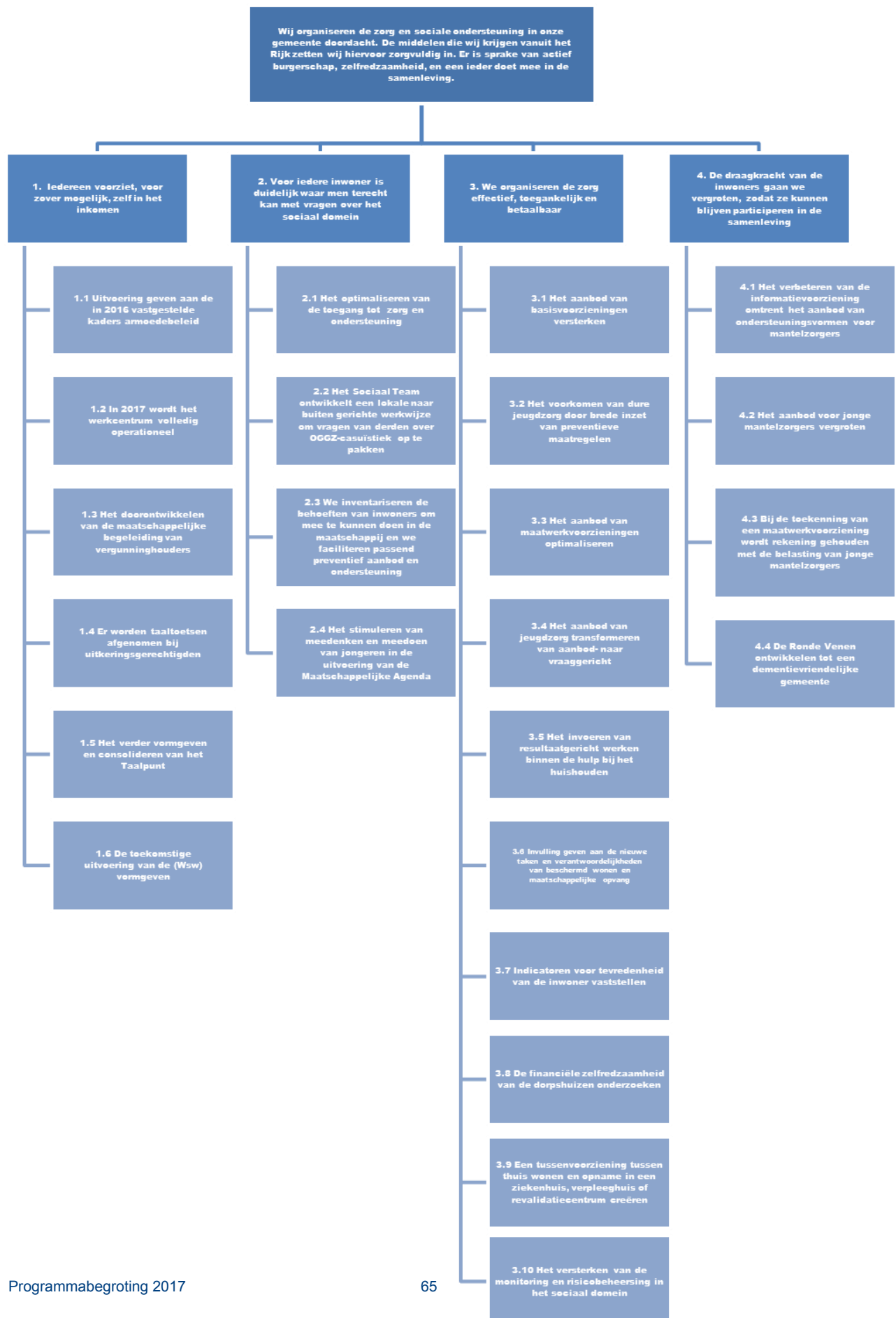
Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
						lichte daling leidt. Dit kunnen we vooralsnog niet kwantificeren.
26	Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	2015	0,2	0,4	0,2	Dit cijfer is op de korte termijn niet te beïnvloeden door gemeenten. Preventieve inzet vertaalt zich door op de lange termijn.
27	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (Aantal per 10.000 inwoners)	Gegevens niet beschikbaar	-	-	-	Dit is nog niet geregistreerd bij het CBS. In de monitor Sociaal Domein is de lokale actuele situatie beschreven.

Verbonden partijen

Partij	Samenwerkingsvorm	Wat is de bijdrage van deze verbonden partij aan de doelstelling van dit programma?	Wat zijn de beleidsrisico's?
Sociaal Werkvoorzieningschap "Het Westelijk Gebied van Utrecht"	Gemeenschappelijke regeling	Deze gemeenschappelijke regeling voert de Wet sociale werkvoorziening uit namens de gemeente.	De toegang tot de Wsw is afgesloten per 1 januari 2015. Onderzocht wordt hoe de toekomstige uitvoering van de Wsw kan vormkrijgen. Dit kan consequenties hebben voor de gemeenschappelijke regeling.
Instituut sociale recherche Noord-West Utrecht	Samenwerkingsovereenkomst	Het uitvoeren van onderzoeken naar (on)rechtmatig gebruik van bijstandsuitkeringen. Het uitvoeren van strafrechtelijke en bestuursrechtelijke onderzoeken in verband met fraude met gemeentelijke uitkeringen.	De samenwerking loopt al jaren en heeft geen risico's met zich meegebracht.
Stichting servicepunten	Publiek-private samenwerkingsovereenkomst	Laagdrempelige informatie- en adviesfunctie voor het sociaal domein.	De scheidslijn tussen de informatie- en advies en een daadwerkelijke aanvraag is diffuus.
Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Regio Utrecht (GGDrU)	Gemeenschappelijke regeling	Namens de gemeenten voert de GGDrU de gemeentelijke verplichtingen uit De Wet Publieke Gezondheid uit. Het gaat om de organisatie van gezondheidszorg bij rampen, in samenwerking met andere veiligheidsorganisaties. Ook gaat het om voorkomen en bestrijden van ziekte epidemieën. De jeugdgezondheidszorg 0 tot 18 jaar is ook een taak die bij de GGDrU is belegd. Daarnaast heeft de GGDrU de taak om de gezondheidstoestand te monitoren. Tenslotte heeft de GGDrU-taken in het kader van de Wet Kinderopvang, namelijk de inspectie van Kindercentra.	De gemeenschappelijke regeling in strijd met de nu geldende Wgr. Dat levert een juridisch onwenselijke situatie op. De huidige gemeenschappelijke regeling is namelijk niet Wgr-proof; de wijziging van de wet per 1 januari 2015 heeft geleid tot de noodzaak de gemeenschappelijke regeling aan te passen.

Collegeprogramma 2017

Budget

Programma 6: Sociaal domein (bedragen x € 1.000 + = voordeel / - = nadeel)					
	Meerjarenraming primaire begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020
A. Algemene voorzieningen Jeugd en WMO					
Lasten	-5.119	-4.222	-4.205	-4.179	-4.155
Baten	58	44	44	44	44
Saldo	-5.061	-4.178	-4.161	-4.135	-4.111
B. Individuele voorzieningen jeugd en WMO beleid					
Lasten	-12.764	-12.556	-12.071	-12.040	-12.053
Baten	655	655	655	655	655
Saldo	-12.109	-11.901	-11.416	-11.385	-11.398
C. Inkomensregelingen incl. arbeidsparticipatie					
Lasten	-10.337	-10.022	-9.390	-9.352	-9.282
Baten	5.612	5.644	5.644	5.644	5.644
Saldo	-4.725	-4.378	-3.746	-3.708	-3.638
D. Gemeentelijk en armoedebeleid					
Lasten	-997	-820	-820	-820	-820
Baten	25	25	25	25	25
Saldo	-972	-795	-795	-795	-795
E. Totaal programma 6					
Lasten	-29.217	-27.620	-26.486	-26.391	-26.310
Baten	6.350	6.368	6.368	6.368	6.368
Saldo	-22.867	-21.252	-20.118	-20.023	-19.942
Verwacht perspectief conform Kadernota 2017					
	-23.205	-22.520	-21.935	-21.829	-21.829
<u>Vershil t.o.v. perspectief Kadernota 2017</u>	338	1.268	1.817	1.806	1.887
Verklaring van verschillen:					
Structureel					
1. Autonome ontwikkelingen		1.465	1.414	1.403	1.484
2. Verschuivingen BBV	338	403	403	403	403
Incidenteel					
3. Beleidsaanpassingen		-600			
Totaal	338	1.268	1.817	1.806	1.887

Programma 7 – Milieu en duurzaamheid

Ons doel voor 2017

Als gemeente nemen wij onze verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van onze maatschappij en zetten in op het verwezenlijken van de doelen uit het landelijk Energieakkoord. Wij willen de verduurzaming van onze eigen bedrijfsvoering continueren en willen inwoners en ondernemers stimuleren om zelf ook stappen te ondernemen als het gaat om energiebesparende maatregelen en hernieuwbare energieopwekking.

Wat willen we bereiken in 2017?

1. De Ronde Venen is klimaatneutraal in 2040.

De Ronde Venen zet in op klimaatneutraliteit in 2040, in navolging van het Energieakkoord dat in 2013 is ondertekend. Dit betekent dat we in 2040 een gemeente zijn waarin processen (zoals energieopwekking en -gebruik) geen negatieve invloed meer hebben op klimaatverandering. Er zijn hiervoor al projecten in gang gezet. Om de doelstelling te behalen gaan we verder bepalen welke acties nodig zijn.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
1.1	Het onderzoeken van de benodigde acties voor het behalen van de doelstelling Klimaatneutraal 2040.	Naast onderstaande concrete maatregelen willen we bezien welke maatregelen (o.a. wind- en zonne-energie) nodig zijn om de doelstelling in 2040 klimaatneutraal te zijn te behalen. Dit zal zich zowel richten op initiatieven en projecten in de samenleving, of in samenwerking met de samenleving, bedrijfsleven en LTO als op de gemeentelijke bedrijfsvoering. Uitbreiding van de formatie met 8 tot 16 uur is noodzakelijk om vorm te kunnen geven aan de ambitie van de raad op het gebied van klimaatneutraliteit.
1.2	Uitvoeren van het collectief zonnepanelenproject, Ronde Venen in de zon.	In 2017 is opnieuw expliciete aandacht voor zonnepanelen in De Ronde Venen. In 2016 zijn we gestart met een collectief zonnepanelenproject. De gemeente stelt haar daken hiervoor beschikbaar. Inwoners van De Ronde Venen die om wat voor reden dan ook geen panelen op eigen dak kunnen of willen leggen, kunnen deelnemen. Met sportverenigingen wordt ook gewerkt aan verduurzaming middels zonnepanelen. De verwachting is dat in 2016 en 2017 bij verschillende sportverenigingen over wordt gegaan tot realisatie. De gemeente jaagt dit proces in samenwerking met de

Nr.	Actie	Toelichting
1.3	Het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad.	<p>Natuur- en Milieufederatie Utrecht (NMU) aan en breidt het aantal sportverenigingen dat is aangesloten uit.</p> <p>In de Regionale Alliantie Amsterdam Amstelland-Meerlanden wordt samengewerkt met buurgemeenten aan het energieloket. Het energieloket heeft als doel inwoners te informeren over de mogelijkheden op het gebied van verduurzaming in de woning. Het loket wordt in oktober 2016 operationeel. In 2017 worden de mogelijkheden voor verduurzaming van particuliere woningen verder onderzocht, zoals nul-op-de-meter projecten.</p> <p>Ook GroenWest werkt aan verduurzaming van bestaande huurwoningen. Dit is vastgelegd in de prestatieafspraken tussen gemeente en woningcorporatie, afspraak is tot gemiddeld energielabel B te komen. Zie hiervoor ook programma 8.</p>
1.4	Van 24 naar 35 laadpalen voor elektrisch rijden.	<p>In het Energieakkoord van de SER (2013) is het verminderen van de CO2-uitstoot een belangrijk onderdeel.</p> <p>We bevorderen duurzame mobiliteit door het plaatsen van laadpalen ten behoeve van het elektrisch rijden. In 2017 willen we groeien van 24 naar ten minste 35 laadpalen.</p>

Wat willen we bereiken in 2017?

2. De gemeente faciliteert, stimuleert en onderneemt duurzame initiatieven.

Op het gebied van duurzaamheid zoekt de gemeente zoveel mogelijk samenwerking op met de samenleving. We nemen daarin afwisselend de rol in van aanjager of facilitator, of we ondernemen zelf acties.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
2.1	Het bouwen van een sterk duurzaamheidsplatform.	<p>Als gemeente willen we initiatieven in de samenleving van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ruimte bieden. Daarmee geven we vorm aan onze rol als netwerkende partner. Dat doen we door te werken aan een stevig netwerk, verbonden in een platform voor duurzaamheid. Voor het bouwen van dit platform sluiten we zoveel mogelijk aan bij bestaande initiatieven, met daarin de stuurgroep Millenniumdoelen (inwoners en ondernemers) als vertrekpunt.</p>
2.2	De stuurgroep Millenniumdoelen faciliteren.	<p>In 2017 wordt het faciliteren van de stuurgroep gecontinueerd en worden acties door de stuurgroep ondernomen op het gebied van duurzaamheid en</p>

Nr.	Actie	Toelichting
		Fairtrade. De millenniumdoelen zijn in 2016 geüpdatet en daarmee is meer nadruk komen te liggen op duurzaamheid. De stuurgroep functioneert zelfstandig. De gemeente stelt zich op als facilitator en partner.

Wat willen we bereiken in 2017?

3. Het halen van de doelstelling 69% afvalscheiding in 2017.

Het Rijk heeft de gemeenten opgedragen tot verdere afvalscheiding te komen. Mede als gevolg daarvan heeft de gemeenteraad het afvalbeleidsplan vastgesteld. Dit beleid wordt concreet gemaakt door middel van een uitvoeringsplan. Over de uitvoering daarvan zal de raad met regelmaat worden geïnformeerd.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
3.1	Het vaststellen van het Uitvoeringsplan afval 2016-2020.	In het 1 ^e kwartaal van 2017 stelt het college het uitvoeringsplan vast. Het plan komt tot stand via burgerparticipatie en vraagt daarbij besluitvorming van de raad.
3.2	Het uitvoeren van de maatregelen uit het afvalbeleidsplan 2016-2020.	Na vaststelling van het uitvoeringsplan wordt in 2017 uitvoering gegeven aan de in het afvalbeleidsplan genoemde maatregelen. De raad wordt daarbij tussentijds geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering.

Wat willen we bereiken in 2017?

4. Het borgen van een goed ingericht rioleringsstelsel wat bijdraagt aan een goed milieu.

Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan loopt af in 2017. De gemeenten zijn verplicht een rioleringsplan te maken. Een goed ingericht rioleringsstelsel draagt bij aan een goed milieu.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
4.1	Het opstellen van beleid op het gebied afval-, hemel- en grondwater.	Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2013-2017 loopt af. Vaststelling van het nieuwe GRP 2018-2021 vindt plaats in het vierde kwartaal.

Wat gaan we doen in 2017?

5. *Het effectief en efficiënt uitvoeren van milieutaken.*

Dit deelresultaat heeft betrekking op de bescherming van het milieu (leefomgeving), de natuur, en het waarborgen van de volksgezondheid en veiligheid (gevaarlijke stoffen). De meeste milieutaken komen voort vanuit wetgeving (Wet milieubeheer, Wabo, Wet ruimtelijke ordening, Wet geurhinder, Wet geluidhinder, Wet bodembescherming, etc.). De uitvoering van deze taken is grotendeels ondergebracht bij de Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU).

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
5.1	Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma (UVP) 2017 en het opstellen van het UVP 2018.	De milieutaken die door de ODRU in 2017 worden uitgevoerd, worden gedetailleerd beschreven in het UVP 2017 voor De Ronde Venen. Het betreft de taken milieuhandhaving, vergunningverlening, bodem, geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en natuur- en milieueducatie. Op basis van de afspraken met de ODRU wordt circa 600 minder reguliere uren afgenomen ten opzichte van 2016. Zie voor het onderdeel handhaving ook programma 8.
5.2	Samen werken aan de doorontwikkeling van de ODRU en de voorbereiding op belangrijke beleidsontwikkelingen (o.a. Omgevingswet en decentralisatie milieutaken).	De ODRU heeft in 2015 haar koers richting 2018 vastgesteld. Nu deze organisatie op orde is zullen een aantal deelnemende gemeenten meer taken bij de ODRU gaan beleggen. Belangrijk is dat deze groei geleidelijk plaats vindt om de ODRU stabiel te houden. Verder bereidt de ODRU zich voor op de komst van de Omgevingswet, zie verder programma 8. Met de komst van de Omgevingswet zullen ook de bodemtaken (o.a. bodemsaneringen) van de provincie overgaan naar de gemeente.

Indicatoren BBV

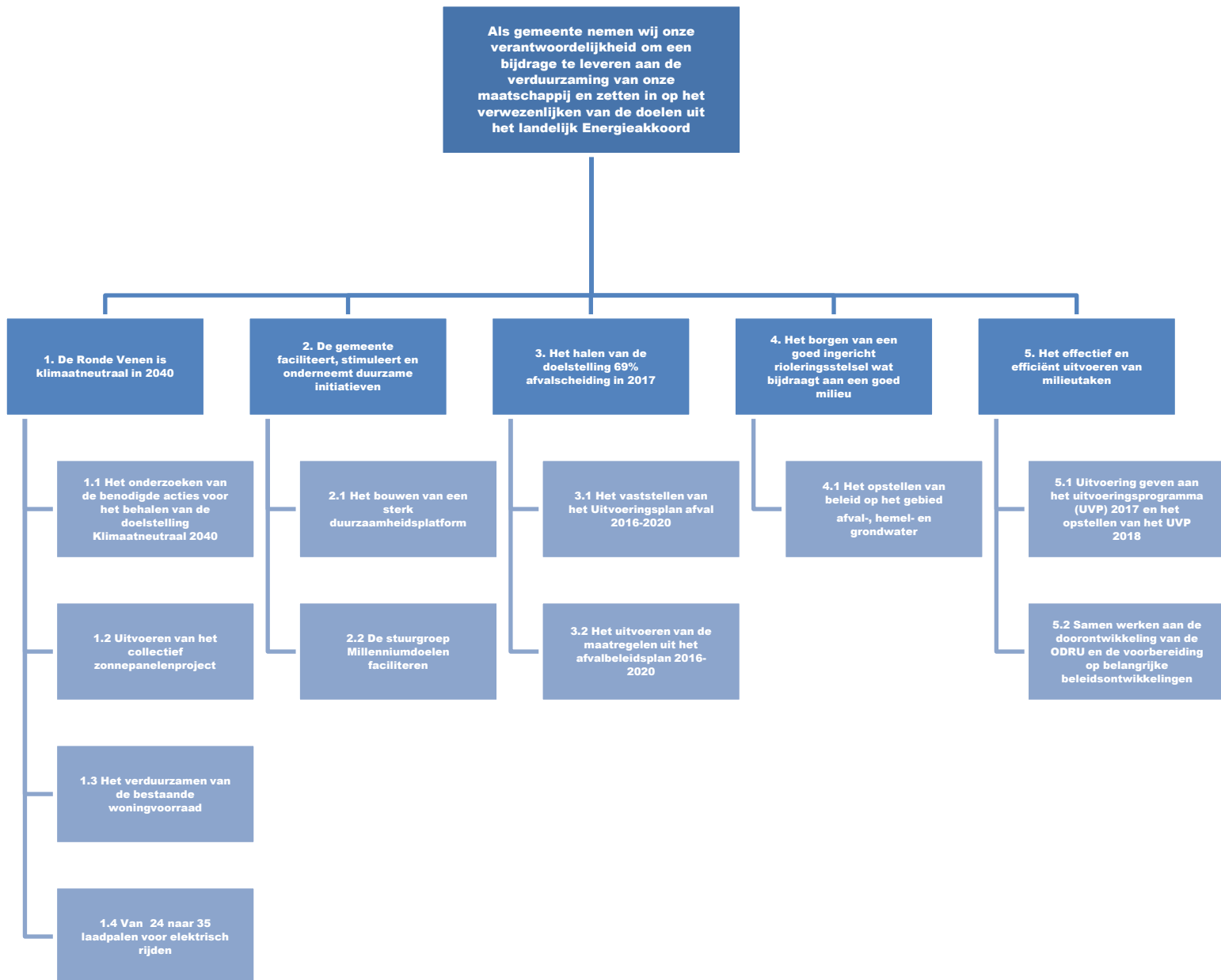
Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
28	Omvang huishoudelijk restafval (Kg/inwoner)	2014	193	205	160	De doelstelling uit het afvalbeleidsplan is 123 kilo restafval in 2020. Volgens de trendlijn heeft elke inwoner in 2017 nog 160 kilo restafval.
29	Hernieuwbare elektriciteit (%)	2013	3,7	4,9 (2013) 5,8 (2015,	4,8	Er zijn geen recente gemeentelijke cijfers beschikbaar. Voor de prognose is de landelijke trend gehanteerd.

Verbonden partijen

Partij	Samenwerkingsvorm	Wat is de bijdrage van deze verbonden partij aan de doelstelling van dit programma?	Wat zijn de beleidsrisico's?
Afvalverwijdering Utrecht	Gemeenschappelijke regeling	Het zorgdragen voor een goede, reguliere en milieuverantwoorde verwijdering van het door gemeente ingezamelde huishoudelijk afval.	Niet van toepassing.
Omgevingsdienst regio Utrecht	Gemeenschappelijke regeling	Het behartigen van adviserende en uitvoerende taken op het gebied van omgeving in de ruimste zin.	Aandachtspunt is de voorbereiding op de komst van de Omgevingswet en de geleidelijke doorgroei van de ODRU.

Collegeprogramma 2017

Budget

Programma 7: Milieu en duurzaamheid (bedragen x € 1.000 + = voordeel / - = nadeel)					
	Meerjarenraming primaire begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020
A. Reiniging					
Lasten	-3.228	-2.762	-2.764	-2.763	-2.817
Baten	3.900	4.191	4.191	4.191	4.243
Saldo	672	1.429	1.427	1.428	1.426
B. Riolering					
Lasten	-3.987	-2.838	-2.775	-3.064	-3.161
Baten	4.336	4.375	4.375	4.663	4.744
Saldo	349	1.537	1.600	1.599	1.583
C. Milieu					
Lasten	-1.388	-1.290	-1.290	-1.290	-1.290
Baten	35	35	35	35	35
Saldo	-1.353	-1.255	-1.255	-1.255	-1.255
D. Begraafplaatsen					
Lasten	-391	-258	-258	-258	-258
Baten	309	309	309	309	309
Saldo	-82	51	51	51	51
E. Totaal programma 7					
Lasten	-8.994	-7.148	-7.087	-7.375	-7.526
Baten	8.580	8.910	8.910	9.198	9.331
Saldo	-414	1.762	1.823	1.823	1.805
Verwacht perspectief conform Kadernota 2017					
	-314	-268	-199	-199	-199
<u>Vershil t.o.v. perspectief Kadernota 2017</u>					
	-100	2.030	2.022	2.022	2.004
Verklaring van verschillen:					
Structureel					
1. Autonome ontwikkelingen		1.913	1.904	1.890	1.872
2. Beleidsaanpassingen		-32	-32	-32	-32
3. Verschuivingen BBV	-100	149	150	164	164
Totaal	-100	2.030	2.022	2.022	2.004

Programma 8 – Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Ons doel voor 2017

De Ronde Venen moet een gemeente blijven waar het prettig wonen, werken, winkelen en recreëren is en daarvoor willen wij ons actief inzetten. Kansrijke particuliere initiatieven willen wij in een vroeg stadium ondersteunen en inwoners willen wij de ruimte geven om actief mee te denken over ruimtelijke plannen en projecten. Verder bereiden wij ons voor op de komst van nieuwe wetgeving binnen het omgevingsrecht.

Wat willen we bereiken in 2017?

1. Aansluiting van vraag en aanbod voor wat betreft de woningvoorraad.

Om iedereen prettig te laten wonen, willen we woningen en woonomgeving zo goed mogelijk aan laten sluiten op de woonwensen en woningbehoefte van de inwoners. Dit betekent bouwen voor behoefte, aandacht voor afstemming tussen gemeentelijke en particuliere bouwprojecten en oog voor de regionale woningmarkt.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
1.1	Het monitoren van de woningbehoefte (vraag) en het woningbouwprogramma (aanbod).	Om vraag en aanbod van woningen goed op elkaar aan te laten sluiten is onderzoek en monitoring nodig aan de vraagzijde om actueel inzicht te hebben in de woningbehoefte in De Ronde Venen, alsook zicht op alle woningbouwprojecten (aanbodzijde).
1.2	Het evalueren van het doorstroom-experiment.	Het doorstroomexperiment, dat in 2016 samen met GroenWest is gestart en één jaar zal lopen, heeft als doel om mensen (55+) die dat willen te stimuleren om door te stromen naar een geschikte woning en zo weer een woning voor een woningzoekende achter te laten. Zodoende sluiten vraag en aanbod beter op elkaar aan. Voor de afloop van dit experiment in april 2017 zal een evaluatie plaatsvinden in hoeverre deze werkwijze heeft gezorgd voor de beoogde doorstroming en een voortzetting gewenst is.
1.3	Het evalueren van de huisvestingsverordening.	In de huisvestingsverordening staan nadere regels voor onder andere de verdeling van woonruimte en voorrangsmogelijkheden voor specifieke doelgroepen. Een regionale evaluatie van de huisvestingsverordening vindt plaats om te bekijken wat de impact van de verordening is op de totale toewijzingen. Deze evaluatie kan aanleiding zijn voor beleidsmatige

Nr.	Actie	Toelichting
1.4	Het volgen van de ontwikkelingen van de startersregeling.	aanpassing van de verordening per 1 juli 2017. Het verstrekken van startersleningen met een rente- en aflossingsvrije eerste drie jaar komt op 31 december 2016 door gewijzigde regelgeving ten einde. De huidige startersregeling wordt zeer goed benut in De Ronde Venen, met name de eerste maanden van 2016 vanwege alle startende nieuwbouwprojecten. Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) is momenteel bezig met het ontwikkelen van een nieuw product als alternatief voor de huidige starterslening. Mogelijk dat de gemeente hierop overstapt.
1.5	Het maken van nieuwe prestatieafspraken met GroenWest.	Na de actualisatie van de Woonvisie in 2016 komen we met GroenWest begin 2017 tot nieuwe prestatieafspraken tussen de woningcorporatie en de gemeente. Duurzaamheid zal naar verwachting, net als in voorgaande jaren, een thema zijn. Specifiek gaat het dan over mogelijkheden tot verduurzaming van de bestaande woningvoorraad.

Wat willen we bereiken in 2017?

2. Aansluiting tussen ontwikkelingen sociaal domein en beschikbare woonvoorzieningen in de gemeente.

In het woonbeleid moet worden ingespeeld op ontwikkelingen ten gevolge van de decentralisaties.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
2.1	Het treffen van voorbereidingen rondom beschermd wonen, vergunninghouders en scheiden van wonen en zorg.	De drie belangrijkste ontwikkelingen die op ons afkomen of verder doorlopen in 2017 zijn beschermd wonen, scheiden van wonen en zorg en huisvesting van vergunninghouders. Het betreft in 2017 de voorbereiding op het overnemen van taken voor het beschermd wonen (zie programma 6), het monitoren van de transformatie van zorgvastgoed, het bieden van voldoende passende en aantrekkelijke woonruimte voor ouderen waar eventueel ook zorg kan worden geleverd en het ontwikkelen van spoedwoningen (zie ook programma 8). Daarbij wordt de samenwerking gezocht met onder andere regio Utrecht West, centrumgemeente Utrecht, GroenWest en de zorginstellingen.

Wat willen we bereiken in 2017?

3. De revitalisering van de woonwagenlocatie Molenland te Wilnis.

De standplaatsen op de woonwagenlocatie voldoen niet meer aan de eisen van de tijd. De wagens staan te dicht op elkaar en er is schade ontstaan door verzakkingen. Om ook in toekomst te kunnen voorzien in een goed woonmilieu is door de raad besloten tot revitalisering. Ten behoeve hiervan is een aangrenzend perceel aangekocht. Uiteindelijk zijn 9 adequate standplaatsen aanwezig.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
3.1	De aanleg van 6 nieuwe standplaatsen.	Conform het raadsbesluit van november 2013 wordt de revitalisering verder afgerond. Vaststelling van een nieuw bestemmingsplan en aanvang van de werkzaamheden (de feitelijke aanleg) vindt nog plaats in 2016. Oplevering uitbreiding en verplaatsing van de woonwagens is voorzien in het 1 ^e kwartaal van 2017. De uitbreiding met 6 nieuwe standplaatsen wordt na gereedkomen overgedragen aan GroenWest (maart of april 2017).
3.2	Opnieuw inrichten van 3 standplaatsen.	Aansluitend wordt de oorspronkelijke standplaats in de loop van 2017 door de bewoners zelf opnieuw ingericht (3 standplaatsen), waarna het eigendom aan de bewoners wordt overgedragen.

Wat willen we bereiken in 2017?

4. Het borgen van een goede inbedding van de VTH-taken.

Vanuit de ambitie de VTH-taken daar te beleggen waar ze het meest efficiënt en effectief kunnen worden uitgevoerd en mede naar aanleiding van de kwaliteitscriteria uit de wet VTH-taken is een besluit nodig over de positionering van de VTH-taken.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
4.1	Het afronden van het onderzoek naar de toekomst van de uitvoeringstaken op het gebied van Vergunningen Toezicht en Handhaving (VTH).	In 2016 is gestart met dit onderzoek, waarbij aan de hand van een aantal toetsingscriteria onderzocht wordt waar de betreffende taken het meest efficiënt en effectief kunnen worden uitgevoerd. De verwachting is dat de resultaten van dit onderzoek eind 2016 kunnen worden gepresenteerd, zodat een uitwerking daarvan in het eerste kwartaal van 2017 kan worden gedaan.
4.2	Een besluit nemen over de positionering van de VTH-taken.	Aan de hand van de resultaten uit het onderzoeksrapport wordt een besluit in het eerste kwartaal van 2017 genomen.

Wat willen we bereiken in 2017?

5. Het uitvoeren van het handhavingsbeleid.

De gemeente werkt risicogericht met de juiste focus, is betrouwbaar en professioneel, werkt samen en legt in 2017 de verantwoordelijkheden steeds vaker neer waar deze horen.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
5.1	Het evalueren van het handhavings-uitvoeringsprogramma 2016.	We moeten blijven voldoen aan de wettelijke cyclus op grond van de wet algemene bepalingen omgevingsrecht (jaarverslag 2016). Resultaten van de evaluatie kunnen aanleiding geven om het handhavings-uitvoeringsprogramma weer in overeenstemming te brengen met de werkelijkheid.
5.2	Het opstellen van het handhavings-uitvoeringsprogramma 2017.	Naar aanleiding van de evaluatie wordt het uitvoeringsprogramma aangepast. De verwachting is dat hierop uiterlijk in het tweede kwartaal 2017 een besluit wordt genomen.

Wat willen we bereiken in 2017?

6. Het realiseren van de taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders.

Elk half jaar krijgt de gemeente de taakstelling opgelegd voor het huisvesten van vergunninghouders. Samen met GroenWest is het ons tot nu toe gelukt deze mensen in de reguliere sociale huurwoningvoorraad een woning toe te wijzen. Door de forse verhoging van de taakstelling wordt de druk op de woningmarkt verder vergroot. Middels het project Spoedwoning zoeken we naar mogelijkheden om de druk te verlagen. Totdat deze extra woningen zijn gerealiseerd zullen de vergunninghouders nog steeds in de bestaande voorraad een woning moeten vinden.

Het project Spoedwoning, waarvoor de kaders en uitgangspunten in juli 2016 zijn vastgesteld, betreft naast het realiseren van extra woningen ook het aanbieden van voorzieningen voor integratie en participatie van vergunninghouders.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
6.1	Voortzetten van het experiment om meerdere alleenstaande vergunninghouders in een woning te huisvesten.	In het najaar 2016 is gestart met een experiment voor woningdeling door alleenstaande vergunninghouders, ondersteund met de nodige extra begeleiding. Dit experiment zal na een jaar geëvalueerd worden.
6.2	Het uitrollen van de doorstroomregeling voor vergunninghouders met een tijdelijk huurcontract en bij gezinshereniging.	Door inzet van woningen van anderen dan GroenWest, waarbij men meestal met een tijdelijk huurcontract de woning huurt, is het nodig deze mensen de mogelijkheid te geven door te stromen naar een permanente woning. Ook alleenstaanden die een woning delen en waarvan het gezin inmiddels ook in Nederland is, moeten door kunnen stromen naar een geschikte woning. De regeling daartoe wordt

Nr.	Actie	Toelichting
		eind 2016 opgesteld en zal in 2017 geïmplementeerd worden.
6.3	Het afronden van haalbaarheidsstudies om verspreid over de verschillende kernen van de gemeente extra goedkope sociale huurwoningen te realiseren.	Eind 2015 is gestart met de haalbaarheidsonderzoeken voor een vijftal locaties. Hiervan zijn er 2 afgevallen. In de zomer 2016 is gestart met de onderzoeken naar een tweetal vervangende locaties, naast de drie hieronder beschreven locaties. In 2017 zal er meer duidelijkheid komen over alle onderzochte locaties in dit project.
6.4	Het afronden van het haalbaarheidsonderzoek naar de permanente invulling op de Stationslocatie en het opstarten van de ontwikkelingsfase voor het bouwen van woningen.	In 2016 wordt het haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar een permanente invulling op de Stationslocatie Mijdrecht met primair sociale huurwoningen ten behoeve van vergunninghouders en reguliere woningzoekenden. Ook wordt onderzocht of een gemixt programma haalbaar is. Afhankelijk van de uitkomsten van dit haalbaarheidsonderzoek en de besluitvorming hierover start in 2017 de ontwikkelingsfase.
6.5	Het doorlopen van alle benodigde procedures om op de locatie Amstelhoek te kunnen starten met het bouwen van woningen.	De locatie Amstelhoek is in eigendom van een private partij. De gemeente zal in 2017 in samenwerking met deze partij, na aangetoonde haalbaarheid, de procedures doorlopen om te kunnen starten met het bouwen van woningen voor vergunninghouders en regulier woningzoekenden in de sociale sector.
6.6	Het afronden van de benodigde procedures om op de locatie Grutto te kunnen starten met de bouw van 35 appartementen.	De locatie Grutto is in eigendom van een private partij. De gemeente zal in samenwerking met deze partij de in 2016 opgestarte procedures afronden, zodat de bouw van dit appartementengebouw met sociale koop- en huurappartementen gestart kan worden.

Wat willen we bereiken in 2017?

7. Een RO-instrumentarium met meer flexibiliteit en met meer coöperatieve mogelijkheden voor particuliere initiatieven.

Het RO-instrumentarium is er om (binnen wettelijke kaders) inwoners, bedrijven en organisaties te faciliteren bij ontwikkelingswensen. Bij nieuwe plannen en kaders worden regelingen vanuit deze gedachte opgesteld.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
7.1	Het opnemen van flexibele regelingen in nieuwe bestemmingsplannen.	In 2017 lopen diverse (grote) planprocedures zoals Buitengebied West, Plassengebied en Lintbebouwing Vinkeveen. Binnen de wettelijke mogelijkheden wordt gestreefd naar maximale flexibiliteit. Bijvoorbeeld door niet te werken met limitatieve lijsten voor neven-activiteiten.
7.2	Het verder optimaliseren van ruimtelijke processen en procedures voor bedrijven (zie ook programma 3).	Wij zetten in op behoud van onze bestaande bedrijven door hen waar mogelijk te faciliteren. Dit doen wij door middel van procesoptimalisatie (onder andere gesprekken) en het zo voortvarend mogelijk oppakken van ruimtelijke procedures. In het voortraject van een planprocedure (de ruimtelijke verkenning) wordt met de initiatiefnemer gezocht naar mogelijkheden in plaats van dat plannen sec worden getoetst. Deze werkwijze wordt verder doorontwikkeld.
7.3	Vorbereidingen treffen voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet (verwachte inwerkingtreding voorjaar 2019).	De Omgevingswet biedt mogelijkheden om initiatieven vanuit de maatschappij beter te faciliteren, doordat het mogelijk wordt omgevingsvisies en omgevingsplannen flexibeler in te richten dan een bestemmingsplan. Hierdoor ontstaat meer vrijheid om binnen deze kaders plannen te ontwikkelen, met eenvoudige procedures. Dit vraagt om een organisatie die er op voorbereid is om met name in de visie en planvorming intensief met bewoners, bedrijven en instellingen samen te werken, in tegenstelling tot enkel toetsing van initiatieven aan geldende regels. De uitdaging van de plan- en visievorming in het kader van de Omgevingswet is om de verschillende visies en plannen voor het fysieke domein samen te voegen tot één integrale Omgevingsvisie. Dit vraagt om helderheid over rollen, ruimte bieden aan inwoners en het betekent ook het loslaten van zeggenschap.

Nr.	Actie	Toelichting
7.4	Het treffen van passende regelingen in de bestemmingsplannen Buitengebied West en Plassengebied.	De bestemmingsregelingen in deze plannen zijn gericht op het behoud van de verschillende waarden in het gebied. Bij ontwikkelingen in het landelijk gebied wordt mede getoetst aan de Landschapsnota, die richtlijnen geeft voor zorgvuldige inpassing van bijvoorbeeld uitbreidingen bij agrarische bedrijven.
7.5	Het beïnvloeden van de regeling voor recreatieverblijven door overleg met de provincie.	Eén van de provinciale regelingen die momenteel (te) beperkend werkt is het strikte verbod op het mogelijk maken van bewoning van recreatieverblijven. Dit past niet bij de maatschappelijke tendens naar meer flexibele woonvormen en het past ook niet bij de feitelijke situatie in de gemeente. Het proces rond de omgevingsvisie van de provincie wordt aangegrepen om hier meer mogelijk te maken.

Wat willen we bereiken in 2017?

8. Het actualiseren en monitoren van de gemeentelijke grondexploitaties.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Nota Grondbeleid worden de gemeentelijke grondexploitaties jaarlijks geactualiseerd. Dit houdt in dat alle kosten, opbrengsten en de planning kritisch worden beoordeeld en bijgesteld naar actuele inzichten. Tevens is het conform het BBV verplicht tussentijds de voortgang van de projecten te monitoren en vast te leggen in voortgangsrapportages. In 2017 betreft het de volgende projecten: de Maricken, Land van Winkel, Stationslocatie Mijdrecht en Vinkeveld. De actualisatie en de bevindingen uit de voortgangsrapportage leiden tot wijzigingen in de financiële resultaten, waarbij er ook een effect kan zijn op het jaarrekeningresultaat en het weerstandsvermogen. Voor een nadere toelichting op de ontwikkelingen van de genoemde gemeentelijke grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid van deze begroting en programma 10.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
8.1	Het actualiseren van de grondexploitaties 2017.	Eenmaal per jaar worden de grondexploitaties geactualiseerd. De uitkomsten van de actualisatie worden gebruikt als input voor de programmarekening.
8.2	Het opstellen van voortgangsrapportages voor de grondexploitaties 2017.	De raad wordt tweemaal per jaar in september en december/januari tussentijds (voorafgaande aan de actualisatie) middels een voortgangsrapportage geïnformeerd over de voortgang van de projecten.

Wat willen we bereiken in 2017?

9. Ruimtelijke en functionele verbeteringen in de gemeente.

Op verschillende plaatsen in de gemeente wordt aan ruimtelijke verbeteringen gewerkt. Soms door concrete werkzaamheden, soms door het opstellen van beleid of het uitwerken van een projectplan.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
9.1	Het opstellen van een visie op Abcoude-centrum, Mijdrecht en/of Wilnis.	Voor Abcoude-centrum en, afhankelijk van onderzoek dit jaar, voor Wilnis en de kern Mijdrecht verwachten wij een visie op te stellen. De kernen Mijdrecht en Wilnis zijn ruimtelijk nauw met elkaar verbonden. In verband met de beoogde centrumontwikkelingen in Mijdrecht bezien wij op welke wijze het huidige Masterplan uit 2010 nog actueel is en als input kan dienen voor een nieuwe centrumvisie voor Mijdrecht.
9.2	Het uitwerken van een plan voor de 'Klinkhamerstrook' en eilanden 4 & 5.	Het doel voor dit gebied is te komen tot een aantrekkelijk recreatiegebied. De klinkhamerlocatie en eilanden 4 en 5 zijn zeer mooi gelegen aan de Vinkeveense plassen Baambrugse Zuwe. De recreatieve potenties van dit gebied worden momenteel niet benut. Het moment is nu aangebroken om vorm te geven aan de ambities, knelpunten en potenties voor deze plek.
9.3	Het herinrichten en aanpassen van de openbare ruimte van het centrum Mijdrecht.	Dit betreft de inrichting en bestrating in de openbare ruimte van het Haitsmaplein, het Raadhuisplein, Kerkplein en de winkelstraten, onder andere als gevolg van de herontwikkeling van winkelcentrum de Lindeboom.
9.4	Het verbeteren van de OV-knoop Mijdrecht.	Deze actie betreft een ruimtelijk-functionele upgrade van het gebied aan de Rondweg door het verbeteren van de oversteek over de Rondweg, enkele verkeerskundige aanpassingen en het realiseren van een aantrekkelijke entreetrap richting het centrum van Mijdrecht.
9.5	Het graven van een doorvaart op Kavels Omtzigt aan de Herenweg te Vinkeveen.	Het graven van een doorvaart op deze locatie wordt genoemd in de Dorpsvisie Vinkeveen als verbetering van de bereikbaarheid van de Vinkeveense Plassen en de Ringvaart. De kosten van het doorgraven en beschoeien van de kavels ter plaatse van de doorvaart zullen voor rekening van de gemeente zijn.

Indicatoren BBV

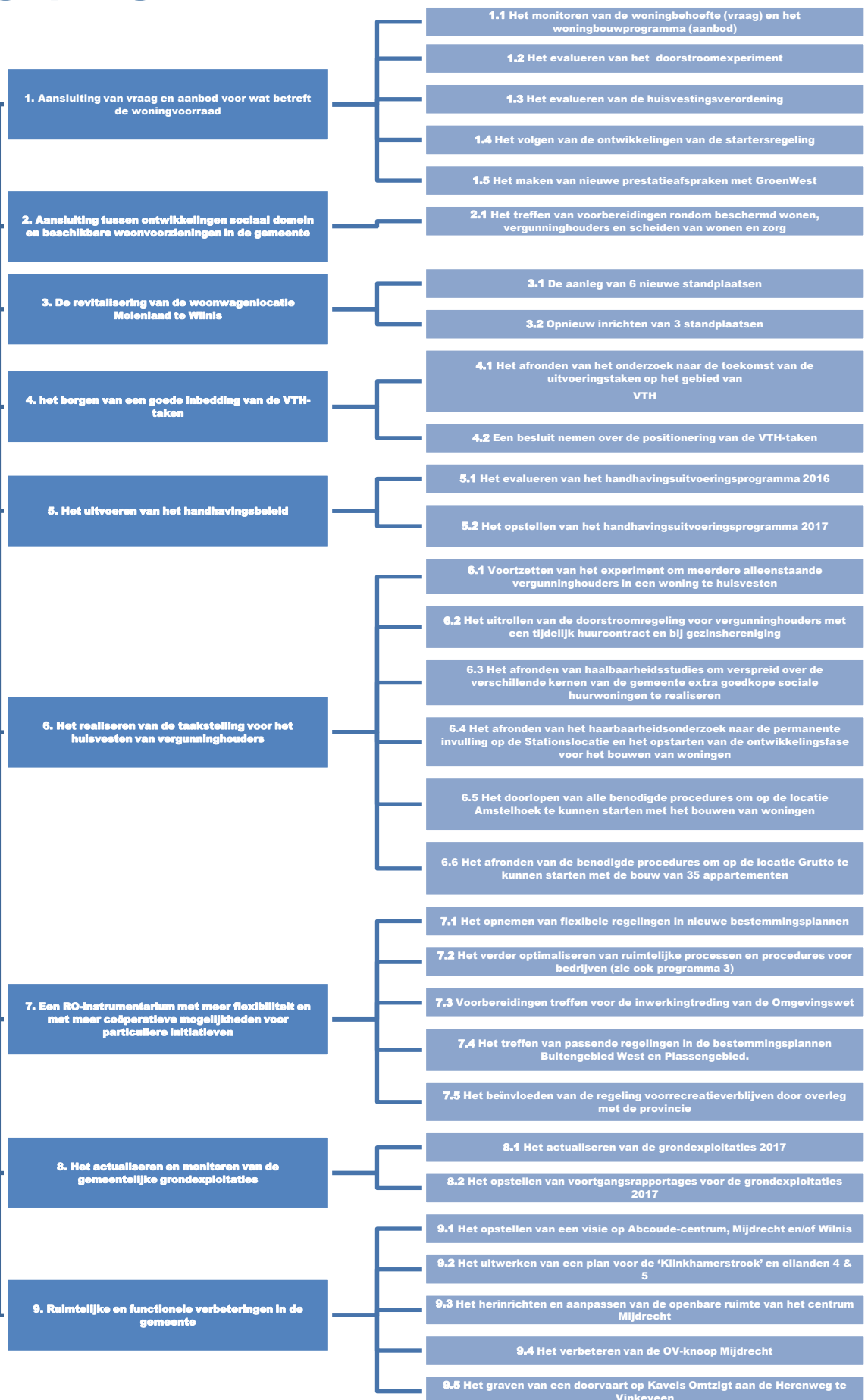
Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
30	Gemiddelde WOZ waarde in duizend euro's	2016	304	209	313	Stijging van € 304.000 naar € 313.000 gebaseerd op melding in Meicirculaire gemeentefonds 2016.
31	Nieuw gebouwde woningen (Aantal per 1.000 woningen)	2013	2,4	6,6	16	In 2017 is de verwachting dat er in totaal 284 woningen worden gebouwd. De ratio is op basis van aantal woningen eind 2015 (CBS).
32	Demografische druk (Aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar in %)	2015	55,8	52,7	56,0	De verwachting is dat de verhouding in 2017 licht wijzigt.
33	Gemeentelijke woonlasten eenpersoons-huishouden (In euro's)	2016	654	643	675	Zie hiervoor de paragraaf Lokale heffingen.
34	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden (In euro's)	2016	703	716	724	Zie hiervoor ook de Aanbiedingsnota.

Verbonden partijen

Partij	Samenwerkingsvorm	Wat is de bijdrage van deze verbonden partij aan de doelstelling van dit programma?	Wat zijn de beleidsrisico's?
Welstand en monumenten Midden-Nederland (per 2017 stichting MooiSticht)	Gemeenschappelijke regeling	Welstand en Monumenten Midden Nederland (WMMN) verzorgt de welstandsadviezen. Hiermee wordt voldaan aan de bouwverordening. WMMN wordt vóór 2017 geliquideerd. De huidige commissie Ruimtelijke Kwaliteit en het ervenconsulentschap worden voortgezet bij de stichting MooiSticht, waar het college in 2016 een dienstverlenings-overeenkomst mee afsluit.	De kosten voor welstandsadvies worden gedekt via leges. MooiSticht handhaaft in eerste instantie de huidige tarieven van WMMN.
Marickenland (groenfonds)	Publiek-private samenwerkingsovereenkomst	De samenwerkings-overeenkomst, waarin de aanleg van natuur- en recreatiegebied in Marickenland is gekoppeld aan woningbouw in De Maricken, is op 31 december 2015 geëxpireerd. In het bestuurlijke overleg (provincie, waterschap en gemeente) van 9 december 2015 is afgesproken dat het resterende saldo van de gezamenlijke projectrekening bij het Nationaal Groenfonds (circa € 960.000) tezamen met de saldi van provincie en waterschap vooralsnog blijft gereserveerd, in afwachting van het opstellen van een gezamenlijk ambitiedocument op basis van naar beneden bijgestelde ambities. Hierover is op 16 februari 2016 een informatienota naar de raad gestuurd.	Na expiratie van de overeenkomst zijn er geen beleidsrisico's meer. De gemeente beschikt zelf over de inzet van eigen middelen.

Collegeprogramma 2017

De Ronde Venen moet een gemeente blijven waar het prettig wonen, werken, winkelen en recreëren is en daarvoor willen wij ons actief inzetten. Kansrijke particuliere initiatieven willen wij in een vroeg stadium ondersteunen en inwoners willen wij de ruimte geven om actief mee te denken over ruimtelijke plannen en projecten. Verder bereiden wij ons voor op de komst van nieuwe wetgeving binnen het omgevingsrecht.

Budget

Programma 8: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting (bedragen x € 1.000 + = voordeel / - = nadeel)					
	Meerjarenraming primaire begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020
A. Ruimtelijke ordening					
Lasten	-1.116	-1.134	-784	-784	-784
Baten	17	17	17	17	17
Saldo	-1.099	-1.117	-767	-767	-767
B. Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)					
Lasten	-16.947	-15.903	-11.976	-11.318	-1.358
Baten	16.845	15.903	14.257	11.178	4.906
Saldo	-102	0	2.281	-140	3.548
C. Woningbouw					
Lasten	-3.365	-1.727	-1.597	-1.547	-1.547
Baten	1.778	1.186	1.262	927	746
Saldo	-1.587	-541	-335	-620	-801
D. Totaal programma 8					
Lasten	-21.428	-18.764	-14.357	-13.649	-3.689
Baten	18.640	17.106	15.536	12.122	5.669
Saldo	-2.788	-1.658	1.179	-1.527	1.980
Verwacht perspectief conform Kadernota 2017					
	-2.788	-2.272	-2.056	-174	-174
<u>Vershil t.o.v. perspectief Kadernota 2017</u>					
		614	3.235	-1.353	2.154
Verklaring van verschillen:					
Structureel					
1. Autonome ontwikkelingen		954	926	914	695
Incidenteel					
2. Beleidsaanpassingen		-340	-50		
3. Autonome ontwikkelingen			2.359	-2.267	1.459
Totaal		614	3.235	-1.353	2.154

Programma 9 – Bestuur en ondersteuning

Ons doel voor 2017

De implementatie van de visie op dienstverlening uit 2016 geeft richting aan de wijze waarop wij de contacten met en dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners vormgeven.

We intensiveren onze samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. We betrekken hen bij zaken en onderwerpen, waarin we – naast gemeentelijk initiatief - aansluiten bij initiatieven vanuit de samenleving. Zo ontstaat netwerksamenwerking met ketenpartners.

Inwoners en ondernemers willen zoveel mogelijk hun zaken met de overheid digitaal afhandelen. Wij stellen ons als doel om in 2017 meer te investeren in 'e-dienstverlening'.

De positie van het maatschappelijk vastgoed wordt in 2017 versterkt. Een strategische aanpak maakt duidelijk of gemeentelijk vastgoed wordt behouden of afgestoten.

Wat willen we bereiken in 2017?

1. Een goede dienstverlening voor inwoners en ondernemers.

Goede dienstverlening aan inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen is een speerpunt. Op grond van de in 2016 opgestelde visie op dienstverlening willen we in 2017 de afhandeling van de klantvragen optimaliseren. Dat doen we onder andere door het inzetten van omgevingsgericht werken en het meer aanbieden van digitale producten in een veilige en betrouwbare omgeving.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
1.1	Het vertalen van de visie naar dienstverlening.	<p>De in 2016 in consultatie met de raad opgestelde visie op dienstverlening vormt het uitgangspunt voor de uitwerking van een strategie hoe wij de contactkanalen met inwoners in samenhang inzetten.</p> <p>Algemeen uitgangspunt hierbij is dat inwoners de gemeente op verschillende manieren kunnen benaderen. Hierbij moet gedacht worden aan bezoek, telefonie, digitaal en het gebruik van social media. In 2017 beschikken wij over meer inzicht in gebruik van telefonie als contactkanaal met onze inwoners vanwege de in 2016 uitgevoerde verbeterslag op de telefooncentrale.</p> <p>Ook stellen we in 2017 vast of de centrale hal van het gemeentehuis aangepast moet worden om de bezoekfunctie beter te ondersteunen. Wij ontwikkelen</p>

Nr.	Actie	Toelichting
1.2	Het optimaliseren van de afhandeling van klantvragen.	<p>de in 2016 opgeleverde website verder en betrekken hierbij onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen.</p> <p>In 2017 bieden wij steeds meer producten digitaal aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen aan. In 2016 hebben wij zaak- en procesgericht werken ingevoerd. Het doel hiervan is de afhandeling van klantvragen te optimaliseren. Wij stellen de klantvraag centraal in plaats van het interne proces, de medewerker of de hoeveelheid werk. De implementatie van deze manier van werken krijgt een vervolg in 2017 en 2018.</p> <p>Inwoners en ondernemers krijgen op de nieuwe website een eigen persoonlijke informatiepagina (PIP) en krijgen daarmee eenvoudig toegang tot statusinformatie. De beschikbare informatie breiden wij continu uit.</p>
1.3	Het inzetten van omgevingsgericht werken.	<p>Als gemeente werken we aan het bewustzijn van de verschillende rollen die we hebben en hoe we daarmee omgaan.</p> <p>Bij ons reguliere werk, projecten, beleidsontwikkelingen en uitvoering betrekken we nadrukkelijk de omgeving proactief in een vroeg stadium. Daarnaast wordt een meer uitnodigende, ondersteunende rol bij initiatieven ontwikkeld.</p> <p>De pilot wijkspreekuur van het college wordt geëvalueerd.</p>
1.4	Het inzetten van de maatregelen voor het verbeteren van de fysieke veiligheid in de vorm van bouwkundige aanpassingen en trainingen op houding & gedrag.	<p>In 2016 is vastgesteld op welke punten de fysieke veiligheid van het gemeentehuis kan worden verbeterd. In 2017 worden deze maatregelen uitgevoerd. Naast fysieke aanpassingen worden ook trainingen verzorgd voor medewerkers om de veiligheid te vergroten.</p>
1.5	Een volledige automatisering en digitalisering van de P&C-cyclus.	<p>Een rapportagetool biedt mogelijkheden omtrent het ontwikkelen van dashboards die helpen bij de monitoring van beleidsdoelstellingen en –acties. In 2017 informeren wij u via de bestuursrapportages over de voortgang hiervan.</p> <p>Wij willen ook met u als raad in 2017 verkennen of deze tool mogelijkheden biedt om u te ondersteunen in uw kaderstellende en controlerende rol of om bijvoorbeeld P&C-documenten (digitaal) toegankelijker te maken (o.a. ook voor onze inwoners) in de vorm van een begrotingsapp.</p>

Wat willen we bereiken in 2017?

2. Invulling geven aan de 'Digitale overheid'.

In het kader van de ontwikkeling van de digitale overheid bieden we inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen een participatieplatform aan, ontwikkelen we product-apps en sluiten we aan op de landelijke voorzieningen (landelijke databases).

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
2.1	Het beschikbaar stellen van een app als digitaal participatieplatform voor inwoners.	Om de inwoner een digitaal participatieplatform te bieden, wordt in 2017 de eerste versie van een daartoe geschikte app beschikbaar gesteld, die daarna zal worden uitgebreid. Naast een digitaal participatieplatform vergroten we de digitale toegankelijkheid van diensten en producten door het inzetten van product-apps, die een specifiek onderdeel van het gemeentelijk functioneren raken. De afval-app is daarvan een voorbeeld.
2.2	Het aansluiten op de landelijke Generieke Digitale Infrastructuur (GDI).	Om faciliteiten en data te delen én om te voldoen aan de betreffende wetgeving sluiten we aan op de GDI. Er is en wordt op landelijk niveau gewerkt aan voorzieningen, waarop alle overheden aansluiten. Op een aantal onderdelen gebeurt dit op basis van wetgeving, zoals bijvoorbeeld voor het Stelsel van Basisregistraties en voor digitale identificatie en authenticatie.
2.3	Een volledige meting van de juridische kwaliteit en de evaluatie van een advocaat in loondienst.	De Legal Audit (0-meting) in 2014 was aanleiding voor een plan van aanpak met in te zetten maatregelen, uitbreiding van capaciteit en het beschikbaar stellen van incidenteel budget. De 1-meting van 2015 heeft behoorlijke verbeteringen en resultaten laten zien. Juridische kwaliteitszorg vraagt echter blijvend aandacht. Daarom is het zinvol om jaarlijks een meting te doen naar de juridische kwaliteit. In 2016 is deze meting door de juristen van de gemeente zelf uitgevoerd. Eind 2017 laten we wederom een volledige meting van de juridische kwaliteit uitvoeren door een externe partij. Dit moment valt samen met de evaluatie van de proefperiode van de advocaat in loondienst.

Wat willen we bereiken in 2017?

3. *Het doorontwikkelen van de aanpak van het gemeentelijk vastgoed.*

De positie van het maatschappelijk vastgoed wordt in 2017 versterkt. Een strategische aanpak maakt duidelijk of gemeentelijk vastgoed wordt behouden of afgestoten.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
3.1	Het implementeren van de strategische aanpak gemeentelijk vastgoed.	Voor het gemeentelijk vastgoed is in 2016 een strategische aanpak opgesteld. Met deze strategische aanpak wordt duidelijk welk deel van de gemeentelijke vastgoedportefeuille een bijdrage kan leveren aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen, onder andere ter facilitering van de ontwikkelingen in het sociaal domein. Tevens is duidelijk welke gemeentelijke eigendommen kunnen worden afgestoten en wat wordt behouden. Uitgangspunt bij verkoop is winstmaximalisatie om de reservepositie te versterken. Tevens wordt de Nota Grondbeleid in 2017 geactualiseerd. Zie hiervoor de paragraaf Grondbeleid.

Indicatoren BBV

Voor onderstaande indicatoren is geen benchmark beschikbaar voor Nederland.

Nr.	Naam indicator	Meest recente jaar	Waarde meest recente jaar	Benchmark NL	Prognose 2017	Toelichting
35	Formatie (Fte per 1.000 inwoners)	2106	6,8		6,8	De prognose voor 2017 is dat de formatie nauwelijks zal wijzigen.
36	Bezetting (Fte per 1.000 inwoners)	2016	5,9		6,4	In 2017 wordt gestreefd naar een hoger bezettingspercentage.
37	Apparaatskosten (Kosten per inwoner)	2016	436		444	De apparaatskosten stijgen in 2017 vanwege hogere salariskosten (cao) en rechtspositionele afspraken.
38	Externe inhuur (Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	2015	14%		14 %	Het streven is om deze waarde niet te laten stijgen.
39	Overhead (% van totale lasten)	2016	29%		29 %	Het streven is om dit niet te laten stijgen.

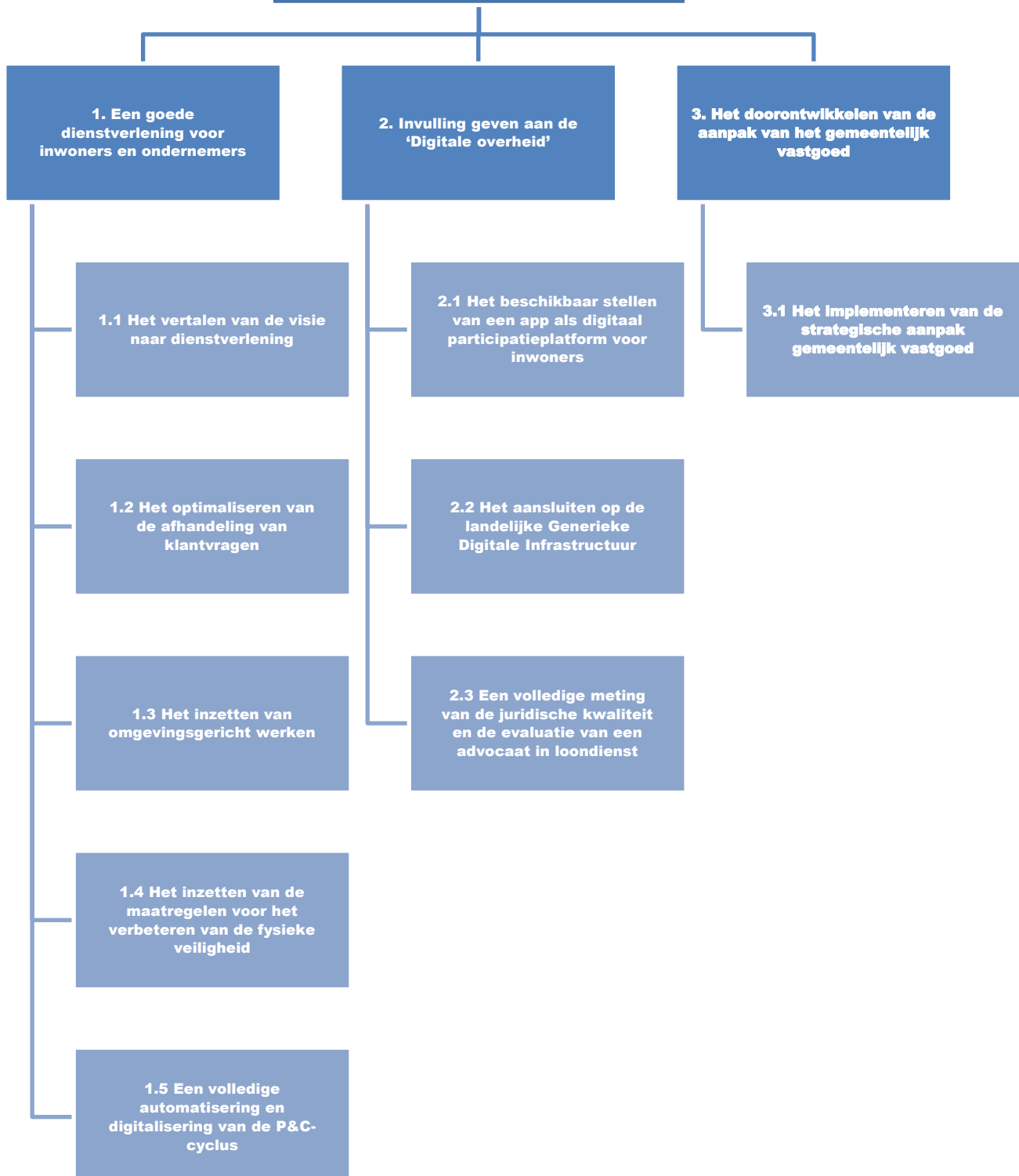
Verbonden partijen

Partij	Samenwerkingsvorm	Wat is de bijdrage van deze verbonden partij aan de doelstelling van dit programma?	Wat zijn de beleidsrisico's?
Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen (RHC VV)	Gemeenschappelijke regeling	Het RHC VV is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Archiefwet 1995 en beheert een zo compleet mogelijke collectie bronnenmateriaal op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis. In het kader van de digitale overheid richt het RHC VV zich ook op de digitalisering van hun archieffunctie.	Niet van toepassing.
Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond & Kennemerland (RIJK)	Deelname aan stichting via samenwerkingsovereenkomst	Via samenwerking, waarbij ondersteuning wordt verkregen bij inkoop en aanbesteden, wordt gekomen tot kwalitatief en kwantitatief goede inkoopresultaten.	Niet van toepassing.
Amstelland-Meerlandenoverleg	Gemeenschappelijke regeling	Via deze netwerk-samenwerking worden de relaties met de Noord-vleugel op onder andere de thema's sociaal domein, verkeer (incl. openbaar vervoer), ruimte, economie en recreatie versterkt.	Niet van toepassing.

Collegeprogramma 2017

De versterkte aandacht voor informatiebeveiliging en digitalisering van dienstverlening en daarnaast de komst van de Omgevingswet en de veranderingen binnen het Sociaal domein vragen om een wendbare ambtelijke organisatie.

De visie op dienstverlening geeft de richting aan waarop de genoemde ontwikkelingen worden ondersteund en hoe de bedrijfsvoering wordt ingericht.

Budget

Programma 9: Bestuur en ondersteuning (bedragen x € 1.000 + = voordeel / - = nadeel)					
	Meerjarenraming primaire begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020
A. Bestuur					
Lasten	-2.640	-1.825	-1.743	-1.693	-1.660
Baten					
Saldo	-2.640	-1.825	-1.743	-1.693	-1.660
B. Burgerzaken					
Lasten	-1.412	-960	-921	-948	-719
Baten	700	777	708	550	418
Saldo	-712	-183	-213	-398	-301
C. Beheer overige gebouwen en gronden					
Lasten	-602	-349	-342	-342	-335
Baten	75	177	1.562	163	164
Saldo	-527	-172	1.220	-179	-171
D. Overhead					
Lasten	-3.181	-11.442	-10.855	-10.681	-10.698
Baten		51	51	51	51
Saldo	-3.181	-11.391	-10.804	-10.630	-10.647
E. Totaal programma 9					
Lasten	-7.835	-14.576	-13.861	-13.664	-13.412
Baten	775	1.005	2.321	764	633
Saldo	-7.060	-13.571	-11.540	-12.900	-12.779
Verwacht perspectief conform Kadernota 2017	-6.578	-5.610	-5.341	-5.478	-5.630
<u>Vershil t.o.v. perspectief Kadernota 2017</u>	-482	-7.961	-6.199	-7.422	-7.149
Verklaring van verschillen:					
Structureel					
1. Autonome ontwikkelingen		-7.502	-7.117	-6.995	-6.887
2. Beleidsaanpassingen		-23	-23	-23	-23
3. Verschuivingen BBV	-482	-470	930	-470	-470
4. Mutaties 1e bestuursrapportage 2016		-40	11	66	66
Incidenteel					
5. Beleidsaanpassingen		-20			
6. Autonome ontwikkelingen		94			165
Totaal	-482	-7.961	-6.199	-7.422	-7.149

Programma 10 – Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Ons doel voor 2017

Wij bouwen in 2017 verder aan het solide maken van onze financiële positie. Wij ramen onze inkomsten en uitgaven realistisch en hanteren als harde norm om structurele uitgaven te betalen uit structurele middelen. Er verandert veel op het gebied van de overheidsfinanciën, de gevolgen van deze ontwikkelingen hebben wij scherp in beeld.

Wat willen we bereiken in 2017?

1. *Het doorontwikkelen van de (financiële) controlfunctie.*

Door het uitvoeren van verschillende acties verstevigen wij de planning- en controlfunctie van de gemeente op het gebied van financiën en vastgoed.

Wat gaan we doen in 2017?

Nr.	Actie	Toelichting
1.1	Het evalueren en verder optimaliseren van het risicomanagement.	Wij hebben de laatste jaren een verbeterslag doorgevoerd met betrekking tot de paragraaf weerstandsvermogen en risicobepaling. Bij verschillende P&C-documenten worden de risico's geactualiseerd en het effect op het weerstandsvermogen bepaald. De huidige aanpak en manier van presenteren wordt in 2017 geëvalueerd.
1.2	Het implementeren van een nieuw financieel systeem.	Deze actie betreft de uitbreiding van de functionaliteiten van het financieel systeem. Dit betreft een softwarematige uitbreiding, waarbij afhankelijk van het programma van eisen het huidige softwarepakket wordt uitgebreid, of een aanbesteding wordt georganiseerd voor een geheel nieuw systeem. In 2016 zijn al voorbereidingen voor deze actie getroffen bij het doorvoeren van een aantal wettelijke wijzigingen en andere optimalisaties in de financiële administratie.

Indicatoren BBV

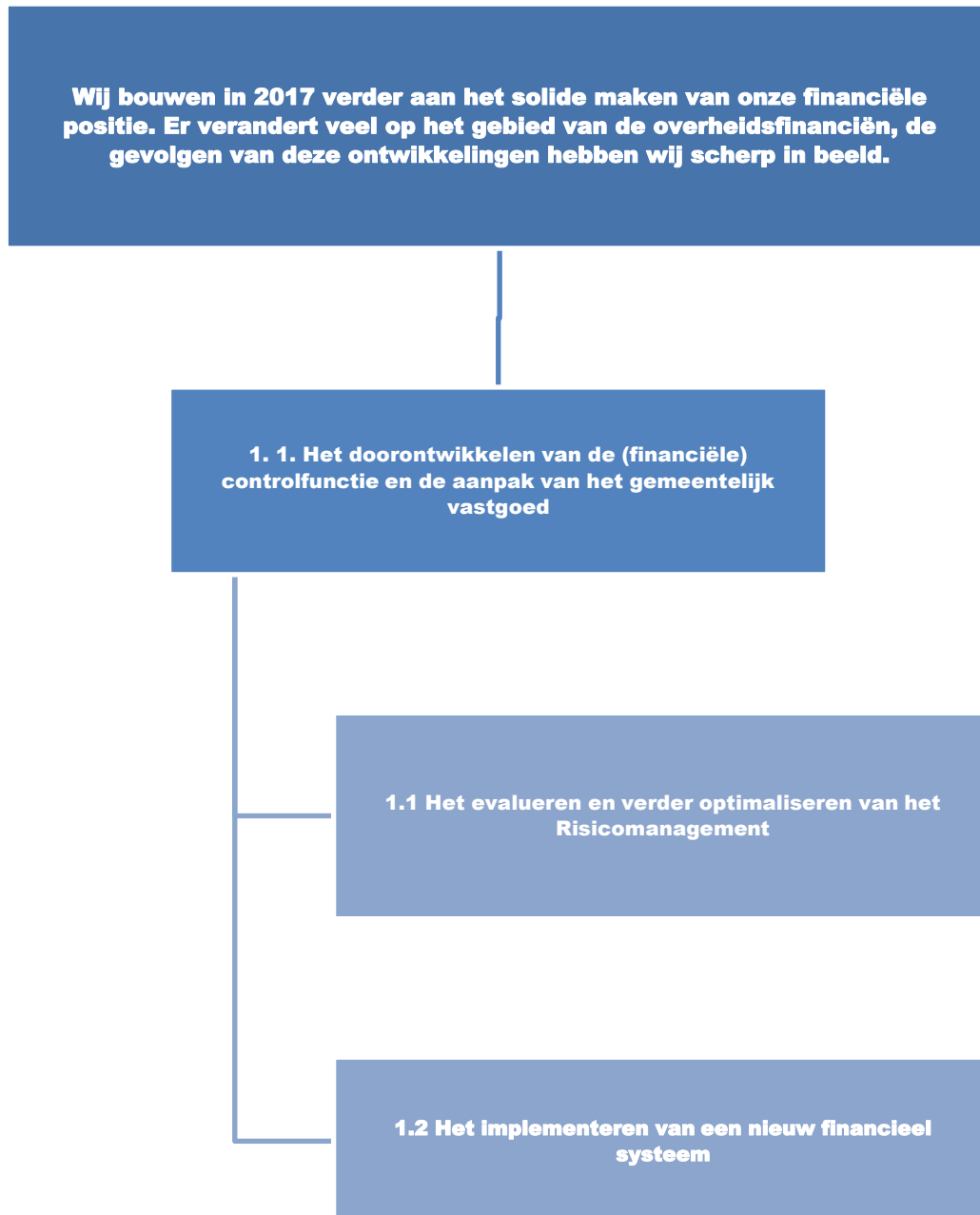
Dit programma bevat geen indicatoren.

Verbonden partijen

Partij	Samenwerkingsvorm	Wat is de bijdrage van deze verbonden partij aan de doelstelling van dit programma?	Wat zijn de beleidsrisico's?
Belasting Samenwerking Amstelland	Gemeenschappelijke regeling	De uitvoering van de belastingtaak gebeurt door Gemeentebelastingen Amstelland. Zij heffen en innen de belastinggelden. Samenwerking op dit vlak bevordert de kwaliteit en efficiëntie. Daarbij vermindert het de kwetsbaarheid. De gemeente kan lokaal beleid en tarieven bepalen.	Niet van toepassing.
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Deelneming	De BNG is de huisbankier van de gemeente.	Niet van toepassing.
N.V. Vitens	Deelneming	Deze partij draagt bij aan de drinkwatervoorziening en – kwaliteit.	Niet van toepassing.

Collegeprogramma 2017

Budget

Programma 10: Financiering en algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000 + = voordeel / - = nadeel)					
	Meerjarenraming primaire begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020
A. Treasury					
Lasten	2.745	-109	-42	24	-39
Baten	46	198	198	198	198
Saldo	2.791	89	156	222	159
B. Belastingen					
Lasten	-811	-775	-775	-775	-775
Baten	8.242	8.336	8.336	8.336	8.336
Saldo	7.431	7.561	7.561	7.561	7.561
C. Algemene uitkering					
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	43.689	43.229	43.395	43.341	43.437
Saldo	43.689	43.229	43.395	43.341	43.437
D. Algemene baten en lasten					
Lasten	-1.586	-270	-179	24	245
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	-1.586	-270	-179	24	245
E. Mutatie reserves					
Lasten	0	0	-3.343	0	-3.676
Baten	4.414	3.221	385	664	385
Saldo	4.414	3.221	-2.958	664	-3.291
F. Totaal programma 10					
Lasten	348	-1.154	-4.339	-727	-4.245
Baten	56.391	54.984	52.314	52.539	52.356
Saldo	56.739	53.830	47.975	51.812	48.111
Verwacht perspectief conform Kadernota 2017	56.667	52.277	50.904	49.035	48.784
<u>Vershil t.o.v. perspectief Kadernota 2017</u>	72	1.553	-2.929	2.777	-673
Verklaring van verschillen:					
Structureel					
1. Autonome ontwikkelingen	4	-360	-2.570	1.996	-1.550
2. Verschuivingen BBV	68	133	-1.267	133	133
3. Uitkomsten meicirculaire gemeentefonds 2016		433	833	648	744
4. Inzet reserves t.v.b. beleidsaanpassingen		1.347	75		
Totaal	72	1.553	-2.929	2.777	-673

Paragrafen

Paragraaf lokale heffingen

Doel

Het heffen van lokale belastingen en heffingen stelt de gemeente in staat om maatschappelijke voorzieningen op een evenwichtige wijze in stand te houden. Ook stellen belastingen en heffingen de gemeente in staat maatschappelijke kosten door te belasten aan specifieke veroorzakers, zoals bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. In het verlengde hiervan stelt het heffen van lokale belastingen en heffingen de gemeente in staat een sluitend meerjarenperspectief te bereiken. Aanpassing van de belastingtarieven zorgt ervoor dat de koopkracht van de gemeentelijke middelen gehandhaafd blijft.

Beleidskader

Voor 2017 is een prijsontwikkeling voor de belastingen en tarieven gehanteerd van afgerond 1% conform het Bruto Binnenlands Product (BBP) uit de meicirculaire 2016.

Het tarief voor de OZB is gecorrigeerd voor prijs- en waardeontwikkeling. Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing geldt als uitgangspunt 100% kostendekking.

Wat gaan we doen in 2017?

Macronorm OZB

Sinds 2008 hanteert het Rijk een macronorm voor de lokale lastenontwikkeling. Deze norm geldt niet voor gemeenten afzonderlijk, maar voor het geheel van de gemeenten. Voor 2017 is de macronorm vastgesteld op 1,97%. Dit betekent dat de totale opbrengststijging van de OZB over alle gemeenten bezien niet hoger uit mag komen dan genoemde 1,97%. Voor onze gemeente komt de opbrengststijging in 2017 uit op 1%, zodat onze gemeente binnen de macronorm blijft.

Vergelijking lokale lasten

In onderstaande tabel is een vergelijking opgenomen van de tarieven over het jaar 2016, omdat de ontwikkeling van de woonlasten 2017 van de verschillende gemeenten nog niet bekend is. De informatie is gebaseerd op de atlas lokale lasten van het Centrum voor Onderzoek en Economie van de Lagere Overheden (COELO). Volgens COELO betalen meerpersoonshuishoudens in heel Nederland in 2016 € 716 euro aan hun gemeente.

Belastingsoort 2016	De Ronde Venen	Stichtse Vecht	Woerden	Uithoorn	Diemen	Ouder Amstel
OZB woningen	0,1012%	0,1364%	0,1270%	0,1289%	0,1108%	0,0916%
Afvalstoffenheffing:						
▪ Eenpersoonshuishouden	€ 150	€ 146	€ 177	€ 247	€ 324	€ 156
▪ Meerpersoonshuishouden	€ 199	€ 221	€ 211	€ 247	€ 375	€ 181
Rioolheffing	€ 201	€ 219	€ 181	€ 225	€ 206	€ 278

Woonlasten 2017

Onder woonlasten wordt verstaan de optelsom van de onroerende zaakbelasting, de riool- en afvalstoffenheffing. Conform de begrotingsuitgangspunten is een prijsontwikkeling toegepast van 1%.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De OZB is een algemene heffing, die wordt bepaald aan de hand van de WOZ-waarden en het door de raad vast te stellen tarief voor de OZB.

Het op peil houden van de OZB opbrengst voor de gemeente betekent dat bij stijging van de WOZ-waarde een lager tarief en bij daling van de WOZ-waarde een hoger tarief wordt vastgesteld. Een dergelijke tariefsaanpassing is voor de gemeente budgettair neutraal. Voor belastingplichtigen geldt hetzelfde voor zover de waardeontwikkeling van het individuele object gelijk is aan de landelijke waardeontwikkeling. In de meicirculaire gemeentefonds 2016 is rekening gehouden met een landelijke waardeontwikkeling, een toename van 0,6% voor woningen en waarde afname van 1,8% voor niet-woningen.

Het effect van de waardeontwikkeling en de prijsontwikkeling wordt onderstaand weergegeven.

Soort	Belastingplichtige	Tarief 2016	Tarief 2017 na waardeontwikkeling en prijsontwikkeling van 1%
Woningen	Eigenaar	0,1012%	0,0988%
Niet-woningen	Eigenaar	0,1464%	0,1560%
Niet-woningen	Gebruiker	0,1167%	0,1244%

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van eigenaren van woningen en niet-woningen. Bij een waterverbruik boven de 300 m³ ontvangt de gebruiker een aanslag voor het meerverbruik.

Voorgesteld wordt het tarief voor de rioolheffing te verhogen. Het tarief voor 2017 bedraagt € 202,80 (2016: € 201,00) en voor het meerverbruik boven de 300 m³ € 0,80 per m³ (2016: € 0,79).

Het uitgangspunt voor de heffing is 100% kostendeckende tarieven.

Bij de voorgestelde tariefkeuze van € 202,80 maken wij een aantekening voor de toekomst. De lijn van alleen een verhoging gerelateerd aan een prijsontwikkeling kan - gelet op de omvang van de voorziening riolering - in de toekomst niet worden doorgezet. Het kostendeckende tarief is afhankelijk van een nieuwe doorrekening die in 2017 zal plaatsvinden en de ontwikkeling van lopende investeringen.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven van gebruikers van eenpersoons- en meerpersoons-huishoudens en recreanten. Tegen betaling wordt een extra grijze container verstrekt. Een extra groene container is gratis. Het tarief 2017 is het kostendekkende tarief. Het afvalstoffenbeleid staat in programma 7.

	Belastingplichtige	Tarief 2016 met korting van € 14*	Tarief 2016	Tarief 2017
- Eenpersoonshuishouden	Gebruiker	€ 150,40	€ 164,40	€ 166,20
- Meerpersoonshuishouden	Gebruiker	€ 199,40	€ 213,40	€ 215,40
- Recreatiewoningen	Gebruiker	€ 164,40	€ 164,40	€ 166,20
- Extra container 140 liter (grijs)	Gebruiker	€ 115,45	€ 115,45	€ 116,40
- Extra container 240 liter (grijs)	Gebruiker	€ 149,60	€ 149,60	€ 151,20

* In 2016 is een eenmalige teruggave van € 14 verstrekt per huishouden

Precariobelasting

Voor het hebben van openbare werken van algemeen nut, zoals ondergrondse leidingen in gemeentegrond, is het mogelijk dat er een precariobelasting wordt geheven. Met ingang van 2016 een dergelijke belasting voor het waterleidingnet ingevoerd. De belasting wordt geheven van het drinkwaterbedrijf (Vitens) op basis van het aantal m¹ ondergrondse leiding. Wij realiseren ons dat de waterleidingbedrijven deze kosten doorbelasten aan de klanten en dat dit dus indirect een lastenverzwaring voor de inwoners betekent. Bij de begroting is rekening gehouden met een opbrengst van € 476.000 (dit is inclusief het stijgingspercentage van 1%). Hierbij merken wij op dat de wetgever mogelijk de precario gaat afschaffen, waarmee de gemeente een financieel risico loopt.

Overige heffingen en tarieven

Parkeertarieven

Het tarief van de parkeerbelasting wordt verhoogd van € 5,00 naar € 5,05.

Grafrechten

Er wordt momenteel onderzoek gedaan naar de toerekening van de kosten aan de begraafplaatsen.

Het voorstel is de overige heffingen en tarieven aan te passen met een prijsontwikkeling van 1%.

Vergelijkend overzicht van de overige heffingen 2016 en 2017		
Onderdeel	Tarief 2016	Tarief 2017
Toeristenbelasting	€ 0,88 per persoon per overnachting	€ 0,89 per persoon per overnachting
Watertoeristenbelasting	€ 0,88 per persoon per overnachting	€ 0,89 per persoon per overnachting
Hondenbelasting	€ 59,25 per hond en € 270,00 per kennel	€ 59,84 per hond en € 272,70 per kennel
Forensenbelasting	0,1803% van de WOZ-waarde	Grondslag is nog niet bekend

Voor de roerende woon- en bedrijfsruimte worden dezelfde tarieven gehanteerd als bij de onroerende zaakbelasting. De tarieven van de legesverordening zijn, voor zover er geen sprake is van wettelijk vastgestelde tarieven, verhoogd met 1%. De door de raad vastgestelde tarieven worden opgenomen in de op www.overheid.nl te publiceren verordeningen.

Totaaloverzicht inkomsten van de lokale heffingen

In de onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen van de lokale heffingen, onderverdeeld naar heffingen en belastingen.

Omschrijving	Programma-begroting 2016	Gewijzigde programma-begroting 2016	Programma-begroting 2017
A. Heffingen:			
1. Afvalstoffenheffing	3.450.000	3.210.000*	3.485.000
2. Rioolheffing	4.336.000	4.336.000	4.375.000
Totaal heffingen (Onderdeel van programma 7)	7.786.000	7.546.000	7.860.000
B. Belastingen:			
1. OZB-woningen	5.111.000	5.417.000 [#]	5.471.000
2. OZB-niet-woningen	1.935.000	2.050.000 [#]	2.070.000
3. Toeristenbelasting (onderdeel programma 3)	217.000	217.000	194.000
4. Forensenbelasting (onderdeel programma 3)	196.000	196.000	198.000
5. Hondenbelasting	171.000	171.000	172.000
6. Belasting op roerende ruimten	69.000	69.000	70.000
7. Baatbelasting	0	0	0
8. Precariobelasting	0	471.000	476.000
Totaal belastingen (Onderdeel van programma 3 & 10)	8.591.000	8.591.000	8.651.000

* In 2016 is een eenmalige teruggave van € 14 verstrekt per huishouden

[#] In 2016 is de OZB met 6% verhoogd ter dekking van de uitvoeringskosten van het sociaal domein

Berekeningsmodel afvalstoffenheffing

In deze programmabegroting laten we voor de eerste keer zien de uitkomsten van afvalstoffen in relatie met de inzet van de voorziening afvalstoffenheffing. Hierdoor ontstaat een 'gesloten systeem'.

	2016	2017	2018	2019	2020
Directe kosten:					
- directe kosten	2.340.750	2.437.926	2.437.924	2.437.927	2.437.926
- afschrijvingen	43.128	122.071	110.153	115.370	115.370
- toegerekende rente	11.825	22.017	20.552	20.948	19.564
- capaciteitskosten	999.277	503.170	503.170	503.170	503.170
Totaal directe kosten	3.394.980	3.085.184	3.071.799	3.077.415	3.076.030
<i>extracomptabel toegerekend:</i>					
- rente van 1,2% naar 2,9%		31.191	29.115	29.676	27.716
- overhead		484.000	484.000	484.000	484.000
- straatreiniging	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
- bijdrage voor heffing en invordering (Amstelland)		86.000	86.000	86.000	86.000
- verrekening btw	672.000	678.000	678.000	678.000	678.000
Totaal indirecte kosten	822.000	1.429.191	1.427.115	1.427.676	1.425.716
- verrekening met voorziening afvalstoffenheffing	-317.330	-323.475	-308.014	-314.191	-258.497
Totaal kosten	3.899.650	4.190.900	4.190.900	4.190.900	4.243.249
Opbrengsten:					
- afvalstoffenheffing	3.210.000*	3.485.400	3.485.400	3.485.400	3.485.400
- overige opbrengsten	689.650	705.500	705.500	705.500	705.500
- tariefmaatregelen					52.349
Totaal opbrengsten	3.899.650	4.190.900	4.190.900	4.190.900	4.243.249

* In 2016 is een eenmalige teruggave van € 14 verstrekt per huishouden

In het meerjarenperspectief is voor de berekening rekening gehouden met een stabiele hoeveelheid restafval. Door de maatregelen uit het afvalbeleidsplan uit te voeren, verwachten wij dat de te verbranden hoeveelheid restafval daalt. De kosten voor de uitvoering van deze maatregelen en de opbrengsten (doordat meer afval gescheiden aangeboden gaat worden), worden berekend in het uitvoeringsplan dat in 2017 aan de raad wordt aangeboden. De financiële gevolgen van deze maatregelen worden via de bestuursrapportage ter kennisname gebracht van de raad. De gevolgen kunnen dan betrokken worden bij de eerstvolgende actualisatie van het meerjarenperspectief.

Berekeningsmodel rioolheffing

Ook het 'gesloten systeem' van rioolheffing is opgenomen.

	2016	2017	2018	2019	2020
Directe kosten:					
- directe kosten	1.037.769	1.032.769	1.014.569	1.007.769	1.007.769
- afschrijvingen	1.326.460	1.205.900	1.222.955	1.271.862	1.283.499
- toegerekende rente	1.352.752	380.430	376.264	375.692	364.239
- capaciteitskosten	677.198	505.874	505.874	505.874	505.874
Totaal directe kosten	4.394.179	3.124.973	3.119.662	3.161.197	3.161.381
<i>extracomptabel toegerekend:</i>					
- rente van 1,2% naar 2,9%		538.943	533.041	532.230	516.005
- overhead		487.000	487.000	487.000	487.000
- straatreiniging	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
- kapitaallasten voertuigen en materieel	22.000	-	-	-	-
- bijdrage voor heffing en invordering (Amstelland)		86.000	86.000	86.000	86.000
- Verrekening btw	349.000	345.000	414.000	414.000	414.000
Totaal indirecte kosten	451.000	1.536.943	1.600.041	1.599.230	1.583.005
-					
- verrekening met voorziening rioolheffing	-509.309	-287.076	-344.863	-97.618	-
Totaal kosten	4.335.870	4.374.840	4.374.840	4.662.809	4.744.386
Opbrengsten:					
- rioolheffing	4.335.870	4.374.840	4.374.840	4.374.840	4.374.840
- tariefmaatregelen	0	0	0	287.969	369.546
Totaal opbrengsten	4.335.870	4.374.840	4.374.840	4.662.809	4.744.386

Overige ontwikkelingen

Bedrijven Investeringszone (BIZ)

De BIZ-bijdrage is met ingang van 2011 in de gemeente De Ronde Venen ingevoerd. De gemeente is verantwoordelijk voor het innen van de BIZ-bijdrage bij alle betrokken bedrijven, ook bij bedrijven die niet hebben ingestemd met een BI-zone. De wettelijke basis voor de BIZ-bijdrage is de Verordening BI-zone Centrum Mijdrecht.

De heffing van de BIZ-bijdrage geldt alleen voor horeca- en winkelpanden die binnen de BI-zone van de gemeente liggen. De BIZ-bijdrage is vastgesteld voor een periode van maximaal vijf jaar en wordt jaarlijks geheven.

De BIZ-bijdrage heeft geen effect op het rekeningresultaat omdat de opbrengst, na aftrek van perceptiekosten, als subsidiebijdrage wordt doorgegeven, via de Stichting Koopcentrum Mijdrecht, aan de ondernemers. De BIZ-bijdrage voor 2017 is € 70.000.

Kwijtscheldingsbeleid

Niet iedere inwoner van De Ronde Venen is in staat om de gemeentelijke belastingen en rechten te betalen. Onder bepaalde voorwaarden kan kwijtschelding worden verleend voor:

1. Onroerende zaakbelastingen;
2. Belasting op roerende ruimten;
3. Afvalstoffenheffing;
4. Rioolheffing;
5. Hondenbelasting (kwijtschelding is beperkt tot één hond).

Voor kwijtschelding van lokale heffingen is € 105.000 opgenomen in de begroting 2017. Dit was ook begroot bij de primaire begroting 2016. De kosten van kwijtschelding zijn opgenomen bij programma 6 Sociaal domein, onderdeel minimabeleid.

Belasting samenwerking Amstelland

De belastingtaken zijn vanaf 2016 uitbesteed aan Gemeentebelastingen Amstelland. Het gaat om taken op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ, de heffing en invordering van de belastingen onroerende zaakbelastingen, Belasting Roerende Ruimte, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, forensenbelasting, toeristenbelasting en de BIZ.

Onderzoek belastingen

Om inzicht te krijgen in de vragen rondom het lokale belastingstelsel is een doelmatig- en rechtmatigheidsonderzoek uitgevoerd, deze bevindt zich in de afrondende fase. Belangrijkste conclusie is dat de heffing en inning lokale belastingen doelmatig en rechtmatig zijn. Bovendien is het niet verstandig om met het oog op de begroting 2017 stelselwijzigingen te doen, maar hiermee te wachten tot landelijk meer zicht is op ontwikkelingen van het belastingstelsel. Kortom dit heeft geen effect op deze begroting. Op korte termijn wordt gewerkt aan bestandoptimalisatie wat tot een eerlijke belastingheffing leidt.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Samenvatting

De financiële positie van de gemeente De Ronde Venen verbetert in 2017. Dit valt af te leiden uit de financiële kengetallen en het weerstandsvermogen.

Bij de actualisatie van de risico's zijn er veranderingen opgetreden. Er is een aantal nieuwe risico's (9) en een aantal vervallen risico's (4) die de financiële positie in 2017 kunnen veranderen. Zo is onder andere vanwege de afronding van de overstap naar een nieuw inkoopbureau het risico van een schadeclaim vervallen en is een nieuw risico betreffende de Wet privacygegevens opgenomen. Over de voortgang van deze risico's wordt de gemeenteraad geïnformeerd via informatienota's en mondelinge toelichtingen in de commissies.

Doel

We willen bereiken dat er sprake is van een gezonde financiële positie om voldoende slagkracht te hebben voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Dat vergt niet alleen een structureel sluitende begroting, maar ook voldoende weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's. Informatie over de financiële positie, het weerstandsvermogen en de risico's zijn beschreven in deze paragraaf.

Beleidskader

De afgelopen jaren zijn wij erin geslaagd om een verbeter slag door te voeren ten aanzien van het risicomanagement. Deze verbeter slag willen wij verder voortzetten in toekomstige P&C documenten, waarbij we steeds een vervolg geven ten aanzien van de risico-inventarisatie. In 2017 vindt een evaluatie plaats, zie programma 10.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing 2017

In dit onderdeel is ingegaan op:

1. Financiële kengetallen;
2. Weerstandsvermogen;
3. Beschikbare weerstandscapaciteit;
4. Risico's.

Financiële kengetallen

Landelijk is bepaald dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf kengetallen worden opgenomen. De kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie. Deze kengetallen hebben geen functie als normeringsinstrument maar zijn juist bedoeld om de gemeentelijke financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten.

De financiële kengetallen geven het volgende beeld.

	Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
- Netto schuldquote	84%	68%	79%	67%	61%	58%
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	82%	66%	77%	64%	59%	56%
- Solvabiliteitsratio	23%	22%	20%	25%	28%	33%
- Structurele exploitatieruimte	3,2%	0,5%	0,4%	0,8%	0,8%	0,8%
- Grondexploitatie	34%	19%	12%	5%	-1%	-1%
- Belastingcapaciteit	95,4%	97,2%	100,1%	100,1%	100,1%	100,1%

- Netto schuldquote

Voor deze indicatoren geldt: hoe lager de percentages, hoe beter.

De netto schuldquote geeft inzicht in de ontwikkeling van lang- en kortlopende schulden. De schuldenpositie neemt af van 84% in 2015 naar 58% in 2020. Deze daling is ook te herleiden uit de dalende omvang van de langlopende leningen zoals vermeld in de paragraaf 'Financiering'.

Ook de Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen neemt af van 82% in 2015 naar 56% in 2020.

- Solvabiliteitsratio

Voor deze indicator geldt: hoe hoger het percentage, hoe beter.

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De ratio geeft het eigen vermogen (reserves) als percentage van het balanstotaal.

De verhouding eigen vermogen ten opzichte van de totale balanspositie laat een stijging zien van 23% in 2015 naar 33% in 2020. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door de financiële resultaten van de bouwgronden in exploitatie.

- Structurele exploitatieruimte

Ook voor deze indicator geldt: hoe hoger het percentage, hoe beter.

Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten geeft meer slagkracht om maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

- Grondexploitatie

Voor deze indicator geldt: hoe lager het percentage, hoe beter.

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of programmarekening en uitgedrukt in een percentage.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie en de risico's wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

De omvang van de boekwaarde van bouwgronden in exploitatie neemt af door de verkoopopbrengsten. Daarnaast zijn de verliesvoorzieningen gedaald. Beide elementen zorgen ervoor dat de verhouding boekwaarde bouwgronden versus omvang van begrotingsbaten afneemt van 34% in 2015 naar -1% in 2020.

- Belastingcapaciteit

Voor deze indicator geldt: hoe lager het percentage, hoe beter.

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een bepaald jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het voorgaande jaar en uit te drukken in een percentage.

Doordat de lokale heffingen van de gemeente De Ronde Venen voor 2017 wel zijn aangepast en het landelijke gemiddelde van de andere gemeenten nog niet bekend zijn bij het opstellen van deze begroting stijgt het percentage boven het landelijk gemiddelde van 2016.

De begrippen weerstandscapaciteit, risico's en weerstandsvermogen zijn hieronder toegelicht.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel van middelen en mogelijkheden om niet begrote, onvoorziene en (mogelijk) materiële kosten te dekken. De weerstandscapaciteit kan structureel en incidenteel van aard zijn. Incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het vermogen van de gemeente om eenmalige risico's te dekken, zonder dat dit invloed heeft op het bestaande beleid. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die permanent kunnen worden ingezet om risico's af te dekken zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het beleid.

Risico's

Een risico is een kans op het optreden van een positieve dan wel negatieve gebeurtenis van materieel belang die niet voorzien is in de begroting van enig jaar. Dit gevolg kan positief dan wel negatief zijn. Beleidswensen worden niet als risico benoemd.

Weerstands- vermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen afdoende beheersmaatregelen zijn getroffen en die een materieel effect kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De middelen waarover de gemeente De Ronde Venen kan beschikken per 31 december 2017 om niet begrote kosten te dekken zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Berekening beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2017 (bedragen in euro's)		
	Structureel	Incidenteel
1. Post onvoorzien en begrotingsresultaat 2017		486.000
2. Algemene reserves		11.121.000
3. Onbenutte belastingcapaciteit	6.300.000	
4. Stille reserves		2.400.000
5. Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	6.300.000	14.007.000

1. *Post onvoorzien en begrotingsresultaat 2017*

In overeenstemming met het begrotingstoezicht van de provincie Utrecht is voor het opvangen van onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare kosten € 107.000 (42.600 inwoners maal € 2,50) als budget opgenomen. Daarbij komt het begrotingsresultaat van € 379.000.

2. *Algemene reserves*

De algemene reserves zijn het niet-bestemde deel van het eigen vermogen van de gemeente. Dat betekent niet dat dit vermogen geen functie heeft. De algemene reserves spelen een belangrijke rol in de weerstandscapaciteit van de gemeente. Voor het gebruik van deze reserves is – net zoals voor andere reserves – een specifiek raadsbesluit vereist. In de financiële begroting, onderdeel 8, is een overzicht van de algemene reserves opgenomen.

3. *Onbenutte belastingcapaciteit*

De gemeente kan structureel (extra) middelen genereren door belastingen te verhogen en heffingen meer kostendekkend te maken (voor zover daar nog mogelijkheden voor bestaan). Het structureel genereren van extra middelen kan worden ingezet om de weerstandscapaciteit te versterken. De belastingruimte is hoofdzakelijk te vinden bij de onroerende zaakbelasting, omdat kostendekkende tarieven het uitgangspunt is bij de rioolheffing en afvalstoffenheffing.

De onbenutte belastingcapaciteit is afgeleid uit de norm die het Ministerie van Binnenlandse Zaken hanteert voor het aanvragen van financiële steun ex artikel 12. Het theoretische maximum van de belastingcapaciteit voor gemeente De Ronde Venen is voor 2017 € 13,8 miljoen. De geraamde opbrengst is € 7,5 miljoen. Daarmee komt de theoretische onbenutte belastingcapaciteit uit op afgerond € 6,3 miljoen (€ 13,8 miljoen min € 7,5 miljoen).

4. *Stille reserves*

De stille reserves worden gevormd door de voorraden grond waarvan de taxatiewaarde hoger ligt dan de boekwaarde. Deze reserves zijn van betekenis in relatie tot het balanstotaal, dan wel de financiële positie. De omvang van de stille reserves bedraagt per 31 december 2017 € 2.400.000. Zie hiervoor ook de paragraaf Grondbeleid.

Naast de voorraden grond bezit de gemeente ook aandelen van de BNG en Vitens. Deze kunnen op termijn verkocht worden. Doordat de aandelen van deze partijen in het bezit zijn van het Rijk, provincies en gemeenten is hiervoor geen 'markt'. Hierdoor wordt volstaan met een melding in deze paragraaf.

5. Totaal beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 20.307.000 voor het jaar 2017. Hiervan heeft € 6.300.000 een structureel karakter en € 14.007.000 een incidenteel karakter.

Risico's

Het borgen van risicomanagement in onze ambtelijke organisatie is belangrijk, om zo de focus te behouden op ons risicoprofiel. Het afgelopen jaar hebben wij het onderwerp risicomanagement op de agenda geplaatst van ons management. Wij werken aan een verdere inbedding in de ambtelijke organisatie en de P&C cyclus. Wij actualiseren frequent (en per afdeling) de risico's via de P&C cyclus (begroting/ jaarrekening/ kadernota). Daarnaast worden er kwartaalrapportages opgesteld voor ons management, waarin de risico's op hoofdlijnen worden gemonitord en gerapporteerd.

In de risicomatrix, hierna weergegeven, is in één oogopslag te zien hoeveel risico's zich in een bepaalde zone (financiële impact) bevinden. Verder borduren we voort op de paragraaf weerstandsvermogen & risicobeheersing, zoals deze is gepresenteerd bij de begroting 2016 en jaarrekening 2015.

Risicomanagement

Risicomanagement is toegespitst op het expliciet omgaan met onzekerheid, oftewel bewust kiezen voor het bewust accepteren van de risico's en het durven benoemen van zaken die we niet weten. Dit betekent dan ook dat risicobepaling en risicokwantificering geen exacte wetenschap is en dat gebruik gemaakt wordt van een inschatting; kans maal impact (gevolg).

De kans op een ongewenste gebeurtenis met een gevolg kwantificeren kan via diverse methoden worden uitgewerkt. Wij hebben de risico's zoals opgenomen in de begroting 2016 en jaarrekening 2015 verder geactualiseerd en als uitgangspunt gebruikt. Door deze actualisatie is er nu anders gescoord zijn. Vervolgens zijn de risico's geanalyseerd op de mogelijke financiële gevolgen die zich zouden kunnen voordoen als de ongewenste gebeurtenis gaat ontstaan.

De financiële impact van de risico's is alleen gebaseerd op het risico wat de gemeente loopt, bijvoorbeeld: juridische aansprakelijkheid. Het oplossen c.q. wegwerken van een risico is hier niet in meegenomen, bijvoorbeeld: inhaalslag achterstallig onderhoud beschoeiingen.

Per risico is een risicoresponse aangegeven. Risicoresponse houdt in dat per risico de meest geschikte reactie wordt geselecteerd. Dit betekent dat risico's kunnen worden vermeden, verminderd, geaccepteerd of overgedragen.

1. Risico's vermijden; Dit houdt in dat het beleid waar een risico door ontstaat, wordt beëindigd, op een andere manier wordt vorm gegeven of geen beleid gestart wordt dat een risico met zich meebrengt. Ook kunnen werkprocessen zodanig ingevuld zijn, dat op die manier bepaalde risico's worden vermeden;
2. Risico's verminderen; Door het risico af te dekken middels een verzekering, een voorziening of een ander budget in de begroting. Hiermee worden de gevolgen van een risico beperkt. Tevens kan bij verminderen gedacht worden aan het aanpakken of wegnemen van de oorzaak van het risico;
3. Risico's overdragen; Dit kan door het beleid dat een risico met zich meebrengt, uit te laten voeren door een andere betrokken partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt;
4. Risico's accepteren; Als een risico niet wordt vermeden, wordt verminderd of wordt overgedragen, dan wordt een risico geaccepteerd en zal de eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit moeten worden afgedekt. Het betekent dat het risico op dit moment geaccepteerd wordt en niet op één of andere wijze is afgedekt.

Tot slot zijn de risico's voorzien van een beheersmaatregel. Per risico is bekeken wat voor maatregelen er genomen kunnen worden om in te spelen op de risicoreactie.

De risico inventarisatie wordt vertrouwelijk beschikbaar gesteld. Per risico is aangegeven wat de gebeurtenis, oorzaak, gevolg, risicoreactie, beheersmaatregel, kans en het financiële effect is.

Geactualiseerde risicoanalyse

Vanuit de geactualiseerde analyse van de risico's in de begroting 2016, zien wij 56 risico's met een financieel gevolg. In de risicokaart zijn de 56 risico's grafisch weergegeven, waarbij gebruik is gemaakt van onderstaande referentiebeelden.

Kans	
Klasse	Referentiebeeld
1	< of 1 per 10 jaar
2	1x per 5-10 jaar
3	1x per 2-5 jaar
4	1x per 1-2 jaar
5	1x per jaar of meer

Financiële impact	
Lager dan € 25.000	
Tussen € 25.000 en € 100.000	
Tussen € 100.000 en € 250.000	
Tussen € 250.000 en € 500.000	
Hoger dan € 500.000	

RISICOKAART gemeente De Ronde Venen - begroting 2017

FINANCIËLE IMPACT

> € 500.000	6		2	1	2
€ 250.000 - € 500.000	4			1	
€ 100.000 - € 250.000	6	1	1	1	2
€ 25.000 - € 100.000	5	2	1		6
< € 25.000	9	1	2	2	1
KANS	1	2	3	4	5

Ten opzichte van de risicokaart zoals deze is opgenomen in de Begroting 2016 zijn de volgende wijzigingen opgetreden:

- Het aantal gekwantificeerde risico's is totaal met 5 risico's toegenomen, naar 56 gekwantificeerde risico's (te denken valt o.a. aan de Arbo eisen van de kunstwerken, het risico m.b.t. de Wet bescherming privacygegevens en het vervallen risico ten aanzien van de overstap naar een nieuw inkoopbureau.)

- Het aantal risico's in de rode en oranje zone is gestegen van 14 naar 16 risico's, de oorzaak hiervan is de wijziging (kans) van het risico ten aanzien van de begraafplaatsen (inkomsten) en de haalbaarheid van de precariobelasting.

Samenvatting risico inventarisatie 2017

De risico's die zich in de risicokaart in de oranje en rode zone (totaal 16 risico's) bevinden zijn in het onderstaande overzicht samengevat:

Samenvatting kwantificering – bedragen in €			
Onderwerp	Laag	Gemiddeld	Hoog
1. Algemene uitkering	760.000	1.520.000	2.280.000
2. Herstructurering sociaal domein	600.000	1.200.000	1.800.000
3. Ontwikkeling bijstand	250.000	500.000	750.000
4. Appa: algemene pensioenwet	250.000	500.000	750.000
5. Gemeenschappelijke regeling "Recreatieschap Vinkeveense Plassen"	250.000	500.000	750.000
6. Precariobelasting	250.000	375.000	500.000
7. Financiering	100.000	175.000	250.000
8. Kwetsbaarheid personeel (door ziekte/kennis)	100.000	175.000	250.000
9. Minima/ schuldhulpverlening	100.000	175.000	250.000
10. Ontwikkeling leges bouwvergunningen	100.000	175.000	250.000
11. Automatisering	25.000	62.500	100.000
12. Cybercrime	25.000	62.500	100.000
13. Achterstallig onderhoud wegen	25.000	62.500	100.000
14. Begraafplaatsen (ontwikkeling inkomsten)	25.000	62.500	100.000
15. Open einde regeling WMO	25.000	62.500	100.000
16. Open einde regeling leerlingenvervoer	25.000	62.500	100.000
Subtotaal	2.910.000	5.670.000	8.430.000
<i>Risicobepaling grondexploitaties</i>	<i>680.000</i>	<i>680.000</i>	<i>680.000</i>
Totaal	3.590.000	6.350.000	9.110.000

Bij het kwantificeren van de risico's is gerekend met een gemiddelde. Bij de bandbreedtes van de financiële klasse is de minimale kwantificering gelijk aan de ondergrens van de klasse en de maximale kwantificering gelijk aan de bovengrens van de klasse. (Voorbeeld: de financiële impact tussen € 25.000 en € 100.000 geeft een minimale kwantificering van € 25.000, een gemiddelde van € 62.500 en een maximale kwantificering van € 100.000).

Als risicokwantificering is gekeken naar de buffer die nodig is om de "kosten" van de risico's op te vangen. Indien een risico positief uitvalt, bijvoorbeeld de algemene uitkering, dan komt dit voordeel ten gunste van het rekeningresultaat.

De bandbreedte van de risicokwantificering - van de hiervoor beschreven 15 risico's en de risico's van de grondexploitaties - ligt tussen de € 3,5 miljoen (minimaal) en € 9,1 miljoen (maximaal). Het gemiddelde is € 6,3 miljoen. De risico's kunnen zich theoretisch allemaal tegelijk voordoen. Hiervoor zijn in het meerjarenperspectief geen budgetten opgenomen. (Voor de risicobepaling van de grondexploitaties wordt verwezen naar het vertrouwelijke rapport behorend bij het raadsvoorstel

“actualisatie grondexploitaties 2016” van de raadsvergadering van juni 2016. Het risico is hierbij geschat op € 680.000.)

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen afdoende beheersmaatregelen zijn getroffen en die een materieel effect kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente.

Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit/risico's = € 20.307.000/€ 6.350.000 = 3,1. Dit ratio wordt landelijk gezien als 'uitstekend' beoordeeld.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Samenvatting

Voor de activiteiten die plaatsvinden in onze gemeente, zoals: wonen, werken en recreëren, zijn veel kapitaalgoederen nodig. Denk hierbij aan wegen, riolering, openbaar groen, gebouwen en speelvoorzieningen. Deze kapitaalgoederen dragen in belangrijke mate bij aan een goed leefklimaat in onze gemeente. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de (jaarlijkse) financiële lasten.

Aan het onderhoud van kapitaalgoederen liggen diverse beheerplannen ten grondslag:

Beheerplannen kapitaalgoederen	
Kapitaalgoed	Status
Wegen	Beleids- en beheerkader d.d. 28 juni 2012 wordt in het 2 ^o kwartaal van 2017 vervangen door een nieuw beheerplan op basis van assetmanagement
Kunstwerken	Beheerplannen uit de voormalige herindelingsgemeenten worden in 2018 vervangen door een nieuw beheerplan op basis van assetmanagement
Riolering	In 2012 vastgesteld vGRP 2013 – 2017 (verbreed Gemeentelijk rioleringsplan)
Water (baggeren)	Onderhoud op basis van meldingen en calamiteiten
Water (beschoeiingen)	Onderhoud op basis van meldingen en calamiteiten
Groenvoorzieningen	Na vaststelling van groenbeleidsplan in 2017 wordt begonnen met het opstellen van een nieuw beheerplan.
Speelvoorzieningen	Onderhoud op basis wettelijke inspecties
Gebouwen	Actueel beheersysteem (wordt jaarlijks bijgewerkt)

De overall visie op het onderhoud van de kapitaalgoederen is dat het onderhoud sober en doelmatig wordt uitgevoerd. De absolute minimumeis is het waarborgen van de veiligheid en het behoud van de functionaliteit.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt per onderdeel gerapporteerd aan de hand van een zelfde inhoudsopgave, zodat de verschillende onderdelen onderling vergelijkbaar zijn.

Areaalgegevens

Onder areaal wordt verstaan welke objecten worden toegerekend aan een onderdeel en hoe groot de omvang van dit areaal is in bijvoorbeeld vierkante meters of stuks. Er wordt een uitspraak gedaan over de mate van actualiteit van de gegevens en de betrouwbaarheid. De betekenis van de in de tabel opgenomen gegevens is als volgt:

- Object / onderdeel -> welk object of onderdeel van het areaal betreft het
- Eenheid -> wat is de eenheid van het betreffende object of onderdeel
- Actualiteit -> hoe actueel zijn de beschikbare gegevens van het object / onderdeel
- Betrouwbaarheid -> zijn alle objecten en onderdelen bekend of ontbreekt er nog informatie

Beleidskader

Met het beleidskader wordt de relatie gelegd met vigerende en toekomstige beleid- en beheerplannen, danwel wordt aangegeven met en binnen welke kaders de kapitaalgoederen worden onderhouden.

Ambitieniveau

Het ambitieniveau beschrijft in welke kwaliteit de kapitaalgoederen in stand worden gehouden. De actuele staat van de kapitaalgoederen wordt hieraan getoetst.

Actuele staat

De actuele staat is de huidige hoedanigheid van de kapitaalgoederen vergeleken met het ambitieniveau en eventuele toekomstige ontwikkelingen.

Financiën

Onder financiën is inzichtelijk gemaakt wat de actuele financiële staat van het betreffende onderdeel is. Per onderdeel is, voor zover mogelijk, inzicht gegeven in het beschikbare budget zoals opgenomen in de programmabegroting. De beschikbare budgetten zijn samengesteld op basis van de productbegroting. Per categorie zijn de kosten meegenomen die direct of indirect zijn toe te rekenen aan het onderhoud of beheer.

Kanttekening

Op hoofdlijnen zijn per onderdeel kanttekeningen benoemd die van belang zijn bij de stand van zaken of ontwikkeling van de kapitaalgoederen.

Overallconclusie

Bij de Overall conclusie vatten we de verschillende aspecten die van belang zijn voor de instandhouding van het betreffende kapitaalgoed in kwantitatieve en kwalitatieve zin samen.

Wegen

Dit onderdeel geeft inzicht in de huidige stand van zaken met betrekking tot het beheer en onderhoud van de asfaltwegen en de wegen met een elementenverharding.

Areaal

Het areaal van onze wegen en de kwaliteit van de vastgelegde gegevens is weergegeven in de onderstaande tabel.

Areaal wegen				
Object / onderdeel	Hoeveelheid	Eenheid	Actualiteit	Betrouwbaarheid
Asfalt	1.187.700	m ²	ca. 95 %	Groot
Elementen	1.145.200	m ²	ca. 95 %	Groot
Cementbeton	2.800	m ²	ca. 95 %	Groot
Onverhard	8.500	m ²	ca. 95 %	Groot

Beleidskader

Het beleids- en beheerkader voor het onderhoud aan wegen is door de raad op 28 juni 2012 vastgesteld. Voor het onderhoudsniveau aan de wegen in De Ronde Venen geldt dat:

- de verkeersveiligheid gewaarborgd dient te blijven;
- duurzaamheid minder van belang is, enige kapitaalvernietiging acceptabel is;
- aanzien en comfort minder belangrijk zijn;
- het niet uitvoeren of gelijktijdig uitvoeren van onderhoud meer overlast voor de gebruikers geeft: de gemeente levert minder service.

Dit niveau moet zo veel als mogelijk worden bereikt binnen de beschikbare financiële middelen.

In het 2^e kwartaal van 2017 wordt een nieuw beheerplan wegen gepresenteerd. Dit beheerplan wordt opgesteld op basis van assetmanagement. Hierbij worden op basis van criteria gerichte keuzes gemaakt in de te onderhouden wegen.

Ambitieniveau

Door de gemeenteraad is in het beleids- en beheerkader een ambitieniveau voor het beheer en onderhoud van de wegen vastgesteld. Het onderhoud dient sober en doelmatig plaats te vinden, met als eis dat de veiligheid dient te blijven gewaarborgd. Hierbij wordt enig kapitaalverlies geaccepteerd. In de onderstaande tabel is aangegeven welke kwaliteitsniveaus door het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW) worden onderscheiden.

Kwaliteitsniveaus wegen		
Kwaliteitsniveau CROW 245 / 288	Omschrijving	Nadere omschrijving
A+	Zeer goed	Nagenoeg ongeschonden
A	Goed	Mooi en comfortabel
B	Voldoende	Functioneel
C	Matig	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder
D	Te slecht	Kapitaalvernietiging, functieverlies

Actuele staat

De laatste wegininspectie heeft in het voorjaar van 2016 plaatsgevonden. Op basis van deze inspectie is het uitvoeringsplan, voortvloeiend uit het beheerplan, geactualiseerd. Er is een actueel inzicht in de onderhoudsstaat van de wegen en bijbehorende benodigde budgetten voor de komende 5 jaren.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de kwaliteitsbeoordeling van het areaal conform de laatste wegininspectie weergegeven. Deze zijn gerelateerd aan de ambitieniveaus, zoals hierboven omschreven. De visuele kwaliteit van het areaal is redelijk. De algehele staat van de wegconstructie is slecht.

Ontwikkeling kwaliteitsbeoordeling wegen				
	2014	2015	2016	Prognose 2017
Voldoende	73%	72%	78%	78%
Matig	12%	14%	8%	8%
Onvoldoende (te slecht)	15%	14%	13%	13%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Financiën

In het raadsbesluit van 28 juni 2012 zijn de financiële randvoorwaarden voor wegen gecreëerd om het onderhoud te kunnen uitvoeren. Aanvullend hierop is in het Coalitieakkoord 'Maatschappelijk betrokken, met visie naar vooruitgang' en het hierop volgend raadsbesluit 'Wegenonderhoud 2016 en 2017' van 7 juli 2016 extra geld ter beschikking gesteld, om in 2017 op een aantal wegen versneld groot onderhoud uit te voeren. De totale investering in het wegengereedte van de gemeente De Ronde Venen staat in de onderstaande tabel weergegeven.

Budget wegenonderhoud in € - afgerond					
	2016	2017	2018	2019	2020
Structureel budget wegen	2.385.660	2.374.000	2.490.000	2.490.000	2.490.000
Incidenteel budget wegen	950.000				
▪ Achter de Kerken		250.000			
▪ 1e fase fietspad Hoofdweg		210.000			
▪ Herenweg		1.250.000			
▪ 2 ^e fase Zuiderwaard		500.000			
▪ Heulweg		600.000			
▪ Plaswijk		650.000			

Kanttekening

Waternet voert binnen onze gemeente dijkverbeteringen uit. Met deze werkzaamheden worden ook wegen, waar nodig, gedeeltelijk opgeknapt. Waternet voert voor onze gemeente ook werkzaamheden aan de betreffende wegen uit die niet voor hun rekening komen. Resultaat is een dijkweg die volledig is aangepakt en niet partieel. Wij zijn in gesprek met Waternet voor de afrekening van deze werken en zullen bij die afrekening ook de bestemmingsreserve wegen betrekken.

Wat gaan we in 2017 doen?

Het veilig en begaanbaar houden van de wegen door conserverend onderhoud. Er zal groot onderhoud worden uitgevoerd aan de wegen Achter de Kerken te Abcoude, 1e fase fietspad Hoofdweg te Waverveen, Herenweg te Wilnis, Zuiderwaard te Vinkeveen, Heulweg te Vinkeveen en Plaswijk te Vinkeveen. Verder zal in 2017 een nieuw beheerplan wegen, op basis van assetmanagement, gereed zijn.

Overallconclusie

Wegen	Onderdeel	Conclusie
Kwalitatief	Areaalgegevens	Voor 95% op orde met grote betrouwbaarheid.
	Beleidskader	Sober en doelmatig met behoud van veiligheid.
	Beheerplan	Nieuw beheerplan in het 2 ^e kwartaal van 2017.
	Ambitieniveau	Sober en doelmatig.
Kwantitatief	Actuele staat	Wisselend beeld, met wegen die in goede, maar ook wegen die in slechte staat verkeren. De visuele kwaliteit loopt langzaam achteruit.
	Financiën algemeen	Staan onder druk, maar nog voldoende om veiligheid te garanderen.
	Kanttekening	Verwezen wordt naar de paragraaf Weerstandsvormogen en risicobeheersing.

Kunstwerken

Dit onderdeel geeft inzicht in de huidige stand van zaken met betrekking tot het beheer van de kunstwerken.

Areaal

Het areaal van onze kunstwerken en de kwaliteit van de vastgelegde gegevens is weergegeven in de onderstaande tabel.

Areaal kunstwerken				
Object / onderdeel	Hoeveelheid	Eenheid	Actualiteit	Betrouwbaarheid
Beweegbare bruggen	25	stuks	ca. 95 %	Groot
Betonnen bruggen	106	stuks	ca. 95 %	Groot
Houten bruggen	118	stuks	ca. 95 %	Groot
Stalen bruggen	1	stuks	ca. 95 %	Groot
Steigers	13	stuks	ca. 95 %	Groot

Beleidskader

Het beleids- en beheerkader voor het onderhoud aan kunstwerken is opgesplitst in een kunstwerkenbeheerplan 2010 - 2014 van de voormalige gemeente De Ronde Venen en een bruggenplan Abcoude 2008 - 2012 van de voormalige gemeente Abcoude. Hierbij dient te worden opgemerkt dat in het beheerplan van De Ronde Venen alle kunstwerken staan opgenomen, maar dat in het beheerplan van Abcoude alleen de beweegbare kunstwerken staan.

In 2017 ligt het onderhoudsniveau op een minimaal technisch uitvoeringsniveau, met de daarbij behorende minimale financiële middelen. De focus ligt op het operationeel houden van met name de beweegbare bruggen. Het beheerplan kunstwerken wordt opgesteld op basis van assetmanagement en gestart nadat het beheerplan wegens gereed is. Hierin worden gerichte keuzes gemaakt in de te onderhouden kunstwerken. Aandachtspunt van dit plan is in ieder geval de arbo- veiligheid van de beweegbare kunstwerken.

Ambitieniveau

Vooralsnog sober en doelmatig, waarbij de veiligheid dient te worden gewaarborgd met behoud van de functionaliteit.

Om een goede keuze te maken in de te volgen strategie voor onderhoud is een aantal kwaliteitsniveaus uitgewerkt. Hiervoor is aansluiting gezocht bij de CROW-beoordelingssystematiek. In de onderstaande tabel is aangegeven welke kwaliteitsniveaus door het CROW worden onderscheiden.

Kwaliteitsniveaus kunstwerken		
Kwaliteitsniveau CROW 245 / 288	Omschrijving	Nadere omschrijving
A+	Zeer goed	Nagenoeg ongeschonden
A	Goed	Mooi en comfortabel
B	Voldoende	Functioneel
C	Matig	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder
D	Te slecht	Kapitaalvernietiging, functieverlies

Actuele staat

Op basis van eerder gehouden inspecties bestaat er een goed inzicht in de onderhoudsstaat van de kunstwerken. De technische onderhoudstoestand heeft kwaliteitsniveau C (matig). Op het gebied van de Arbo-veiligheid is er nog verbetering noodzakelijk. Bij het onderhoud aan de kunstwerken wordt er al ingezet op de risicobeperking met betrekking tot de Arbo-veiligheid.

Financiën

Bij een update van het beleids- en beheerplan kunstwerken in 2018 moet rekening worden gehouden met een verhoging van de noodzakelijke middelen, door actualisatie en veranderde wetgeving, zoals de Arbo.

Budget kunstwerken in € - afgerond					
	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal budget kunstwerken	219.300	219.300	219.300	219.300	219.300

Kanttekening

Bij de update van het beleids- en beheerplan kunstwerken zullen, door actualisatie en veranderde wetgeving de kosten hoger uit kunnen vallen.

Wat gaan we in 2017 doen?

In afwachting van het nieuwe beheerplan wordt aan de kunstwerken calamiteitenonderhoud uitgevoerd.

Overallconclusie

Kunstwerken	Onderdeel	Conclusie
Kwalitatief	Areaalgegevens	Voor 95% op orde met grote betrouwbaarheid.
	Beleidskader	Sober en doelmatig met het behoud van veiligheid en functionaliteit.
	Beheerplan	Er is geen lopend beheerplan. In 2018 is het nieuwe beheerplan voorzien.
	Ambitieniveau	Vooralsnog sober en doelmatig, waarbij de veiligheid dient te worden gewaarborgd met behoud van de functionaliteit.
Kwantitatief	Actuele staat	De onderhoudstoestand is matig en er dient extra aandacht te worden geschonken aan de Arbo-veiligheid van de beweegbare kunstwerken.
	Financiën algemeen	De financiën zijn gebaseerd op de verlopen beheerplannen. Een nieuw beheerplan, met de daarbij horende financiën, wordt opgesteld nadat het beheerplan wegen is opgesteld.
	Kanttekening	Verwezen wordt naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Riolering

Dit onderdeel geeft inzicht in de huidige stand van zaken met betrekking tot het beheer en onderhoud van de riolering.

Areaal

Het areaal van onze riolering en de kwaliteit van de vastgelegde gegevens is weergegeven in de onderstaande tabel.

Areaal riolering				
Object / onderdeel	Hoeveelheid	Eenheid	Actualiteit	Betrouwbaarheid
Vrijvervalriool	256	km	ca. 95 %	Groot
Persriool	207	km	ca. 95 %	Groot
Hoofdgemalen	57	st	ca. 95 %	Groot
Minigemalen	1.170	st	ca. 95 %	Groot
Kolken	17.462	st	ca. 95 %	Groot
Electra-aansluitingen	492	st	ca. 95 %	Groot
Bergbezinkvoorzieningen	13	st	ca. 95 %	Groot
Minizuiveringen (IBA)	7	st	ca. 95 %	Groot

Beleidskader

Goede riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. Om zorg te dragen voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater zijn voorzieningen nodig. Aanleg en beheer van deze voorzieningen is een gemeentelijke taak die zijn wettelijke basis vindt in de Wet milieubeheer en de Waterwet. In 2012 is een verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) voor de periode 2013 - 2017 vastgesteld. Het opstellen van een vGRP is een wettelijke verplichting die is opgenomen in de Wet milieubeheer. In het vGRP heeft de gemeente de drie zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater vastgelegd. In 2017 zal een nieuw vGRP worden opgesteld voor de periode 2018 - 2022.

Ambitieniveau

Doelmatigheid staat centraal. Daarnaast wordt ingezet op een robuust rioleringsstelsel waardoor wateroverlast beperkt wordt en verontreinigingen vanuit de riolering verder gereduceerd worden.

Actuele staat

Het rioleringsstelsel kent geen achterstallig onderhoud en het voldoet aan de gestelde eisen:

- De kwalitatieve staat van de riolering is over het algemeen goed. Er is geen achterstand in grootschalige vervangingen.
- De vuiluitwerp van het stelsel voldoet aan de eisen vanuit de Basisinspanning.

Financiën

De budgetten in de (meerjaren)begroting zijn samengesteld op basis van het vGRP. De dekking van de kosten vindt plaats via de kostendekkende rioolheffing. Onderstaande budgetten zijn de totale exploitatielasten van de riolering.

Budget riolering in € x 1000 - afgerond					
	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal budget riolering	3.987	4.375	4.375	4.663	4.744

Kanttekening

Met de huidige wetgeving en het financieel gesloten stelsel van baten en lasten loopt de gemeente weinig risico.

Wat gaan we in 2017 doen?

De uit te voeren maatregelen zijn opgenomen in het vGRP 2013-2017. Deze omvatten het vervangen van diverse elektromechanische installaties en het renoveren van riolering op diverse locaties binnen de gemeente. Daarnaast wordt het jaarlijks onderhoud aan de riolering uitgevoerd.

Het huidige gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) loopt eind 2017 af. Om in 2018 gesteld te staan zal in 2017 zal een nieuw gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) worden opgesteld

Overallconclusie

Riolering	Onderdeel	Conclusie
Kwalitatief	Areaalgegevens	Voor 95% op orde met grote betrouwbaarheid.
	Beleidskader	Sober en doelmatig.
	Beheerplan	vGRP 2013 – 2017.
	Ambitieniveau	Een doelmatig en robuust rioleringsstelsel.
Kwantitatief	Actuele staat	Over het algemeen op orde.
	Financiën algemeen	Kostendekkend.
	Kanttekening	Verwezen wordt naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risico-beheersing.

Water

Dit onderdeel geeft inzicht in de huidige stand van zaken met betrekking tot het beheer en onderhoud van de watergangen.

Areaal

Het areaal van onze watergangen en de kwaliteit van de vastgelegde gegevens is weergegeven in de onderstaande tabel.

Areaal water				
Object / onderdeel	Hoeveelheid	Eenheid	Actualiteit	Betrouwbaarheid
Beschoeiing	87	km	95%	Groot
Watergang	148	km	95%	Groot

Beleidskader

Water is van grote betekenis voor maatschappij, mens en milieu. Om “droge voeten” te houden is het van belang dat de gemeente haar watergangen goed beheert. Dit betekent dat er tijdig bagger- en beschoeiingswerkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Het waterschap stelt door middel van haar Keur eisen aan de watergangen. Daarnaast heeft de gemeente ontvangstplicht voor de vrijgekomen bagger. Indien de gemeente niet voldoet aan de eisen kan het waterschap bestuursdwang opleggen. Van vrijblijvendheid is dan geen sprake meer.

De gemeente heeft nog geen beleidskaders waarbinnen zij het aanwezige water niet alleen beheert en behoudt, maar ook versterkt en uitbreidt. Deze kaders moeten er in de toekomst voor zorgen dat al het water in de gemeente De Ronde Venen een duidelijke functie heeft voor inwoners, toeristen, bedrijven, natuur en milieu.

Op basis van calamiteitenonderhoud worden de beschoeiingen sober onderhouden.

Ambitieniveau

Het doel is om de oeverbeschoeiingen te onderhouden op een veilig en sober niveau.

Voor baggeren dient er voldoende diepgang te zijn om te voldoen aan de basisfunctie van de betreffende watergang, zoals een waterberging of een vaarweg.

Actuele staat

De huidige staat is zeer wisselend, van sober tot achterstallig.

In de 3^e bestuursrapportage van 2015 is gemeld dat er geen nieuw beleid zal komen. De overweging hiervoor is dat er een gebrek is aan financiële middelen om structurele verbeteringen in het onderhoud te kunnen uitvoeren. De huidige gang van zaken wordt gecontinueerd. Dit betekent dat bij beschoeiingen alleen calamiteitenonderhoud zal worden uitgevoerd. Nadeel daarvan is dat de grond nabij de beschoeiing kan wegzakken en onderhoud aan de walkant beperkt uitgevoerd kan worden.

Financiën

De budgetten in de (meerjaren)begroting zijn samengesteld op basis van de - voorheen – vastgestelde beheerplannen van de voormalige gemeenten. In de onderstaande tabel zijn alleen de specifieke onderhoudskosten opgenomen.

Budget water in € - afgerond					
	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal budget water	268.000	268.000	268.000	268.000	268.000

Kanttekening

Bij een update van het beleids- en beheerplan beschoeiingen en het beheerplan baggeren moet rekening worden gehouden met een verhoging van de noodzakelijke financiële middelen.

Wat gaan we in 2017 doen?

Ten aanzien van de beschoeiingen worden alleen de calamiteiten bestreden. De watergangen worden geschoond van vegetatie. Daarnaast wordt de vrijgekomen bagger opgevangen, conform de ontvangstplicht voor de gemeente.

Overallconclusie

Water	Onderdeel	Conclusie
Kwalitatief	Areaalgegevens	Voor 95% op orde met grote betrouwbaarheid.
	Beleidskader	Financiële prioritering heeft ertoe geleid dat er in 2015 geen nieuw beleidskader is opgesteld.
	Beheerplan	Financiële prioritering heeft ertoe geleid dat de huidige gang van zaken wordt gecontinueerd en dat bij beschoeiingen alleen calamiteitenonderhoud wordt uitgevoerd.
	Ambitieniveau	Sober en doelmatig.
Kwantitatief	Actuele staat	Wisselend, variërend van sober tot achterstallig.
	Financiën algemeen	Voldoende om de veiligheid te kunnen waarborgen.
	Kanttekening	Verwezen wordt naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risico-beheersing.

Groen

Dit onderdeel geeft inzicht in de huidige stand van zaken met betrekking tot het beheer van de groenvoorzieningen.

Areaal

Het areaal van onze groenvoorziening en de kwaliteit van de vastgelegde gegevens is weergegeven in de onderstaande tabel.

Areaal groen*				
Object / onderdeel	Hoeveelheid	Eenheid	Actualiteit	Betrouwbaarheid
Boom in verharding	1.507	st	ca. 95 %	Groot
Boom in groen	25.563	st	ca. 95 %	Groot
Gazon intensief	634.282	m ²	ca. 95 %	Groot
Ruw Gras	1.296.447	m ²	ca. 95 %	Groot
Bodembedekkers	17.760	m ²	ca. 95 %	Groot
Hagen	35.259	m ²	ca. 95 %	Groot
Bosplantsoen	281.543	m ²	ca. 95 %	Groot
Heesters	168.072	m ²	ca. 95 %	Groot

Beleidskader

Een nieuw beleid- en beheerkader voor het openbaar groen is in ontwikkeling. Verschillende aspecten hiervan zullen in de periode 2016 - 2017 worden gerealiseerd. Dit zal gericht zijn op groenstructuur, streefbeelden, groenbeleid, bomenbeleid en adoptie- en groenuitgiftebeleid.

Ambitieniveau

Het groen wordt planmatig onderhouden. Er is altijd een conserverend beleid gevoerd op basis van de bestaande situatie en de daaraan verbonden onderhoudsfrequenties, waarbij alleen indexeringen en areaalmutaties tot wijzigingen in de begroting hebben geleid. Bezuinigingen zijn dan ook gekozen en ingevoerd op basis van een actuele stand van zaken en niet op basis van een duidelijk omschreven kwaliteitsbeeld.

Actuele staat

In 2014 is als onderdeel van het beeldkwaliteitsplan een quick scan uitgevoerd om de huidige beeldkwaliteit in te schatten. Hierbij is gebruik gemaakt van de kwaliteitsniveaus die door het CROW worden onderscheiden. Uit deze steekproef blijkt dat de huidige kwaliteit overeenkomt met gemiddeld een B-niveau. Echter, door de mate van achterstallig vervangingsonderhoud zal handhaven van deze kwaliteit steeds meer onder druk komen te staan. Om de huidige kwaliteit te handhaven moet in de nabije toekomst renovatie van deze achterstallige groenvakken plaatsvinden.

Kwaliteitsniveaus groen

Kwaliteitsniveau CROW 245 / 288	Omschrijving	Nadere omschrijving
A+	Zeer goed	Nagenoeg ongeschonden
A	Goed	Mooi en comfortabel
B	Voldoende	Functioneel
C	Matig	Onrustig beeld
D	Te slecht	Kapitaalvernietiging, functieverlies

Het onderhoud wordt momenteel uitgevoerd door de eigen dienst en (semi) marktpartijen.

Financiën

Verdere bezuinigingen op groenvoorzieningen zijn hier niet realistisch te bereiken zonder forse terugloop in areaal of kwaliteit.

Budget groen in € - afgerond

	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal budget groen*	728.000	789.000	804.000	804.000	804.000

* Het groenbeheer op de begraafplaatsen is niet in dit schema meegenomen. Dit valt onder de exploitatie van de begraafplaatsen.

Kanttekening

Door bezuinigingen in de afgelopen jaren is er in de huidige begroting geen budget voor vervanging en/of renovatie. De kans bestaat dat er wel investeringen gedaan moeten worden om de huidige kwaliteit in stand te houden.

Wat gaan we in 2017 doen?

In 2017 wordt volop gewerkt aan het groenbeleidsplan met de groenstructuur en de streefbeelden. Daarnaast hopen we een start te maken met groenrenovaties.

Overallconclusie

Groen	Onderdeel	Conclusie
Kwalitatief	Areaalgegevens	Voor 95% op orde met grote betrouwbaarheid.
	Beleidskader	Conserverend beleid, sober en doelmatig. Kwaliteitsbeelden zijn niet beleidsmatig vastgesteld. Er is geen eenduidig groenbeleid.
	Beheerplan	Er wordt planmatig onderhoud uitgevoerd.
	Ambitieniveau	Nader vast te stellen.
Kwantitatief	Actuele staat	Wisselend in beeld, variërend van sober tot achterstallig beeld van het groen.
	Financiën algemeen	Net voldoende om het huidig areaal te onderhouden. Er is geen budget voor vervanging en/of renovatie.
	Kanttekening	Er is net voldoende budget om het huidige areaal te onderhouden. Er zijn geen financiële middelen om beplanting te vervangen (wel voor vervangen van niet aangeslagen/weggevalen beplanting) en om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen.

Speelvoorzieningen

Dit onderdeel geeft inzicht in de huidige stand van zaken met betrekking tot het beheer van de speelvoorzieningen.

Areaal

Het areaal van onze speelvoorziening en de kwaliteit van de vastgelegde gegevens is weergegeven in de onderstaande tabel.

Areaal speelvoorzieningen				
Object / onderdeel	Hoeveelheid	Eenheid	Actualiteit	Betrouwbaarheid
Wipveren en wippen	211	st	ca. 95 %	Groot
Duikelrekken en bruggen	52	st	ca. 95 %	Groot
Evenwichtsbalken en bokspringpalen	20	st	ca. 95 %	Groot
Glijbanen	61	st	ca. 95 %	Groot
Schommels en draaitoestellen	64	st	ca. 95 %	Groot
Klimtoestellen	27	st	ca. 95 %	Groot
Speelhuisjes	35	st	ca. 95 %	Groot
Combinatietoestellen	70	st	ca. 95 %	Groot
Sporttoestellen (fitnessstoestellen basket-, korfbalpalen)	24	st	ca. 95 %	Groot
Skate elementen	13	st	ca. 95 %	Groot
Pannakooi	1	st	ca. 95 %	Groot
Speelaanleidingen	9	st	ca. 95 %	Groot
Tafeltennistafels	21	st	ca. 95 %	Groot
Voetbaldoelen	38	st	ca. 95 %	Groot
Jeu de boulesbanen	6	st	ca. 95 %	Groot
Kabelbaan	2	st	ca. 95 %	Groot
Cruyff Court voetbalvoorziening	1	st	ca. 95 %	Groot
Fietscrossbaan	1	st	ca. 95 %	Groot
Totaal	656	st		

Ambitieniveau

Het doel is de speelvoorzieningen op basisniveau te onderhouden, waarbij de veiligheid wordt gewaarborgd. De aangeboden speeltoestellen moeten veilig zijn. Nieuwe speeltoestellen moeten een speelwaarde en draagvlak bij de inwoners hebben. Het kwaliteitsniveau van de speelvoorzieningen is vastgelegd in landelijke wetgeving, namelijk het Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen. Om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen voor de veiligheid, worden de speeltoestellen vier keer per jaar geïnspecteerd.

Actuele staat

De onderhoudstoestand van speeltoestellen, speelvoorzieningen en valondergronden verschilt. De staat varieert van zeer matig tot goed. Alle speeltoestellen, voorzieningen en valondergronden worden jaarlijks technisch gecontroleerd.

Beleidskader

Er is geen voornemen tot opstellen van nieuw beleid voor speelvoorzieningen. Daarom handhaven wij de huidige situatie en de daarbij horende financiële middelen.

Financiën

Veel budget gaat op aan onderhoud. Toestel vervangingen worden door gebrek aan budget zolang mogelijk uitgesteld. Indien noodzakelijk worden de versleten speeltoestellen verwijderd en niet meer vervangen.

Budget speelvoorzieningen in € - afgerond					
	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal budget speelvoorzieningen	131.000	131.000	131.000	131.000	131.000

Kanttekening

Steeds meer budget gaat op aan onderhoudskosten. Dit gaat ten koste van vervanging. Dit betekent dat kleine speelplekken met wipveren en wippen, 100 meter vanaf de woning in de wijken, hier en daar gaan verdwijnen.

Wat gaan we in 2017 doen?

We zullen vooral de bestaande speelvoorzieningen onderhouden, zodat ze veilig blijven. Indien speelvoorzieningen versleten blijken te zijn en worden afgekeurd, worden deze verwijderd en niet vervangen.

Overallconclusie

Speelvoor- zieningen	Onderdeel	Conclusie
Kwalitatief	Areaalgegevens	Voor 95% op orde met grote betrouwbaarheid.
	Beleidskader	Sober en doelmatig met het behoud van veiligheid en functionaliteit.
	Beheerplan	Vooralsnog wordt alleen calamiteitenonderhoud uitgevoerd.
	Ambitieniveau	Doel is de speelvoorzieningen op basisniveau te onderhouden, waarbij de veiligheid wordt gewaarborgd.
Kwantitatief	Actuele staat	De onderhoudstoestand verschilt per speeltoestel.
	Financiën algemeen	Net voldoende om het huidig areaal te onderhouden.
	Kanttekening	Er is net voldoende budget om de speelvoorzieningen te onderhouden. Dit zal ten koste gaan van de vervanging. Kleine speelplekken zullen gaan verdwijnen.

Gebouwen

Dit onderdeel geeft inzicht in de huidige stand van zaken met betrekking tot het beheer van de gebouwen.

Areaal

Het areaal van onze gebouwen en de kwaliteit (betrouwbaarheid) van de vastgelegde gegevens is weergegeven in de onderstaande tabel.

Gebouwen			
Object/ onderdeel	Hoeveelheid	Eenheid	Betrouwbaarheid*
Gemeentelijke Monumenten	3	st	Groot
Begraafplaatsen	3	st	Groot
Brugwachterswoningen	5	st	Groot
Jeu de boules Abcoude**	1	st	Gering
Werkplaatsen	3	st	Groot
OJC Abcoude	1	st	Groot
PMG gebouw	1	st	Groot
Gemeentehuis	1	st	Groot
Weidesticht	1	st	Gering
Brandweerkazernes	4	st	Groot
Pino kinderdagverblijf (polderbloesem)	1	st	Groot
Woningen	6	st	Groot
Rondweg 1a	1	st	Groot
Rioolhoofdemaal	1	st	Groot
Bredeschool en sportzalen	3	st	Groot

* Betrouwbaarheid:

Groot = het beheerprogramma is op dit onderdeel actueel.

Matig = het beheerprogramma wordt voor dit onderdeel momenteel geactualiseerd.

Gering = het beheerprogramma is / wordt voor dit onderdeel (nog) niet geactualiseerd.

** Dit gebouw wordt beheerd en onderhouden door een exploitant.

Ambitieniveau

Het uitgangspunt met betrekking tot het gebouwenbeheer is dat op lange termijn de gemeentelijke gebouwen planmatig en op een adequate wijze worden onderhouden. Het doel van planmatig onderhoud is het in stand houden van het oorspronkelijke onderhoudsniveau en het voorkomen van gebreken, storingen en achterstallig onderhoud. De gemeente bepaalt de onderhoudsbehoefte van haar gebouwen door middel van onderhoudsinspecties en legt deze vast in de diverse onderhoudsplanningen voor de gemeentelijke gebouwen.

Actuele staat

De gemeentelijke gebouwen worden jaarlijks geïnspecteerd. Er is een redelijk beeld van de onderhoudstoestand van het areaal. De meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) is voor een groot deel geactualiseerd n.a.v. het algemene uitgangspunt, sober en doelmatig. Er dienen nog nieuwe beleidsplannen te worden samengesteld om de uitgangspunten van de verschillende gebouwen, per gebouw vast te leggen.

Beleidskader

Er is nog geen beleidskader vastgesteld. Het algemeen uitgangspunt voor het beheer is sober en doelmatig.

Financiën

Ten laste van de begroting worden dotaties uitgevoerd ten gunste van diverse voorzieningen, waaruit de onderhoudsactiviteiten worden bekostigd. De voorzieningen zijn voor het planmatig onderhoud van de gebouwen. Daarnaast hebben diverse gebouwen onderhoudsbudgetten voor storing en contractonderhoud.

Overzicht voorzieningen			
	Onderhoud gemeentelijke gebouwen en woningen	Onderhoud begraafplaatsen	Totaal
Saldo op 1 januari 2016	2.121.290	487.122	2.608.412
Toevoegingen t.l.v. de exploitatie	505.342	59.976	565.318
Bestedingen	240.077	1.523	241.600
Saldo op 31 december 2016	2.386.555	545.576	2.932.130
Toevoegingen t.l.v. de exploitatie	420.342	59.976	480.318
Bestedingen	236.402	11.516	247.918
Saldo op 31 december 2017	2.570.495	594.036	3.164.530
Toevoegingen t.l.v. de exploitatie	420.342	59.976	480.318
Bestedingen	539.031	1.367	540.398
Saldo op 31 december 2018	2.451.806	652.645	3.104.450
Toevoegingen t.l.v. de exploitatie	420.342	59.976	480.318
Bestedingen	222.790	1.367	224.157
Saldo op 31 december 2019	2.649.358	711.254	3.360.611
Toevoegingen t.l.v. de exploitatie	420.342	59.976	480.318
Bestedingen	725.750	1.367	727.117
Saldo op 31 december 2020	2.343.950	769.863	3.113.812

Kanttekening

De kans op een financiële tegenvaller is gering. De meerjarenbegroting is geactualiseerd per 2014 waardoor de hoogte van de voorzieningen zijn aangepast en verwerkt.

Wat gaan we in 2017 doen?

In 2017 worden er reguliere werkzaamheden uitgevoerd conform de meerjarige onderhoudsplanning van de gemeentelijke gebouwen. Onderstaand zijn een aantal werkzaamheden in het kort aangegeven:

- Algemeen: uitvoeren NEN3140 keuring van alle gemeentelijke gebouwen;
- Toren Mijdrecht: restauratie zandsteen, metselwerk en uurwerk;
- Toren Abcoude: restauratie zandsteen, schilderwerk en mechanisch uurwerk;
- Gemeentehuis, vervangen systeemplafond, tapijt, koelinstallatie en binnen schilderwerk;
- Tumult, vervangen dakbedekking, tegelwerk en buitenschilderwerk.

Overallconclusie

Gebouwen	Onderdeel	Conclusie
Kwalitatief	Areaalgegevens	Voor 100% matig op orde omdat beheerssysteem niet geactualiseerd is.
	Beleidskader	Sober tot doelmatig. Technische staat behouden.
	Beheerplan	Geen eenduidig beheer van gebouwen.
	Ambitieniveau	Vooralsnog sober en doelmatig, waarbij de veiligheid dient te worden gewaarborgd met behoud van de functionaliteit. Afgelopen jaar is vooral ingestoken op het veilig maken van gebouwen en installaties op basis van inspecties en keuringen.
Kwantitatief	Actuele staat	De publiekstoegankelijke gebouwen worden jaarlijkse geïnspecteerd en er is een redelijk beeld van de onderhoudstoestand van het areaal.
	Financiën algemeen	Voldoende om de gebouwen sober en doelmatig te onderhouden.
	Kanttekening	Verwezen wordt naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risico-beheersing.

Paragraaf Financiering

Samenvatting

De verwachting is dat vooral dankzij de verkoopopbrengsten uit de bouwgronden in exploitatie er geen nieuwe leningen worden aangegaan. Hierdoor daalt de omvang van de langlopende leningen in de periode 2016 - 2020 van € 75,0 miljoen naar € 34,4 miljoen.

Doel

We willen bereiken dat op behoedzame wijze wordt voorzien in voldoende financiële middelen om de programma's uit te kunnen voeren. Informatie over financiering is beschreven in deze paragraaf.

Beleidskader

Het gemeentelijke financieringsbeleid is er op gericht om:

- te voorzien in de financieringsbehoefte op korte en lange termijn;
- het beheersen van de risico's die met deze transacties verbonden zijn;
- het zoveel mogelijk beperken van de rentekosten van de leningen;
- het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden, de Wet houdbare overheidsfinanciën en wet verplicht schatkist-bankieren voor decentrale overheden. Ook de aanvullende regels vanuit het Treasurystatuut zijn mede bepalend voor het uitvoeren van de financieringsfunctie.

Bij het opstellen van de begroting 2017 is rekening gehouden met de volgende wettelijke uitgangspunten volgens de BBV 2017:

1. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage.
2. De ontvangen baten in verband met bijvoorbeeld dividend van de BNG en Vitens worden wel als baat op het onderdeel Treasury begroot en verantwoord, maar worden in de berekening van de renteomslag niet in mindering gebracht op de rentelasten.
3. De toegestane toe te rekenen rente aan bouwgronden in exploitatie (BIE) moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen en wordt vervolgens toegerekend over de boekwaarde van de BIE per 1 januari van het betreffende boekjaar. Het rentepercentage wordt bepaald aan de hand van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen.

Om te voorkomen dat de renteparameter in de meerjarenprognose van de grond-exploitatiebegroting ook elk jaar fluctueert, is het mogelijk om als gemeente te kiezen voor het rekenen met een stabiel rentepercentage in de meerjarenprognose. Dit betreft dan het rentepercentage zoals berekend in het jaar van vaststellen van de grondexploitatiebegroting en kan alleen gehanteerd blijven indien de werkelijke rente niet meer afwijkt dan 0,5% boven of onder het initieel vastgestelde rentepercentage.

De BBV zorgt ervoor dat we in de begroting 3 rentepercentages hanteren. Gelet op de drie vorenstaande uitgangspunten is in de ramingen 2017 – 2020 uitgegaan van een *gewogen gemiddelde* rente van 2,9%. De *werkelijke rentekosten* hiervan worden verrekend door 2,4% aan de bouwgronden in exploitatie toe te rekenen en 1,2% aan investeringen.

Het beleid is er, onveranderd, op gericht om de financieringsbehoefte, binnen de kasgeldlimiet, zoveel mogelijk met kort geld op te vangen. Pas als de ruimte optimaal is benut zullen wij overgaan tot consolidatie. Ook in de komende periode zullen wij dit blijven voortzetten.

Wat gaan we doen in 2017?

We gaan uitvoering geven aan de treasuryfunctie binnen de landelijke en lokale kaders.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bedoeld om het renterisico opgenomen kortlopende geldleningen te beperken. Deze limiet wordt bepaald door de Wet fido. Voor 2017 geldt een kasgeldlimiet van € 7.600.000. Deze limiet is gebaseerd op het wettelijk vastgestelde 8,5% van de totale lasten op de begroting. De kasgeldlimiet wordt zoveel mogelijk benut vanuit de gedachte, dat de rente op kortlopende leningen vrijwel altijd lager is dan op langlopende leningen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een grens gesteld aan het renterisico op de langlopende leningenportefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast. Herfinanciering is het totaalbedrag aan aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. Voor het jaar 2017 wordt voldaan aan de renterisiconorm.

Ontwikkeling omvang langlopende leningen

De ontwikkeling van de langlopende leningen voor de jaren 2016 - 2020 is opgenomen in onderstaand overzicht.

	Prognose 2016	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Stand per 1 januari	75.008.000	66.159.000	57.310.000	48.563.000	40.530.000
Nieuwe leningen	0	0	0	0	0
Aflossingen	-8.849.000	-8.849.000	-8.747.000	-8.033.000	-6.070.000
Stand per 31 december	66.159.000	57.310.000	48.563.000	40.530.000	34.460.000
Rentekosten	2.090.000	1.668.000	1.415.000	1.178.000	989.000

De verwachting is dat in de periode 2016 – 2020 er geen leningen worden aangetrokken, vooral dankzij de verkoopopbrengsten uit de bouwgronden in exploitatie.

Kasstroomoverzicht

Een kasstroomoverzicht geeft inzicht in de geldstromen. Deze geldstromen hebben effecten op de omvang van de liquide middelen. Onder het begrip liquide middelen wordt verstaan het totaal van kas en banksaldi. De verwachte geldstromen voor de jaren 2016 – 2020 zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht (+ = toename van de liquide middelen en - = afname van de liquide middelen)

	Ref.	Prognose 2016	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Kasstroom uit operationele activiteiten						
Nog te bestemmen resultaat	01	472.000	379.000	727.000	715.000	721.000
Aanpassing voor:						
- afschrijvingen	02	3.078.000	3.268.000	3.606.000	3.652.000	3.682.000
- reserves	03	-4.387.000	-3.221.000	2.958.000	-664.000	3.290.000
- voorzieningen	04	-752.000	-579.000	-713.000	-156.000	-505.000
Mutaties in werkkapitaal:						
- Af- en toename voorraden grond	05	12.063.000	9.493.000	6.385.000	5.318.000	-588.000
- Af- en toename vorderingen	06	0	0	0	0	0
- Af- en toename kortlopende schulden	07	0	0	0	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten						
Investerings in (im-)materiële vaste activa	08	-3.048.000	-6.860.000	-2.133.000	-1.274.000	-576.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten						
Aflossing langlopende leningen	09	-8.849.000	-8.849.000	-8.747.000	-8.033.000	-6.070.000
Nieuwe langlopende leningen	10	0	0	0	0	0
Verstrekke leningen en deelnemingen	11	0	0	0	0	0
Saldo kasstroom		-1.423.000	-6.369.000	2.083.000	-442.000	-46.000
Liquide middelen:						
Per 1 januari		-318.000	-1.741.000	-8.110.000	-6.027.000	-6.469.000
Saldo kasstroom		-1.423.000	-6.369.000	2.083.000	-442.000	-46.000
Per 31 december		-1.741.000	-8.110.000	-6.027.000	-6.469.000	-6.515.000
Kasgeldlimiet:						
		-8.000.000	-7.600.000	-7.000.000	-6.900.000	-6.100.000
Ruimte binnen kasgeldlimiet		6.259.000	0	973.000	431.000	0
Overschrijding kasgeldlimiet		0	510.000	0	0	415.000

Ref. 01	Het nog te bestemmen resultaat staat vermeld zowel in programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen als in de meerjarige balans bij het onderdeel 'Financiële begroting'.
Ref. 02	De afschrijvingen staan vermeld in het onderdeel 'Vaste activa' in de meerjarige balans.
Ref. 03	De mutaties reserves staan vermeld in programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen en in de balans bij het onderdeel 'Eigen vermogen'.
Ref. 04	De voorzieningen zijn zowel toegelicht in de balans als in het onderdeel 'Financiële begroting'.
Ref. 05	De mutaties in de voorraden zijn zowel toegelicht in de balans als in de paragraaf Grondbeleid.
Ref. 06	In deze prognose wordt verondersteld dat er geen mutaties zijn..
Ref. 07	Voor dit onderdeel geldt hetzelfde als bij de toelichting bij 6.
Ref. 08	De netto-investeringen hebben betrekking op de nog uit te voeren investeringen.

- Ref.09 De aflossingen van de opgenomen langlopende schulden staan vermeld in de balans bij het onderdeel 'Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar'.
- Ref. 10 De verwachting is dat in de periode 2016 – 2020 er geen leningen worden aangetrokken.
- Ref. 11 De verwachting is dat er geen mutaties optreden in de verstrekte leningen en deelnemingen staan vermeld in de balans bij het onderdeel 'Financiële vaste activa'.

De verwachte overschrijding van de kasgeldlimiet wordt afgestemd met de toezichthouder.

Samenhang met programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

In programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen zijn de saldi opgenomen van het onderdeel 'Treasury'. Om inzicht te geven in de opbouw van deze saldi voor de jaren 2017 – 2020 is een onderverdeling opgenomen in onderstaande tabel.

	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Lasten:				
– Rente < 1 jaar	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
– Rente > 1 jaar	-1.668.000	-1.415.000	-1.178.000	-989.000
– Toerekening aan investeringen	964.000	1.006.000	989.000	961.000
– Toerekening aan bouwgronden in exploitatie	596.000	368.000	214.000	-10.000
Totaal rentelasten	-109.000	-42.000	24.000	-39.000
Baten:				
– Rente < 1 jaar	1.000	1.000	1.000	1.000
– Rente > 1 jaar	40.000	40.000	40.000	40.000
Totaal rentebaten	41.000	41.000	41.000	41.000
Renteresultaat	-68.000	-1.000	65.000	2.000
Dividend BNG & Vitens	157.000	157.000	157.000	157.000
Resultaat treasury	89.000	156.000	222.000	159.000

Bedrijfsvoering

Samenvatting

In 2016 was het een belangrijk speerpunt voor de organisatie om de basis op orde te brengen. Deze gaan we in 2017 verder versterken. Daarnaast beschouwen we het als onze opdracht onze organisatie verder te ontwikkelen naar een wendbare, toegankelijke en omgevingsgerichte organisatie. Op deze wijze kunnen wij adequaat inspelen op veranderingen in de samenleving en in de wetgeving.

Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering beschrijft bedrijfsvoeringsonderwerpen en nieuwe ontwikkelingen daarin. Als gevolg van de wetwijziging Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) is deze paragraaf gewijzigd ten opzichte van eerdere jaren. Een nadere toelichting staat in het onderdeel financiën bedrijfsvoering. De indicatoren vindt u in programma 9.

Beleidskader

Stand van zaken en ontwikkelingen organisatie en personeel

Ontwikkelingen als de versterkte aandacht voor digitalisering en informatiebeveiliging, de komst van de Omgevingswet en de veranderingen binnen het Sociaal domein vragen om een wendbare, toegankelijke, omgevingsgerichte ambtelijke organisatie. De volgende activiteiten en werkwijzen dragen daaraan bij.

Een vaste formatie en een kleine flexibele schil van medewerkers. Externe inhuur heeft een incidenteel karakter en is bedoeld om tijdelijke leemtes in vakkennis en/of capaciteitsproblemen op te vangen. Dit doen wij binnen de daarvoor beschikbare budgetten.

Sinds 2016 hanteren wij een strategische personeelsplanning: wij krijgen steeds meer inzicht in kennis en kunde van het aanwezige personeel. Wij kennen de ontwikkelingen in de omgeving, het vakgebied en het personeelsbestand, weten welke vakkennis, competenties en capaciteit in de toekomst nodig zijn en sturen erop de kennis en kunde van het personeel op het juiste niveau te houden of te krijgen. Via opleiding en coaching ontwikkelen wij medewerkers om ook in de toekomst goed te kunnen blijven functioneren. In de huidige arbeidsmarkt willen wij een aantrekkelijke werkgever zijn, juist ook voor mensen die instromen in de arbeidsmarkt. Daarnaast blijven wij kansen bieden aan mensen die moeite hebben zich een plaats in de arbeidsmarkt te verwerven, middels garantiebanen en werkervaringsplaatsen.

Wij voeren een actief ziekteverzuimpreventiebeleid. Dit doen wij middels trainingen voor het management waarbij het van belang is signalen te herkennen en daarover tijdig het gesprek met medewerkers te voeren. Uitval door ziekte is nooit te voorkomen, maar wij streven naar een ziekteverzuimpercentage onder de 4,5%. Als sprake is van uitval, zorgen wij voor goede re-integratiebegeleiding.

Stand van zaken en ontwikkelingen ICT

Een belangrijke component van een wendbare en toegankelijke overheid is de digitale dienstverlening. Ook veranderende wetgeving vereist een investering in de digitale infrastructuur om te kunnen komen tot een e-overheid. In programma 9 staan de acties vermeld die betrekking hebben op de e-dienstverlening en de aansluiting op de landelijke Generieke Digitale Infrastructuur. Voor wat betreft de bedrijfsvoering gaat het om de volgende onderwerpen.

Het op efficiënte en effectieve wijze ondersteunen van de gemeentelijke processen met behulp van ICT

Om onze dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers goed uit te kunnen voeren is een adequate ICT-ondersteuning vereist. Dit geldt evenzeer voor het uitvoeren van onze interne processen; onze kantoorautomatisering moet betrouwbaar en eigentijds zijn. Wij moeten in staat zijn met weinig inspanning snel en betrouwbaar te rapporteren over de taken die wij uitvoeren.

Het professionaliseren van de ICT-functie en informatiebeveiliging

De ontwikkelingen in het ICT-vakgebied volgen elkaar in snel tempo op. Daarnaast is er veel wetgeving die eisen stelt aan de ICT-voorziening. Dit vraagt om een verdere professionalisering van de ICT-functie om ook hier wendbaar te kunnen zijn in dienst van de organisatie en de inwoner.

Wij implementeren de maatregelen die de Baseline Informatie Beveiliging (BIG) voorschrijft. Inwoners en ondernemers moeten diensten en producten veilig digitaal kunnen afnemen en hun gegevens worden door ons beschermd conform de voorschriften van de privacywetgeving. Informatiebeveiliging is een continu proces. Er doen zich permanent nieuwe risico's en bedreigingen voor, waarop wij voorbereid dienen te zijn en waarop wij adequaat reageren als zij zich voordoen.

Risico's rond samenwerking en uitbesteding worden zoveel als mogelijk afgedekt door bewerkings-overeenkomsten, die zowel juridisch, procedureel en technisch 'waterdicht' moeten zijn.

Financiën bedrijfsvoering

In de onderstaande overzichten zijn de financiën ten aanzien van de bedrijfsvoering weergegeven in de terminologie zoals het BBV voorschrijft. Ter verduidelijking geven we eerst een toelichting op de gebruikte termen in het BBV.

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (capaciteitskosten), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten (zoals meubilair) die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Capaciteitskosten zijn de totale kosten die de organisatie maakt aan salarissen, sociale lasten en inhuur.

Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Een groot deel hiervan bestaat uit capaciteitskosten van medewerkers van ondersteunende afdelingen en van leidinggevenden. Daarnaast zijn er kosten voortkomend uit ondersteunende taken die gedekt worden uit voor die taken opgenomen budgetten, zoals het communicatiebudget. Dit noemen we overige overhead.

Overzicht apparaatskosten	Begroting 2017
Capaciteitskosten alle taakvelden excl. overhead	11.901.000
Capaciteitskosten overhead	7.273.000
Totaal capaciteitskosten	19.174.000
Overige overhead	4.118.000
Totaal apparaatskosten	23.292.000

De totale kosten van overhead worden vanaf 2017 weergegeven op het taakveld overhead in programma 9. Het overzicht van de financiën met betrekking tot overhead staat hieronder.

Overzicht kosten overhead	Begroting 2017
Budget informatievoorziening en ICT	2.635.000
Budget opleidingen, ARBO en werving & selectie	607.000
Budget facilitaire zaken en huisvesting	500.000
Budget regionaal inkoopbureau	105.000
Budget financiële administratie	95.000
Budget juridische zaken	89.000
Budget communicatie	68.000
Budget bestuurszaken en bestuursondersteuning	19.000
Totaal overige overhead	4.118.000
Capaciteitskosten overhead	7.273.000
Totaal kosten overhead	11.391.000

Doelmatigheid- en doeltreffendheidsonderzoeken

De gemeente heeft de verplichting om regelmatig doelmatig- en doeltreffendheidsonderzoeken uit te voeren. In 2017 zal er een onderzoek plaatsvinden naar de doelmatig- en doeltreffendheid van de cultuurconsulent.

Onze gemeente participeert in het project ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Informatie Audit). Dit project heeft als doel een verminderde verantwoordings- en auditinspanning vanaf 2017.

Paragraaf verbonden partijen

Doel

Voor de uitvoering van het beleid wordt samenwerking opgezocht met andere partijen. De gemeente heeft bestuurlijke en financiële belangen in meerdere gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en publiek private samenwerkingsovereenkomsten.

BBV:

De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:

- 1°. gemeenschappelijke regelingen;
- 2°. vennootschappen en coöperaties;
- 3°. stichtingen en verenigingen, en,
- 4°. overige verbonden partijen;

- c. de lijst van verbonden partijen

In de lijst van verbonden partijen wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:

- a. de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- b. het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- d. verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Kader

Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Een bestuurlijk belang heeft een gemeente wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft. Hieronder wordt verstaan dat namens de gemeente een burgemeester, wethouder, raadslid of ambtenaar de volgende functie(s) vervult bij een derde rechtspersoon zoals lid van het Algemeen Bestuur, lid van het Dagelijks Bestuur, voorzitter, secretaris, of penningmeester.

Een financieel belang heeft een gemeente indien de middelen die ter beschikking zijn gesteld verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en als er financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

In de Gemeentewet staat in artikel 160, lid 2 een bepaling voor het aangaan van verbonden partijen. Deze bepaling luidt als volgt: "Het college besluit slechts tot de oprichting van en deelnemingen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en hij zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college heeft kunnen brengen". Ook het besluit tot beëindiging van verbonden partijen wordt niet genomen dan nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en hij zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college heeft kunnen brengen".

De uitvoering van dit wettelijke kader wordt ook getoetst door de provincie. Het besluit tot het aangaan van een verbonden partij vereist namelijk de goedkeuring van gedeputeerde staten. De goedkeuring kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Wat willen we bereiken in 2017?

De gemeente heeft bestuurlijke en financiële belangen in meerdere gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en publiek private samenwerkingsovereenkomsten. De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de mate van verbondenheid en beschrijft belangrijke ontwikkelingen en risico's. In 2017 heeft de gemeente in 21 verbonden partijen bestuurlijke en financiële belangen. Deze zijn onderverdeeld in gemeenschappelijke regelingen (10) en overige verbonden partijen (11).

De gemeenschappelijke regelingen voeren verschillende taken en regelingen uit namens de gemeente.

Per gemeenschappelijke regeling zijn gegevens opgenomen betreffende de omvang van het eigen vermogen (EV) en de omvang van het vreemd vermogen (VV). Deze twee vormen samen het balans totaal. Hierbij dient te worden opgemerkt dat EV en het VV moeten worden beoordeeld in relatie tot de totale omvang van de balans.

Naam van de gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Programma
Deelnemers
Ontwikkelingen

Financieel Belang

Gemeentelijke bijdrage 2016
Gemeentelijke bijdrage 2017
Eigen vermogen 2015
Eigen vermogen 2016
Vreemd vermogen 2015
Vreemd vermogen 2016

Veiligheidsregio Utrecht

Utrecht
De VRU behartigt de belangen van de gemeenten op de volgende terreinen: de brandweezorg; de organisatie van de Geneeskundige Hulpverlening Organisatie in de Regio. (GHOR); de rampenbestrijding en crisisbeheersing; de meldkamer.

Daarnaast heeft de VRU de zorg voor: een adequate samenwerking met politie en de regionale ambulancevervoersvoorziening ten aanzien van onder meer de gemeenschappelijke meldkamer; een gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

1. Openbare orde en veiligheid

De 26 Utrechtse gemeenten.

In 2017 zijn de gemeentelijke crisisbeheersing 2.0 en de collectieve aanpak van de jeugdbrandweer als nieuw beleid opgenomen

€ 2.091.143
€ 2.245.000
€ 6.587.000 (jaarrekening 2015)
€ 6.587.000
€ 51.287.000 (jaarrekening 2015)
€ 51.287.000

Naam van de gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Programma
Deelnemers
Ontwikkelingen

Financieel Belang

Gemeentelijke bijdrage 2016
Gemeentelijke bijdrage 2017

Recreatieschap Vinkeveense Plassen

Utrecht
De gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Vinkeveense Plassen is in 1972 gestart en heeft als doel het behartigen van de belangen van de recreatie en de natuur- en landschapsbescherming.

5. Cultuur, recreatie en sport

De gemeente Amsterdam en de gemeente De Ronde Venen (de provincie Utrecht is subsidiënt) De liquidatie van het recreatieschap zal worden geëffectueerd. Tussen de gemeente Amsterdam en de gemeente is een uittredingsovereenkomst gesloten. Het liquidatieplan en het operationele plan met beschoeien van legakkers en zandeilanden worden uitgevoerd.

€ 505.600
€ 518.500

Eigen vermogen 2015	€ 1.826.000 (jaarrekening 2015)
Eigen vermogen 2016	€ 3.575.000 (begroting 2016)
Vreemd vermogen 2015	€ 566.000 (jaarrekening 2015)
Vreemd vermogen 2016	€ 1.927.000 (begroting 2016)

Naam van de gemeenschappelijke regeling

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Zeist
De gemeente is wettelijk verplicht een Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) in te stellen en in stand te houden. De GGDrU is een gemeenschappelijke regeling en werd in 2013 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Voordien nam de gemeente Utrecht niet deel (had een eigen GGD). Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling GGDrU de gemeentelijke verplichtingen uit de Wet Publieke Gezondheid uit. Het gaat om de organisatie van gezondheidszorg bij rampen, i.s.m. andere veiligheidsorganisaties. Ook gaat het om voorkomen en bestrijding van ziekte-epidemieën. De Jeugdgezondheidszorg 0 tot 19 is ook een taak van de gemeente die bij de GGD is neergelegd. Tenslotte heeft de GGD de taak de gezondheidstoestand te monitoren. Met de cijfers die dat oplevert kunnen gemeenten zien welke problemen in hun gebied extra aandacht nodig hebben. In onze gemeente is relatief veel overgewicht en wordt relatief veel alcohol gedronken, ook door jongeren. Daarnaast heeft de GGDrU taken in het kader van de Wet Kinderopvang, namelijk de inspectie van kindercentra.

Programma
Deelnemers

6. Sociaal Domein
De provincie Utrecht en de 26 gemeenten binnen de provincie Utrecht.

Ontwikkelingen

Geen nieuwe ontwikkelingen

Financieel Belang

Gemeentelijke bijdrage 2016	€ 1.290.000
Gemeentelijke bijdrage 2017	€ 1.319.000
Eigen vermogen 2015	€ 1.934.000 (begroting 2016)
Eigen vermogen 2016	€ 2.288.000 (begroting 2016)
Vreemd vermogen 2015	€ 7.344.722 (begroting 2016)
Vreemd vermogen 2016	€ 6.797.647 (begroting 2016)

Naam van de gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats

Openbaar belang

Programma

Deelnemers

Ontwikkelingen

Financieel Belang

Gemeentelijke bijdrage 2016

Gemeentelijke bijdrage 2017

Eigen vermogen 2015

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Soest

De AVU is een gemeenschappelijke regeling en werd in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Daarnaast is in 1995 een NV opgericht waarvan de gemeenschappelijke regeling AVU de enige aandeelhouder is. De N.V. AVU biedt de mogelijkheid tot maatwerkcontracten waaraan niet alle gemeenten behoeven deel te nemen.

7. Milieu en duurzaamheid

De provincie Utrecht en de 26 gemeenten binnen de provincie Utrecht.

De AVU draagt zorg voor een goede, reguliere en milieuverantwoorde verwerking van huishoudelijke afvalstoffen. De verwerking van restafval, grof huishoudelijk afval en gft-afval is als gevolg van de Europese aanbestedingen voor meerdere jaren gewaarborgd. Ook de overslag en het transport van deze afvalstromen voor de regio's Utrecht en Amersfoort zijn geregeld. De overslag, het transport, de sortering en de vermarkting van kunststofverpakkingsafval, drankkartons en blik zijn met ingang van 1 januari 2015 voor meerdere jaren contractueel gewaarborgd.

Aflopende contracten voor glas (2016) en papier (2017) worden tijdig aanbesteed, waardoor de meerjarige dienstverlening met betrekking tot de inzameling en de afzet contractueel zijn gewaarborgd.

In 2017 worden 54 sorteeranalyses uitgevoerd van het ingezamelde huishoudelijk restafval in de provincie. In 2016 en 2017 zullen de mogelijkheden worden verkend ten aanzien van de overslag en het natransport van het huishoudelijk afval en het gft-afval. Het huidige contract loopt op 31 december 2018 af.

€ 978.000

€ 976.700

€ 296.000 (jaarrekening 2015)

Eigen vermogen 2016	€ 200.000 (begroting 2016)
Vreemd vermogen 2015	€ 13.055.400 (jaarrekening 2015)
Vreemd vermogen 2016	€ 8.400.000 (begroting 2016)

Naam van de gemeenschappelijke regeling

Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Breukelen
Het gezamenlijk uitvoeren van de Archiefwet 1995 en het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie bronnenmateriaal op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis.

Programma
Deelnemers

9. Bestuur en ondersteuning
De gemeenten Stichtse Vecht, De Bilt, Weesp en De Ronde Venen

Ontwikkelingen

Het RHC gaat aansluiten bij de Open Overheid. In 2016 is gestart met het E-project. De uitkomsten van dit project vormen in 2017 de basis voor het vervolg naar duurzame opslag en toegankelijkheid van het digitaal archief.

Financieel Belang
Gemeentelijke bijdrage 2016
Gemeentelijke bijdrage 2017
Eigen vermogen 2015
Eigen vermogen 2016
Vreemd vermogen 2015
Vreemd vermogen 2016

€ 175.000
€ 179.000
€ 210.634 (jaarrekening 2015)
€ 187.520 (jaarrekening 2015)
€ 92.607 (jaarrekening 2015)
€ 107.519 (jaarrekening 2015)

Naam van de gemeenschappelijke regeling

Sociaal Werkvoorzieningschap "Het Westelijk Gebied van Utrecht" (PAUW-Bedrijven)

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Breukelen
Het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening om arbeid te laten verrichten onder aangepaste omstandigheden.

Programma
Deelnemers

6. Sociaal domein
De gemeenten Stichtse Vecht, Lopik, Nieuwegein, Vianen, IJsselstein en De Ronde Venen.
Er vindt onderzoek plaats naar de toekomstige uitvoering van de WSW. Voor 2017 heeft dit nog geen consequenties (financieel en inhoudelijk) voor de bestaande samenwerkingsstructuur.

Financieel Belang
Gemeentelijke bijdrage 2016
Gemeentelijke bijdrage 2017

€ 154.000
€ 62.000 (daarnaast worden diensten afgenomen voor schoonmaken en groenonderhoud. De herleidbare bijdrage voor de Wsw uit het Sociaal

Eigen vermogen 2015	Deelfonds wordt doorbetaald voor de loonbetalingen van Wsw-medewerkers) € 2.215.000 (jaarrekening 2015)
Eigen vermogen 2016	€ 1.867.000 (begroting 2016)
Vreemd vermogen 2015	€ 6.168.000(jaarrekening 2015)
Vreemd vermogen 2016	€ 3.314.000 (begroting 2016)*

*) excl vlottende en overlopende passiva aangezien niet expliciet is opgenomen in de begroting

Naam van de gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats

Openbaar belang

Programma

Deelnemers

Ontwikkelingen

Financieel Belang

Gemeentelijke bijdrage 2016

Gemeentelijke bijdrage 2017

Eigen vermogen 2015

Eigen vermogen 2016

Vreemd vermogen 2015

Vreemd vermogen 2016

Omgevingsdienst regio Utrecht (ODrU)

Utrecht

Het behartigen van adviserende en uitvoerende taken op het gebied van omgeving in de ruimste zin.

7. Milieu en duurzaamheid

De gemeenten Bunnik, De Bilt, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veendam, Vianen, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.

Uitvoering geven aan het uitvoeringsplan 2017 en het opstellen van het UVP 2018. Verder wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van de ODRU, gemeenten gaan meer taken overdragen en de ODRU bereidt zich voor op de invoering van de Omgevingswet.

€ 1.063.623

€ 1.022.964

€ 626.497 (jaarrekening 2015)

€ 569.590 (begroting 2017)

€ 3.443.178 (jaarrekening 2015)

€ 3.360.000 (begroting 2017)

Naam van de gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats

Openbaar belang

Programma

Deelnemers

Ontwikkelingen

Instituut Sociale Recherche Noord-West-Utrecht – Sociaal Domein –

Nieuwegein

Het uitvoeren van strafrechtelijke en bestuursrechtelijke onderzoeken in verband met fraude met gemeentelijke uitkeringen.

6. Sociaal domein

De gemeenten De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Stichtse Vecht, Nieuwegein, Vianen en Woerden (incl. Oudewater en Montfoort).

Geen nieuwe ontwikkelingen

Financieel Belang	
Gemeentelijke bijdrage 2016	€ 52.000
Gemeentelijke bijdrage 2017	€ 52.000
Eigen vermogen 2014 + 2015	Niet van toepassing
Vreemd vermogen 2014 + 2015	Niet van toepassing

Naam van de gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Programma
Deelnemers

Ontwikkelingen
Financieel Belang

Gemeentelijke bijdrage 2016
Gemeentelijke bijdrage 2017

Eigen vermogen 2015
Eigen vermogen 2016
Vreemd vermogen 2015
Vreemd vermogen 2016

Gemeentebelastingen Amstelland

Amstelveen
Het uitvoeren van de gemeentelijke belastingverordeningen. Dit betreft het uitvoeren van de Wet Woz, het opleggen van aanslagen gemeentelijke belastingen alsmede de invordering hiervan

10. Financiering en algemene dekkingsmiddelen
De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, De Ronde Venen, Ouder-Amstel en Uithoorn.
Geen nieuwe ontwikkelingen

€ 720.900
€ 689.200

Niet bekend
Niet bekend
Niet bekend
Niet bekend

In de jaarrekening 2015 en de begroting 2017 zijn geen gegevens opgenomen m.b.t. de balans/vermogenspositie omdat er wordt gewerkt met de constructie van gastheergemeente (Amstelveen en gastgemeenten w.o. De Ronde Venen)

Naam van de gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Programma
Deelnemers

Ontwikkelingen
Financieel Belang

Gemeentelijke bijdrage 2016
Gemeentelijke bijdrage 2017

Amstelland Meerlanden overleg

Hoofddorp
Het uitvoeren van de gemeentelijke belastingverordeningen. Dit betreft het uitvoeren van de Wet Woz, het opleggen van aanslagen gemeentelijke belastingen alsmede de invordering hiervan

10. Financiering en algemene dekkingsmiddelen
De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn en de Ronde Venen

Geen nieuwe ontwikkelingen

€ 4.400
€ 4.400

Eigen vermogen 2015	€ 23.243 (jaarrekening 2015)
Vreemd vermogen 2015	N.v.t.
Eigen vermogen 2016	€ 23.243 (afgeleid uit jaarrekening 2015)
Vreemd vermogen 2016	N.v.t.

Overige Verbonden partijen

Naast de gemeenschappelijke regelingen kent de gemeente ook deelnemingen en publiek private samenwerkingsovereenkomsten.

Deelnemingen

1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
2. N.V. Vitens

De gemeente bezit 37.323 aandelen van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De raming 2017 voor dividend bedraagt € 38.000. Deze raming is gebaseerd op de definitieve dividendopbrengst 2015. Deze opbrengst is opgenomen in programma 10 "Financiering en algemene dekkingsmiddelen", onderdeel "Financiering".

De gemeente heeft 40.426 aandelen Vitens. De raming 2017 voor dividend bedraagt € 119.000. Dit bedrag is gebaseerd op het gemiddelde van het ontvangen dividend van 2010-2015. Deze opbrengst is opgenomen in programma 10 "Financiering en algemene dekkingsmiddelen", onderdeel "Financiering".

Publiek private samenwerkingsovereenkomsten

3. Gebiedsprogramma Utrecht-West
4. Bestuursovereenkomst project N201+
5. Stichting Beveiliging Bedrijventerrein De Ronde Venen
6. Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond & Kennemerland (RIJK)
7. Stichting Servicepunten
8. Veiligheidshuis Utrecht
9. Marickenland
10. Aanleg fietsbrug over Amsterdam-Rijnkanaal
11. Stichting Mooisticht

3. Gebiedsprogramma Utrecht-West

In 2012 is plan De Venen opgegaan in het Gebiedsprogramma Utrecht-West. Voor de periode tot 2015 zijn de doelen vastgelegd. Deze bestaan uit gebiedsprojecten en specifieke doelen voor landbouw, natuur en recreatie. De gemeente is vertegenwoordigd in de gebiedscommissie.

4. Bestuursovereenkomst project N201+

De doelstelling van het project N201+ is het leveren van een bijdrage aan het oplossen van bereikbaarheids- en leefbaarheidsproblemen in de regio en het vergroten van de verkeersveiligheid, door omlegging van de huidige N201 en een verbeterde aansluiting van de N201 op het rijkswegennet. In 2008 is er een gemeentelijke bijdrage verstrekt van € 2 miljoen.

In mei 2014 is het aquaduct onder de Amstel en de omlegging Amstelhoek opengesteld. Dit weg deel vormde de laatste schakel van de om te leggen N201. Door de openstelling is de omlegging van de N201 zelf gerealiseerd. Aansluitend is en wordt gewerkt aan de afronding van

verschillende deelaansluitingen, waaronder de aansluiting Amstelhoek. De werkzaamheden in Amstelhoek worden in 2017 afgerond en worden gerealiseerd en bekostigd vanuit het project N201+.

5. Stichting Beveiliging Bedrijventerrein De Ronde Venen

Stichting beveiliging bedrijventerrein De Ronde Venen staat voor het bevorderen van het ongestoorde gebruik van goederen en zaken op het bedrijventerrein De Ronde Venen door de bij de stichting aangesloten ondernemingen. De gemeente is bestuurlijk vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van de stichting.

6. Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond & Kennemerland (RIJK)

Bij inkoop en aanbesteding maakt de gemeente De Ronde Venen gebruik van de diensten van de stichting Regionaal inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK). Hiertoe is in augustus 2014 een samenwerkingsovereenkomst gesloten waarin de toetreding en de samenwerking is uitgewerkt. Door de toetreding is de gemeente lid van het algemeen bestuur van de stichting.

Het doel van deze samenwerking is het verhogen van de kwaliteit en het proces van de inkoop, hetgeen moet resulteren in een professionalisering van het inkoopproces en het verkrijgen van financieel voordeel bij inkopen voor de gemeenten. Hiertoe wordt bij inkoop zoveel mogelijk ingezet op het gezamenlijk inkopen door meerdere deelnemers. Om dit te bereiken wordt jaarlijks vooraf door iedere deelnemende gemeente een inkoopplan opgesteld.

7. Stichting Servicepunten

Het Servicepunt geeft informatie en advies aan jong en oud op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Het Servicepunt is laagdrempelig en heeft een uitgebreide sociale kaart, waarmee ze inwoners goed kunnen doorverwijzen. In iedere kern van De Ronde Venen is een (mobiel) Servicepunt aanwezig waar inwoners voor alledaagse vragen met betrekking tot wonen, welzijn en zorg binnen kunnen lopen.

De relatie met Stichting Servicepunten kan worden gekenmerkt als een publiek private samenwerking. De gemeente is de publieke partij en de Stichting Servicepunten is de private partij. De subsidierelatie is echter een publiekrechtelijke relatie. Stichting Servicepunten heeft daarnaast twee andere opdrachtgevers en daarmee financiers: GroenWest en de Rabobank. GroenWest heeft te kennen gegeven uit te willen treden per 30 juni 2017. Het Servicepunt onderzoekt de (financiële) consequenties van de uittreding.

De Raad van Toezicht bestaat uit vertegenwoordigers van GroenWest, Rabobank Rijn en Veenstromen en de gemeente De Ronde Venen. De financiële bijdrage voor informatie en advies, namens de gemeente, in 2017 is € 297.600.

8. Veiligheidshuis Utrecht

In het Veiligheidshuis werken de aangesloten organisaties op één fysieke plek samen om preventie, repressie en nazorg naadloos op elkaar te laten aansluiten. Het doel: recidive voorkomen, leefomstandigheden verbeteren en het structureel aanpakken van achterliggende problemen bij de verdachte. De gemeente is in 2017 indirect vertegenwoordigd in het bestuur van het Veiligheidshuis. De bijdrage in 2017 bedraagt € 17.850

9. Marickenland

In bestuurlijk overleg (provincie, waterschap, gemeente) zijn afspraken gemaakt over het vervolg van de samenwerkingsovereenkomst Marickenland. Zolang sprake is van een negatief exploitatieresultaat van draagt de gemeente niet financieel bij aan de realisering van natuur en recreatie in Marickenland (bedrag per te bouwen woning in de Maricken).

Over de besteding van het gemeentelijke saldo op de gezamenlijke projectrekening bij het Nationaal Groenfonds vindt nader overleg plaats met het ministerie van I&M, provincie en waterschap.

10. Aanleg fietsbrug over Amsterdam-Rijnkanaal

Sinds 1999 speelt het voornemen om nabij de dorpskern Nigtevecht een fietsbrug over het A'dam-Rijnkanaal te realiseren. In 2014 is door de provincies Noord-Holland en Utrecht en de gemeenten De Ronde Venen en Stichtse Vecht een samenwerkingsovereenkomst ondertekend om deze fietsbrug te realiseren. De brug heeft voornamelijk een recreatieve functie en verbindt de forten van de Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie. Het maakt onderdeel uit van het Provinciaal Fietspadenplan Noord-Holland, het Strategisch Groenproject Amstel Groen, het Groen Netwerk Groene Hart, het Recreatief Fietsverbindingen Plan Utrecht en het uitvoeringsprogramma Groene Uitweg. Tenslotte betreft de brug een kunstwerk uit het Fiets- en Wandelpadenplan Noordelijke Vechtstreek. Gedurende de uitwerking van het project in 2014 is naast de aanleg van een fietsverbinding ook de realisatie van een ecologische verbinding toegevoegd aan het project op verzoek en op kosten van Rijkswaterstaat. Hiertoe is eind 2014 een aanvulling op de samenwerkingsovereenkomst ondertekend.

De overeenkomst betreft een juridisch document en verplicht de gemeente tot medewerking aan de Fietsbrug Nigtevecht. De gemeentelijke verplichting houdt in dat, naast het dagelijks beheer, de publiekrechtelijke bevoegdheden gebruikt zullen worden voor het realiseren van de fietsbrug. In het gehele project heeft de gemeente vooral een controlerende rol.

De gemeente De Ronde Venen draagt financieel niet bij aan de aanleg van de brug en loopt derhalve ook geen financieel risico. Donderdag 9 april 2015 heeft de raad van de gemeente De Ronde Venen unaniem ingestemd met het bestemmingsplan fietsbrug Nigtevecht voor het Rondeveense gebied.

Er is echter een verzoek om voorlopige voorziening en daarmee schorsing van het bestemmingsplan Fietsbrug bij Nigtevecht ingediend, zoals vastgesteld door de gemeenteraad van Stichtse Vecht. De zitting voor de bodemprocedure vindt plaats in september 2016. Inclusief de proceduretermijnen bij de gemeente zou het bestemmingsplan eind maart 2017 onherroepelijk kunnen zijn.

11. Stichting Mooisticht

Met ingang van 1 januari 2017 wordt de gemeenschappelijke regeling Welstand en Monumenten Midden-Nederland geliquideerd. De taken worden ondergebracht in de Stichting Mooisticht.

De gemeente zal de welstandsadviezen en de adviezen over monumenten gaan afnemen van deze Stichting. De advieskosten blijven op gelijk niveau. (€ 55.000)

Risico's

De in deze paragraaf genoemde verbonden partijen kennen hun eigen risicopositie. Deze risico's zijn verwerkt in de risico inventarisatie van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Paragraaf grondbeleid

Samenvatting

Deze paragraaf is wettelijk voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording.

In deze paragraaf gaan wij in op het uit te voeren grondbeleid en de verwachte exploitatieresultaten.

Deze paragraaf bestaat uit twee delen:

1. De bouwgronden in exploitatie
2. De eigendommen, niet voor de publieke taak bestemd (voorheen voorraad overige gronden)

De financiële resultaten van de 4 bouwgronden in exploitatie zijn onderbouwd. Winstprognoses zijn actueel en verliesvoorzieningen voor verlieslatende exploitaties zijn getroffen.

De waardering van de eigendommen, niet voor de publieke taak bestemd, is beoordeeld en vastgesteld bij de jaarrekening 2015.

Doel

In deze paragraaf wordt informatie verstrekt over:

- relevante ontwikkelingen met betrekking tot de bouwgronden in exploitatie (BIE);
- actualisatie van de grondexploitaties 2016;
- de status en de waardering van de voorraad gronden per 1 januari 2017.

Met het oog op de gevoeligheid van cijfers voor de onderhandelingspositie van de gemeente zijn op grond van artikel 25 Gemeentewet met toepassing van artikel 10 lid 2b van de Wet Openbaarheid van Bestuur de documenten “Actualisatie Grondexploitaties 2016” en “De Waardering van de voorraad gronden 2016” geheim. In lijn met dit besluit worden de cijfers in deze wettelijke paragraaf op hoofdlijnen gepresenteerd.

Beleidskader

In 2013 is de Nota Grondbeleid 2013 - 2016 “Grip op grond” door de raad vastgesteld. De gemeente zal een sturend facilitair grondbeleid met actieve grondhouding voeren. Voor het krijgen van grip en om te kunnen sturen is kennis nodig, kennis van de markt, de marktpartijen en niet als laatste van de maatschappelijke behoefte. Dit vraagt om oren en ogen om actie te ondernemen en beweging te creëren bij de ontwikkelende partijen. Verder staat de komende tijd in het teken van het afstoten van bezit dat voor de realisatie van gemeentelijke doelstellingen niet meer nodig is. De nota grondbeleid zal in 2017 worden geactualiseerd.

Wat gaan we doen in 2017?

Bouwgronden in exploitaties (BIE)

De gemeente heeft 4 bouwlocaties in ontwikkeling die het predicaat “bouwgronden in exploitatie” dragen. Voor deze bouwlocaties zijn door de gemeenteraad op 1 juni 2016 geactualiseerde grondexploitaties vastgesteld. Voor de grondexploitaties met een negatief resultaat zijn verliesvoorzieningen getroffen. De financiële gegevens van de actualisatie bouwgrondexploitaties 2016 zijn de basis voor de ramingen in de programmabegroting 2017 met uitzondering van de percentages voor rente en discontovoet. Omdat het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) met ingang van 1 januari 2017 voorschrijft dat alleen de reële rente mag worden toegerekend en voor de

discontovoet een vast percentage van 2%, is in de begroting 2017 gerekend met percentages van resp 2,4% (reële rente 2015) en 2% (discontovoet). De boekwaarde van de bouwlocaties per 1-1-2017 en 31-12-2017, de einddatum van het plan en de eindwaarde van de resultaatverwachting, op basis van de door de raad vastgestelde geactualiseerde exploitatieopzet, zijn opgenomen in het overzicht bouwgrondexploitaties 2017, dat vertrouwelijk ter inzage ligt bij de griffie. Bij de actualisatie grondexploitaties 2017 (voorjaar 2018) zullen deze percentages worden gehanteerd.

Risico's (los onderdeel ten opzicht van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing)

Risicoanalyses worden binnen de projecten op een gestructureerde manier aangepakt. Risico's worden met het projectteam geïnventariseerd en, waar mogelijk, voorzien van een beheersmaatregel. Voor ieder risico in de grondexploitatie zijn de potentiële financiële gevolgen geraamd. Risico's kunnen zowel tegenvallers als meevallers zijn. Om een goed beeld te krijgen van de kansen en tegenvallers worden beide inzichtelijk gemaakt (en wordt daarop gestuurd).

Risicomanagement is niets anders dan het voortdurend bewust zijn van risico's in het project en daar vooraf maatregelen voor treffen. Voor de projecten in De Ronde Venen houden deze maatregelen vooral in:

- Zorgen voor een stevige juridische basis zoals goede contracten en analyses van de juridische uitgangssituatie;
- Actuele onderzoeken van de grootste technische risico's, zoals de ondergrond, hinderzones of de waterhuishouding;
- Realistische en gedetailleerde planningsrisico's snel inzichtelijk zijn;
- Een effectieve marketing van de (eigen) bouwprojecten.

Niet alle risico's vertalen zich in directe tegenvallers waarvoor een extra buffer noodzakelijk is. Bij winstgevendende grondexploitaties gaan risico's in eerste instantie ten koste van de winst. Voor de omvang van de positieve en negatieve risico's uit grondexploitaties wordt verwezen naar de rapportage "Actualisatie grondexploitaties 2016".

Het weerstandsvermogen is bedoeld om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Risico's in de grondexploitaties kunnen op twee manieren leiden tot financiële tegenvallers:

1. Directe tegenvallers in de vorm van een hogere verliesvoorzieningen.
2. Een lagere winst in de toekomst en daarmee minder groei van de algemene reserve.

Bij winstgevendende grondexploitaties gaan risico's in eerste instantie ten koste van de winst. Van de € 2,06 miljoen (NCW) aan negatieve gewogen risico's kan € 1,38 miljoen worden opgevangen binnen de winstgevendende grondexploitaties.

Het maximale effect van deze risico's op het weerstandsvermogen bedraagt € 0,68 miljoen.

Toelichting per bouwlocatie

1. De Maricken, Wilnis

Het woningbouwproject Marickenzijde fase 1 (de Maricken) ligt ten noorden van de kern Wilnis. In de eerste fase worden er circa 500 woningen gerealiseerd in een mix van sociale huurwoningen, sociale koop-woningen en duurdere vrije sectorwoningen. De gemeente is eigenaar van de grond en de ontwikkelaar Verwelius de ontwikkelaar.

In 2009 is een Bindend Advies tot stand gekomen en is het aantal woningen en de grondprijs vastgelegd. Het Bindend Advies gaf echter ruimte voor interpretatie. Om die reden zijn er in februari 2014 aanvullende afspraken gemaakt met de ontwikkelaar over een gedeeltelijke verplichte afname, indexatie van de grondprijs, technische eisen, verkavelingsplan en diverse kleinere punten. Deze afspraken zijn vastgelegd in de zgn. Allonge II.

Op basis van het verkavelingsplan is het Uitwerkingsplan als uitwerking van het bestemmingsplan in procedure gebracht. Met Verwelius is overeengekomen dat de gronduitgifte en daarmee de start bouw plaatsvindt na de grondverbetering en het bouwrijp maken. De gronduitgifte voor fase 1 en 2 heeft inmiddels plaatsgevonden en vanaf oktober 2016 worden de eerste woningen opgeleverd. In 2017 zullen volgende fasen bouwrijp gemaakt worden en zal er ook woonrijp gemaakt worden.

Dit project heeft vier risico's:

- De indexatie van de grondopbrengst;
- De afzetbaarheid van de duurdere vrije sectorwoningen;
- Contractvorming volgende fasen;
- Civieltechnische risico's, vooral de risico's en onzekerheden rondom de ophoging.

2. *Land van Winkel, Abcoude*

Land van Winkel voorziet in de bouw van circa 200 woningen gefaseerd over de periode 2015 - 2020. Er worden sociale huur- en koopwoningen ontwikkeld, eengezinswoningen, twee-onder-een-kap woningen en vrijstaande woningen. Daarnaast heeft het plan ruimte voor een aantal vrije kavels.

In 2012 is het nieuwe bestemmingsplan onherroepelijk geworden en zijn de gesprekken met beoogde contractpartners gestart. In 2014 is er een koopovereenkomst gesloten met ontwikkelaar voor de realisatie van de vrije sectorwoningen. Volgens het contract met Janssen De Jong is er in 2015 grond afgenomen en wordt dit in 2016 ook gedaan. Circa een kwart van het uiteindelijke totaal is nu afgenomen. In 2016 worden de eerste woningen opgeleverd. In 2017 zullen de volgende fasen ontwikkeld gaan worden.

Het afzetrisico is het grootste risico van dit project. Zolang de marktomstandigheden (in de regio Amsterdam) goed blijven is dit risico klein.

3. *Vinkeveld, Vinkeveen*

Het project Westerheul IV (Vinkeveld) is een uitbreidingslocatie in het zuiden van de kern Vinkeveen. Het ligt tussen het bedrijventerrein Voorbancken en de woonwijk Westerheul III en heeft uitzicht op het natuurgebied Marickenland. Binnen het plan worden circa 200 woningen gerealiseerd. De raad heeft in oktober 2014 het projectplan Westerheul IV – herijking via een klantgerichte aanpak vastgesteld. De verkoop van de eerste fase is gestart op 1 november 2015 en deze fase is nagenoeg uitverkocht. Levering van de eerste gronden heeft reeds plaatsgevonden en loopt dit jaar door. Het project is op een eigentijdse wijze (opnieuw) in de markt gezet: vraaggericht, dorps en duurzaam.

De tweede helft van 2016 en 2017 staan in het teken van verkoop van de volgende fasen en de start realisatie van fase 2. De belangrijkste mijlpalen zijn:

- Start verkoop fase 2   2016
- Grondverkoop fase 2   2017
- Contractvorming fase 3   2017
- Start verkoop fase 3   2017
- Woonrijp maken   vanaf 2016

De vier grootste risico's zijn:

- Afzet- en prijsrisico onder invloed van marktomstandigheden;
- Risico op hoge kosten voor de afvoer en stort van het granuliet;
- Contractvorming fase 3;
- Marktwerking civieltechnische kosten (aanbestedings voor- en nadelen).

4. *Stationslocatie, Mijdrecht*

Op 6 juli 2016 heeft de raad besloten om de ontwikkelrichting van permanente sociale huurwoningen voor vergunninghouders en reguliere woningzoekenden op de Stationslocatie Mijdrecht verder uit te werken en hiermee het haalbaarheidsonderzoek af te ronden. Ook is ingestemd met het onderzoek of een mix met vrije sector woningen (koop en/of huur), een werkfunctie en voorzieningen haalbaar is. De gemeenteraad heeft uitgangspunten vastgesteld voor het vervolg met betrekking tot communicatie, het plangebied, het programma, de stedenbouwkundige uitwerking, het planologisch-juridische en het financiële aspect. Uitgangspunt is ook dat als samenwerkingspartner de woningcorporatie GroenWest wordt gekozen.

In het vervolg van de haalbaarheidsfase worden door de partijen gezamenlijk de randvoorwaarden voor ontwikkeling van de Stationslocatie onderzocht en uitgewerkt in een "nota van uitgangspunten", zodat na besluitvorming de haalbaarheidsfase kan worden afgerond en de ontwikkelingsfase kan worden ingezet. De planning is dat begin 2017 besluitvorming over de afronding van de haalbaarheidsfase kan plaatsvinden.

De grootste risico's ten aanzien van de haalbaarheid van het project:

- Maatschappelijk draagvlak;
- Milieutechnische haalbaarheid;
- Financiële haalbaarheid.

Eigendommen, niet voor publieke taak bestemd (NVPTB) (voorheen Voorraad overige gronden)

Ten gevolge van gewijzigde regelgeving in het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) is de voorraad overige gronden ondergebracht onder de vaste materiele activa. De locaties die voorheen onder de voorraad overige gronden waren opgenomen, betreffen eigendommen, die niet voor de publieke taak zijn bestemd.

De eigendommen NVPTB omvat per 1 januari 2017 12 locaties. Om de waarde van de gronden goed te monitoren wordt de waarde van deze eigendommen jaarlijks in het kader van de jaarrekening bepaald. Aan de hand hiervan wordt bepaald of afboeking op de waarde noodzakelijk is. Ook wordt inzicht verkregen in mogelijke stille reserves (percelen waar de marktwaarde hoger ligt dan de vorige taxatiewaarde). De gemeente heeft overigens meer vastgoed in eigendom, dan in deze paragraaf vermeld. Deze eigendommen staan verdeeld over de programma's in de begroting.

In 2017 wordt gestart met de implementatie en uitvoering van de strategische aanpak gemeentelijk vastgoed. Hierin zijn uitgangspunten opgenomen waarmee richting wordt gegeven aan de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Dit heeft geresulteerd in een lijst te verkopen vastgoed met bijbehorende planning, waarin ook onderstaande objecten in de afweging zijn meegenomen. Tevens wordt de huidige nota Grondbeleid 2013 - 2016 in 2017 herzien.

Bij de behandeling van de jaarrekening 2011 is door de raads werkgroep jaarrekening de wens geuit de in het verleden toegepaste afwaarderingen op de gronden inzichtelijk te maken. Om aan deze wens tegemoet te komen is evenals vorig jaar aan deze paragraaf het historisch overzicht van afwaardering van gronden toegevoegd. Ook dit overzicht ligt – onder voorlopige geheimhouding- ter inzage bij de griffie.

Toelichting Eigendommen NVPTB

1. Glastuinbouw Wickelhof te Mijdrecht

Op grond van het bestemmingsplan Buitengebied, de in 2013 vastgestelde Structuurvisie De Ronde Venen 2030 en de Regionale Provinciale Structuurvisie kan op deze gronden een uitbreiding van glastuinbouw plaatsvinden. Een planherziening is dan wel vereist. De bedrijven die nieuwbouw overwegen kiezen over het algemeen voor geconcentreerde vestigingsgebieden met ruime inrichtingsmogelijkheden en voorzieningen voorhanden. De waarde in deze gebieden ligt op een hoger niveau dan de locatie Wickelhof, welke wellicht interessant is als uitbreidingsmogelijkheid voor de nabijgelegen glastuinbouwbedrijven.

2. Marickenzijde fase 2 Wilnis

In fase 2 van Marickenzijde heeft de gemeente gronden in eigendom samen met nog drie andere partijen.

3. Provincialeweg/Waverveensepad Mijdrecht (Bedrijventerrein N201)

De gronden hebben in het bestemmingsplan "Kom Mijdrecht" de bestemming "wonen".

De huurders hebben in 2012 aangegeven de grond van de gemeente te willen kopen. Hiervoor lopen diverse onderzoeken. In het kader van de voorgenomen verkoop heeft bodemonderzoek uitgewezen dat deze locatie verontreiniging bevat.

4. *Baambrugse Zuwe 143b Vinkeveen (Klinkhamerlocatie)*
De zogenaamde Klinkhamergronden zijn in 2004 aangekocht door de gemeente om de bereikbaarheid en zichtbaarheid van de Vinkeveense Plassen te vergroten en als mogelijke locatie voor recreatieve voorzieningen.
5. *Herenweg 70 Vinkeveen (Centrum-Oost)*
Deze locatie bestaat uit één woning, Herenweg 70 te Vinkeveen, die op dit moment voor onbepaalde tijd verhuurd is.
6. *Ontspanningsweg Mijdrecht (Wilnisse Dwarsweg)*
Deze grond, die ligt nabij het nieuwe zwembad aan de Ontspanningsweg, heeft nu nog de bestemming sport. Het ligt in de rede om voor deze gronden een andere functie te zoeken en de grond af te stoten. In 2014 is het perceel in de verkoop genomen, dit heeft nog niet geresulteerd in een verkoop.
7. *Herenweg 196/196A Vinkeveen*
Deze grond is in 2004 aangekocht met het oog op de ondertunneling van de N201 bij Vinkeveen. Vast staat dat dit plan geen doorgang zal vinden. Het perceel is tijdelijk verhuurd aan enkele Vinkeveense verenigingen.
8. *Wagenmaker 99 Wilnis (voormalige Veenzijdeschool)*
Het besluit tot verkoop is genomen en de afspraken worden uitgewerkt in een koopovereenkomst. Naar verwachting zal de levering in 2016 plaatsvinden.
9. *Botsholse dwarsweg 2D Waverveen (Poldertrots)*
Dit voormalige schoolgebouw in Waverveen kan worden verkocht. In 2012 heeft, naar aanleiding van een motie van raad, een onderzoek plaatsgevonden of de locatie kan worden ontwikkeld tot starterswoningen. Belangrijke voorwaarde uit de motie was dat minimaal de boekwaarde moest worden goedgemaakt. Uit het onderzoek is gebleken dat dit niet mogelijk is. In 2013 is een principeverzoek ingediend en de provincie Utrecht heeft eind 2013 aangegeven in te stemmen met de ontwikkeling van 1 vrijstaande en 4 rijwoningen op de locatie. Het perceel staat in de verkoop, hetgeen nog niet heeft geresulteerd in verkoop.
10. *Bovenkamp 1-3 Abcoude (restkavel)*
Dit perceel betreft een restkavel uit de inmiddels afgesloten BIE Stationsgebied Abcoude. Met het afsluiten van deze grondexploitatie is deze kavel geclassificeerd als voorraad grond. In 2016 heeft een groep bewoners de mogelijkheden onderzocht of het mogelijk is om een zwembad op deze locatie te realiseren. Afhankelijk van de uitkomst van dat onderzoek en gemeentelijke besluitvorming, wordt het vervolg voor 2017 bepaald.
11. *Raadhuislaan 27-45 Mijdrecht*
Deze woningen zijn eind 2015 in het bezit gekomen van de gemeente als gevolg van een vastgoedruil met woningbouwcorporatie GroenWest in 2009. In juli heeft de gemeenteraad besloten de woningen in de markt te gaan zetten als 'kluswoningen'. Dit proces wordt nu opgestart wat maakt dat de eigendomsoverdracht plaatsvindt in 2017 - 2018.

12. Weidesticht, Croonstadtlaan 102/103, Mijdrecht

Het gebouw Weidesticht is niet meer in gebruik voor de gemeentelijke bedrijfsvoering en is in de verkoop gezet. Medio 2016 is overeenstemming bereikt met een partij en zijn de afspraken vastgelegd in een overeenkomst. De verwachting is dat het gebouw in 2017 zal worden verkocht.

Stille reserves

De boekwaarde van gronden en verspreide percelen kunnen lager zijn dan de actuele waarden, waardoor er sprake is van stille reserves. Deze reserves kunnen van substantiële betekenis zijn in relatie tot het balanstotaal dan wel de financiële positie van de gemeente. De omvang van de stille reserves is op 1 januari 2017 € 2.400.000.

Een geheim overzicht van de opbouw van de stille reserves ligt ter inzage bij de griffie.

Beleid rondom winstnemingen bij bouwgronden in exploitaties

De beleidsregels met betrekking tot winstneming op meerjarige grondexploitaties zijn vastgelegd in de Nota Grondbeleid en worden beheerst door het voorzichtigheidsbeginsel.

Positieve resultaten behaald met de grondexploitatie worden toegevoegd aan de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie, nadat de algemene reserve zich op het door de gemeenteraad vastgestelde minimumniveau bevindt.

Tussentijdse winstneming is in de regel niet toegestaan. Voorstellen tot tussentijdse winstnemingen worden gedaan bij het opmaken van de jaarrekening met inachtneming van de bepalingen uit de Notitie Grondexploitatie van de commissie BBV.

Beleid rondom de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen

Voor gewenste bovenwijkse voorzieningen zonder causaal verband met grondexploitaties is het mogelijk om een bestemmingsreserve in te stellen. De gemeenteraad heeft in 2012 besloten tot het instellen van een (vrij besteedbare) bestemmingsreserve voor bovenwijkse voorzieningen. Er is daarbij geen causaal verband tussen eventuele toekomstige investeringen en de bouwplannen en grondexploitaties. Op grond van de BBV zijn uit winstgevendende grondexploitaties dotaties aan deze reserve mogelijk als de winst is gerealiseerd en zekerheid bestaat over het positieve saldo van de grondexploitatie.

Beleid met betrekking tot verliesneming

De beleidsregels met betrekking tot verliesneming op meerjarige grondexploitaties zijn vastgelegd in de Nota Grondbeleid. Voorziene verliezen worden in de jaarrekening opgenomen zodra zij bekend zijn. Het treffen van een voorziening gebeurt bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies (op eindwaarde) ten laste van de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie. Is deze reserve ontoereikend dan zal uit de Algemene Reserves aanvullende dekking komen. Deze verliesvoorziening moet worden gepresenteerd als een waarde correctie op de bouwgronden in exploitatie. Jaarlijks wordt op basis van de geactualiseerde grondexploitatieberekeningen de noodzakelijke omvang van de voorziening bepaald.

Paragraaf subsidies

Inleiding

Voor het eerst is er een paragraaf subsidies samengesteld. Met het subsidieprogramma geven wij een overzicht van de inzet van financiële middelen voor organisaties en verenigingen die een bijdrage leveren aan de sociale infrastructuur van onze gemeente.

Beleidskader en uitgangspunten

De Ronde Venen ondersteunt veel initiatieven op het gebied van wonen, werken, welzijn, onderwijs, kunst, cultuur, sport, recreëren, enz. in de gemeente: activiteiten en projecten die ten goede komen aan de Rondeveense samenleving. De gemeente doet dit onder andere door het verstrekken van subsidies.

Subsidies zijn geregeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) (titel 4.2). De Awb bepaalt dat subsidies alleen kunnen worden verstrekt als daarvoor een wettelijke basis is. Die wettelijke basis wordt binnen De Ronde Venen gevonden in de 'Algemene subsidieverordening De Ronde Venen 2013'. Deze subsidieverordening vormt de grondslag voor de verleende subsidies. De raad geeft in de verordening het kader voor de subsidieverstrekking, draagt bevoegdheden over aan het college van burgemeester en wethouders en verklaart daar waar nodig die niet dwingende artikelen van de Awb van toepassing.

Binnen de aldus gestelde kaders uit de subsidieverordening is het college van burgemeester en wethouders bevoegd nadere regels te ontwikkelen op basis waarvan wordt overgegaan tot de subsidieverstrekking. Zo zijn binnen De Ronde Venen naast de subsidieverordening, aanvullend nog diverse nadere regels opgesteld, zoals 'Beleidsregels Subsidie Sportstimulering De Ronde Venen 2014', 'Beleidsregels Subsidie Gezondheid De Ronde Venen 2015-2018', 'Beleidsregels subsidieaanvragen bewoners en bewonersorganisaties' en 'Nadere regels ten aanzien van het eigen vermogen en de reserves van de subsidieontvangers van de gemeente De Ronde Venen 2013'.

De beleidsmatige inbreng van de gemeenteraad is door de vaststelling van de begroting gewaarborgd. Daarin geeft de raad aan voor welke beleidsdoelen en criteria het de subsidiegelden beschikbaar stelt.

In de begroting wordt – conform de subsidieverordening – het subsidieplafond vastgesteld. Dit subsidieplafond bedraagt voor de begroting 2017 in totaal € **3.883.000**. Dit subsidieplafond is verdeeld naar diverse taakvelden.

Om te kunnen monitoren en te sturen op de totale opgave in het sociaal domein, worden duidelijke resultaatafspraken gemaakt met de subsidiepartners.

Subsidieprogramma 2017

Het subsidieprogramma 2017 is onderverdeeld in 3 programma's. Per programma geven wij meer informatie over de doelstellingen en de resultaten die verwacht mogen worden wanneer een subsidie wordt verstrekt binnen dat betreffende programma. Deze doelstellingen en resultaten zijn op hun beurt weer gerelateerd aan de maatschappelijke effecten zoals genoemd in de Maatschappelijke Agenda. Nieuwe initiatieven van maatschappelijke instellingen en culturele organisaties komen daarom ook alleen in aanmerking voor financiële participatie van de gemeente als er sprake is van realistische, haalbare doelen met een aantoonbare (meer)waarde, die aansluiten op maatschappelijke effecten uit de Maatschappelijke Agenda, te weten:

De Rondeveense inwoner;

1. voelt zich veilig en prettig in zijn huis en buurt;
2. is actief;
3. zorgt voor zichzelf en zijn gezin, ook financieel;
4. is verantwoordelijk voor zijn eigen leven;
5. kijkt om naar mensen in zijn omgeving.

Programma 4: Onderwijs

- Taakveld kinderopvang en peuterspeelzalen
Voorschoolse- en Vroegschoolse Educatie (VVE) programma's brengen kinderen met een te verwachten taalachterstand extra kennis van de Nederlandse taal bij. Hierdoor krijgen kinderen een goede start voor het basisonderwijs en wordt uitval van onderwijs voorkomen.

Voor dit taakveld is voor het jaar 2017 € 320.000 gebudgetteerd voor Stichting Speelwijs.

Programma 5: Cultuur, recreatie & sport

- Taakveld sportbeleid en activering
Projecten die door middel van een subsidie financieel worden ondersteund dienen sport en bewegen te stimuleren bij (voor het grootste deel) de inwoner van De Ronde Venen. Projecten waarbij in het bijzonder sport en bewegen bij jongeren, ouderen en gehandicapten in het bijzonder wordt gestimuleerd, verdienen hierbij aandacht. Het resultaat hiervan is dat meer inwoners een (preventief) gezond leven leiden en participeren in de samenleving.

Voor dit taakveld is voor het jaar 2017 € 62.624 gebudgetteerd.

Regionalisering gehandicaptensport	€ 20.000
Sportstimulering	€ 42.624
Totaal	€ 62.624

- Taakveld Cultuurproductie en cultuurparticipatie
Delen en beleven van kunst en cultuur versterkt de sociale samenhang, draagt bij aan een aantrekkelijk woonklimaat en ontwikkelt talent. In de Nota Kunst en Cultuur zijn de uitgangspunten vermeld.

Voor cultuureducatie, muziekverenigingen, culturele manifestaties en ontwikkelingssamenwerking is een subsidiebedrag van € 198.461 gebudgetteerd.

Stichting Kunst de Ronde Venen	€ 76.000
Stichting kunst centraal	€ 21.599
Kunst en cultuur	€ 20.248
Ab-art	€ 15.000
Wijkcomités	€ 14.250
Eenmalige projecten	€ 12.064
Stichting straattheater DRV	€ 10.500
Muziekvereniging VIOS	€ 8.254
Muziekvereniging Viribus Unitis	€ 4.971
Brassband Concordia	€ 4.775
Muziekvereniging Abcouder Harmonie	€ 4.500
Muziekvereniging Triviant	€ 4.000
V.A.V. Con Amore	€ 2.300
Totaal	€ 198.461

- Taakveld Musea
Voor het stimuleren van bezoek aan musea in De Ronde Venen is € 83.416 gebudgetteerd.
- Taakveld Media
De organisaties die in aanmerking komen voor een (structurele) subsidie zoals bedoeld in dit taakveld zijn Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen, RTV Ronde Venen, en de Cultuurconsulent. Voor dit taakveld is voor het jaar 2017 € 677.888 gebudgetteerd.

Stichting openbare bibliotheken	€ 612.888
Cultuurconsulent	€ 25.000
RTV De Ronde Venen	€ 40.000
Totaal	€ 677.888

- Taakveld Volksfeesten
Voor de ondersteuning van evenementen, volksfeesten en herdenkingen is een subsidiebedrag van € 9.890 gebudgetteerd.

Programma 6: Sociaal domein

- Taakveld samenkracht en burgerparticipatie

Projecten en activiteiten die door middel van een subsidie financieel worden ondersteund dienen er toe bij te dragen dat burgers participeren in de samenleving, dat zij zelfredzaam zijn en in hun eigen kracht komen te staan.

Voor dit taakveld is voor het jaar 2017 € 2.531.106 gebudgetteerd.

Stichting Tympaan-de Baat	€ 887.421
AMW basispakker door Kwadraad	€ 608.995
Stichting servicepunten De Ronde Venen	€ 297.600
Stichting MEE	€ 208.324
Stichting Ons dorps huis De Boei, Vinkeveen	€ 151.569
Dorps huis Willestee	€ 145.887
Thuishulpcentrale Handje Helpen	€ 43.095
Stichting Spel en Sport	€ 42.200
Stichting Vluchtelingenwerk Midden Nederland	€ 29.281
Dorps huis De Vijf Bogen, Baambrugge	€ 26.600
Stichting Jongeren Actief	€ 25.000
GGD MN MZ&O	€ 16.183
Dorps huis De Springbok, de Hoef	€ 13.000
Stichting De Rondeveense Uitdaging	€ 10.000
Slachtofferhulp Nederland	€ 8.580
Initiatieven t.b.v. ontwikkelingssamenwerking	€ 8.052
Stichting Vakantiespeelweken De Ronde Venen	€ 6.000
Stichting Multi Mundo	€ 2.250
Scouting Abcoude	€ 1.069
Totaal	€ 2.531.106

Financieel kader subsidies

Het voorgaande betekent dat circa € 3.000 van de taakstelling op subsidies uit de programmabegroting (€ 100.000 vanaf 2017), nog niet is ingevuld. Dit bedrag is budgetneutraal verwerkt in programma 6 (als nog in te vullen taakstelling). De realisatie van de taakstelling wordt voornamelijk gerealiseerd door de afname van de subsidie aan Stichting MEE (ca. € 69.000 lagere lasten) en het vervallen van de subsidie aan Stichting Cultura DRV (ca. € 19.000 lagere lasten).

Financiële begroting

1. Financieel totaaloverzicht van de programma's

In de financiële verslagleggingsregels voor gemeenten (BBV) staat vermeld dat de baten, lasten en het saldo van de programma's meerjarig worden weergegeven.

Financieel resultaat 2017 - 2019 (bedragen x € 1.000)				
		Begroting 2017		
		Lasten	Baten	Saldo
1	Veiligheid	-2.938	41	-2.897
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	-6.964	190	-6.774
3	Economie	-464	539	75
4	Onderwijs	-3.138	321	-2.817
5	Sport, cultuur en recreatie	-6.657	339	-6.318
6	Sociaal domein	-27.620	6.368	-21.252
7	Milieu	-7.148	8.910	1.762
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-18.764	17.106	-1.658
9	Bestuur en ondersteuning	-14.576	1.005	-13.571
10	Overzicht algemene dekkingsmiddelen:			
	- Treasury	-109	198	89
	- Belastingen	-775	8.336	7.561
	- Algemene uitkering	0	43.229	43.229
	- Algemene baten en lasten	-270	0	-270
	Afrondingsverschillen		-1	-1
	Totaal saldo van baten en en lasten voor inzet reserves	-89.423	86.581	-2.842
	Mutatie reserves	0	3.221	3.221
	resultaat	-89.423	89.802	379

Financieel resultaat 2017 - 2019 (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2018			Begroting 2019			Begroting 2020		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1 Veiligheid	-2.934	41	-2.893	-2.931	41	-2.890	-2.919	41	-2.878
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-7.036	190	-6.846	-7.016	190	-6.826	-7.040	190	-6.850
3 Economie	-369	539	170	-344	539	195	-344	539	195
4 Onderwijs	-3.033	321	-2.712	-3.030	321	-2.709	-2.990	321	-2.669
5 Sport, cultuur en recreatie	-6.667	356	-6.311	-6.596	356	-6.240	-6.609	356	-6.253
6 Sociaal domein	-26.486	6.368	-20.118	-26.391	6.368	-20.023	-26.310	6.368	-19.942
7 Milieu	-7.087	8.910	1.823	-7.375	9.198	1.823	-7.526	9.331	1.805
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-14.357	15.536	1.179	-13.649	12.122	-1.527	-3.689	5.669	1.980
9 Bestuur en ondersteuning	-13.861	2.321	-11.540	-13.664	764	-12.900	-13.412	633	-12.779
10 Overzicht algemene dekkingsmiddelen:									0
- Treasury	-42	198	156	24	198	222	-39	198	159
- Belastingen	-775	8.336	7.561	-775	8.336	7.561	-775	8.336	7.561
- Algemene uitkering	0	43.395	43.395	0	43.341	43.341	0	43.437	43.437
- Algemene baten en lasten	-179	0	-179	24	0	24	245	0	245
Afrondingsverschillen			0			0			0
Totaal saldo van baten en en lasten voor inzet reserves	-82.826	86.511	3.685	-81.723	81.774	51	-71.408	75.419	4.011
Mutatie reserves	-3.343	385	-2.958	0	664	664	-3.676	385	-3.291
resultaat	-86.169	86.896	727	-81.723	82.438	715	-75.084	75.804	720

2. Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

Eén van de doelstellingen van de vernieuwing BBV is om de vergelijkbaarheid te vergroten tussen de gemeenten. Dit wordt onder meer gedaan door de financiële inrichting van gemeenten meer te uniformeren. Daarnaast zijn de beleidsonderwerpen (taakvelden) meer gestandaardiseerd.

Vanaf 2017 wordt zowel in de begroting als in de jaarrekening een overzicht opgenomen van de taakvelden die in totaal aansluiten bij de programma's. De taakvelden zijn onderverdeeld naar verschillende kosten- en opbrengstsoorten. De definities van de kosten- en opbrengstsoorten zijn te raadplegen via www.vraagbaakiv3gemeenten.nl.

Baten begroting 2017 naar taakvelden (bedragen maal € 1.000)

Nr.	Taakveld	Belastingen	Goederen en diensten	Overdrachten	Rente en dividend	Mutatie reserves	Financieel resultaat	Totaal
0.1	Bestuur							
0.2	Burgerzaken		777					777
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden		177					177
0.4	Overhead		51					51
0.5	Treasury				198			198
0.61	OZB woningen	5.471						5.471
0.62	OZB niet-woningen	2.070						2.070
0.63	Parkeerbelasting							
0.64	Belastingen overig	242	553					795
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds			43.229				43.229
0.8	Overige baten en lasten							
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)							
0.10	Mutaties reserves					3.221		3.221
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten							

Baten begroting 2017 naar taakvelden (bedragen maal € 1.000)

Nr.	Taakveld	Belastingen	Goederen en diensten	Overdrachten	Rente en dividend	Mutatie reserves	Financieel resultaat	Totaal
1.1	Crisisbeheersing en brandweer		4					4
1.2	Openbare orde en veiligheid		37					37
2.1	Verkeer en vervoer		159	18				177
2.2	Parkeren		9					9
2.3	Recreatieve havens							
2.4	Economische havens en waterwegen							
2.5	Openbaar vervoer			5				5
3.1	Economische ontwikkeling							
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur							
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	70	77					147
3.4	Economische promotie	392						392
4.1	Openbaar basisonderwijs							
4.2	Onderwijshuisvesting		91					91
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken		10	220				230
5.1	Sportbeleid en activering							
5.2	Sportaccommodaties		332					332
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie							
5.4	Musea							
5.5	Cultureel erfgoed		7					7
5.6	Media							
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		44					44
6.2	Wijkteams							
6.3	Inkomensregelingen			5.669				5.669
6.4	Begeleide participatie							

Baten begroting 2017 naar taakvelden (bedragen maal € 1.000)

Nr.	Taakveld	Belastingen	Goederen en diensten	Overdrachten	Rente en dividend	Mutatie reserves	Financieel resultaat	Totaal
6.5	Arbeidsparticipatie							
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)		15	105				120
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+		535					535
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-							
6.81	Geëscaleerde zorg 18+							
6.82	Geëscaleerde zorg 18-							
7.1	Volksgesondheid							
7.2	Riolering	4.375						4.375
7.3	Afval		4.191					4.191
7.4	Milieubeheer		35					35
7.5	Begraafplaatsen en crematoria		92	217				309
8.1	Ruimtelijke ordening		17					17
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)		15.903					15.903
8.3	Wonen en bouwen		1.186					1.186
	Afronding			-2				-2
	Totaal	12.620	24.302	49.461	198	3.221		89.802

Lasten begroting 2017 naar taakvelden (bedragen maal € 1.000)

Nr.	Taakveld	Salarissen en sociale lasten	Belastingen	Goederen en diensten	Overdrachten	Rente en dividend	Financiële transacties	Financieel resultaat	Mutatie voorzieningen	Afschrijvingen	Toe-gerekende rente	Toe-gerekende rente BIE	Overige ver-rekeningen	Verrekening met voorraad	Totaal
0.1	Bestuur	-1.439		-321	-65										-1.825
0.2	Burgerzaken	-540		-93	-324					-3					-960
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-133	-40	-90					-40	-2	-44				-349
0.4	Overhead	-7.253	-9	-3.396	-302		-1		-110	-349	-22				-11.442
0.5	Treasury					-1.669					964	596			-109
0.61	OZB woningen				-430										-430
0.62	OZB niet-woningen														
0.63	Parkeerbelasting														
0.64	Belastingen overig	-15		-41	-259		-30								-345
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds														
0.8	Overige baten en lasten	-183	-8	60											-131
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)		-109	-30											-139
0.10	Mutaties reserves														
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten							-379							-379
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-147	-1	-104	-2.245				-32	-14	-3				-2.546
1.2	Openbare orde en veiligheid	-241		-78	-73										-392
2.1	Verkeer en vervoer	-1.230	-58	-5.019	-8				-5	-123	-15				-6.458
2.2	Parkeren	-49		-18											-67
2.3	Recreatieve havens			-268											-268
2.4	Economische havens en waterwegen	-52													-52
2.5	Openbaar vervoer	-51		-62	-5										-118
3.1	Economische ontwikkeling	-131		-74											-205
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur														
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-41		-16	-70										-127
3.4	Economische promotie	-57		-75											-132
4.1	Openbaar basisonderwijs	-4		-104											-108
4.2	Onderwijshuisvesting	-42	-113	-188					-35	-388	-221				-987
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-420		-1.036	-586										-2.042
5.1	Sportbeleid en activering	-52		-65	-119										-236
5.2	Sportaccommodaties	-112	-28	-365	-450				-119	-855	-188				-2.117
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-28		-4	-185										-217
5.4	Musea	-14			-83										-97
5.5	Cultureel erfgoed	-80		-29	-50				-16						-175
5.6	Media	-14			-678										-692
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.552		-990	-530					-45	-3				-3.120

Lasten begroting 2017 naar taakvelden (bedragen maal € 1.000)

Nr.	Taakveld	Salarissen en sociale lasten	Belastingen	Goederen en diensten	Overdrachten	Rente en dividend	Financiële transacties	Financieel resultaat	Mutatie voorzieningen	Afschrijvingen	Toe-gerekende rente	Toe-gerekende rente BIE	Overige verrekening	Verrekening met voorraad	Totaal
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-105	-11	-317	-2.097				-28	-138	-39				-2.735
6.2	Wijkteams	-402		-474	-464					-5					-1.345
6.3	Inkomensregelingen	-946		-642	-6.873										-8.461
6.4	Begeleide participatie	-95			-1.659										-1.754
6.5	Arbeidsparticipatie	-210		-416											-626
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-651		-1.330											-1.981
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-261		-4.110											-4.371
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-241		-3.168											-3.409
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-105													-105
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-148		-1.197											-1.345
7.1	Volksgezondheid			-128	-1.361										-1.489
7.2	Riolering	-506		-1.033				287	-1.206	-380					-2.838
7.3	Afval	-503	-2	-1.270	-1.146			303	-122	-22					-2.762
7.4	Milieubeheer	-155	-1	-108	-1.010			-15							-1.289
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-123		-55				-60	-19	-1					-258
8.1	Ruimtelijke ordening	-656		-470	-8										-1.134
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-178	-6	-5.522	-108							-596		-9.493	-15.903
8.3	Wonen en bouwen	-1.398	-2	-228	-73						-26				-1.727
	Afronding			-5											-5
	Totaal	-20.563	-388	-32.879	-21.261	-1.669	-31	-379	130	-3.269				-9.493	-89.802

3. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In de financiële verslagleggingregels (BBV) is ook opgenomen dat een overzicht wordt opgenomen van de algemene dekkingsmiddelen. Het overzicht algemene dekkingsmiddelen bevat ten minste:

- a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- b. algemene uitkeringen;
- c. dividend (treasury);
- d. renteresultaat (treasury);
- e. overige algemene dekkingsmiddelen.

Omschrijving	Begroting 2017
a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	7.953.000
b. algemene uitkeringen	43.229.000
c. dividend (treasury)	157.000
d. renteresultaat (treasury)	-68.000
e. overige algemene dekkingsmiddelen	-270.000
Totaal	51.001.000

De lokale heffingen zijn ook opgenomen en toegelicht in programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen en in programma 3 Economische zaken (toeristen- en forensenbelasting). Daarnaast is in de paragraaf lokale heffingen een specificatie opgenomen per belastingsoort.

De algemene uitkeringen is eveneens opgenomen en toegelicht in programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen. De raming is gebaseerd op de meicirculaire gemeentefonds 2016.

Het dividend van € 157.000 bestaat uit € 38.000 van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en € 119.000 van Vitens. De opbrengst van de dividend is opgenomen in programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen. Zie voor beiden ook de toelichting in de paragraaf Verbonden partijen en de paragraaf Financiering.

Het renteresultaat sluit aan bij programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen na correctie van de aandelen BNG. Een toelichting is opgenomen in de paragraaf Financiering.

In de overige algemene dekkingsmiddelen zijn onder meer opgenomen de stelposten en de kosten van BTW. Zie hiervoor ook programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen, onderdeel algemene baten en lasten.

4. Stelposten

Voor onvoorziene ontwikkelingen is voor de jaren 2017 – 2020 een post onvoorzien opgenomen. Uitgegaan is van € 2,50 per inwoner. Hierdoor is € 107.000 beschikbaar voor het opvangen van onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare kosten.

In de raming 2017 – 2020 is rekening gehouden met een stelpost van € 100.000 als onderuitputting op de programma's. Dit is gelet op de rekeningresultaten van de afgelopen jaren haalbaar.

In de ramingen voor de jaren 2017 – 2020 is ook rekening gehouden met een stelpost takendiscussie.

2017: € 76.000

2018: € 145.000

2019: € 324.000

2020: € 524.000

Integratie uitkering sociaal domein: meicirculaire 2015 en meicirculaire 2016	Totaal o.b.v. meicirculaire 2015	Totaal o.b.v. meicirculaire 2016
2015	11.726.000	11.712.000
2016	11.376.000	11.431.000
2017	10.994.000	11.000.000
2018	10.701.000	10.878.000
2019	10.597.000	10.795.000
2020	10.537.000	10.722.000
Vermindering budgetten in de periode 2015 - 2020	-1.189.000	-990.000

In de meicirculaire 2015 zijn bovenstaande budgetten voor de nieuwe taken binnen het sociaal domein toegekend aan gemeente De Ronde Venen. Zoals te zien is lopen de budgetten tot en met 2020 af met een totaalbedrag van ca. € 1,2 mln. In de begroting 2016 is de afname van deze budgetten op basis van de meicirculaire 2015 reeds verwerkt in het meerjarenperspectief van het sociaal domein, programma 6. Op dat moment was nog niet duidelijk hoe het kostenverloop binnen deze nieuwe taken zich zou manifesteren.

In de jaarrekening 2015 is gebleken dat de kosten die de gemeente De Ronde Venen maakt voor de Wmo en de Jeugdwet passen binnen de budgetten die het Rijk beschikbaar heeft gesteld. Ook na de vermindering van het budget in de structurele doorvertaling van de programmarekening 2015, is dit het geval. De meest recente monitor sociaal domein (1e half jaar 2016) laat wel een toename van de geprognosticeerde zorgkosten zien. Ook deze kunnen nog worden opgevangen binnen de bestaande meerjarige budgetten in het sociaal domein. Gezien dit beeld is de voordelige uitkomst van de meicirculaire 2016 ten bate gebracht van het begrotingsresultaat. Dit wordt mede mogelijk gemaakt doordat de grootste bezuiniging op de Wmo en de Jeugdwet plaats hadden in 2015 en 2016. De teruggang in budget na deze jaren wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het budget voor de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) afneemt. De bijdrage aan de sociale werkvoorziening in De Ronde Venen is echter gelijk aan de middelen die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt, hierdoor nemen de lasten evenredig af.

5. Meerjarenprognose balans + EMU-saldo

Samenvatting

De ontwikkelingen van de bezittingen, schulden en het eigen vermogen (reserves+ resultaat) zorgen ervoor dat de omvang van de balans afneemt van € 125 miljoen in 2015 naar € 90 miljoen in 2020. De daling wordt vooral veroorzaakt door enerzijds verkoop van bouwgronden in exploitatie en anderzijds door het aflopen van de omvang van langlopende leningen.

Balansprognose

Het vernieuwde BBV schrijft vanaf 2017 een geprognosticeerde balans voor. Hierbij is voor de vergelijkbaarheid het jaar 2015 toegevoegd.

Balansprognose 2015 - 2020 (bedragen maal € 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Activa:							
1	Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	
2	Materiële vaste activa	74.817	78.419	82.011	80.538	78.159	75.053
3	Financiële vaste activa	2.059	2.059	2.059	2.059	2.059	2.059
	Totaal vaste activa	76.876	80.478	84.070	82.597	80.218	77.112
4	Voorraden:						
	– grond en hulpstoffen	3.632	0	0	0	0	0
	– bouwgronden in exploitatie	32.188	20.125	10.632	4.247	-1.070	-482
	– gereed product en handelsgoederen	2	2	2	2	2	2
5	Uiteenzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	11.508	11.508	11.508	11.508	11.508	11.508
6	Liquide middelen	86	86	86	86	86	86
7	Overlopende activa	1.431	1.431	1.431	1.431	1.431	1.431
	Totaal activa	125.723	113.630	107.729	99.871	92.175	89.657
Passiva:							
8	Eigen vermogen:						
	– algemene reserve	9.620	13.488	11.121	14.843	15.291	19.681
	– bestemmingsreserves	11.095	10.565	10.183	9.798	9.413	9.028
	– financieel resultaat	7.725	472	379	727	715	721
	Totaal eigen vermogen	28.440	24.525	21.683	25.368	25.419	29.430
9	Voorzieningen	5.819	5.067	4.488	3.775	3.619	3.114
10	Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	75.008	66.159	57.310	48.563	40.530	34.460
11	Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar:						
	– bankschulden	404	1.827	8.196	6.113	6.555	6.601
	– overige schulden	10.398	10.398	10.398	10.398	10.398	10.398
12	Overlopende passiva	5.654	5.654	5.654	5.654	5.654	5.654
	Totaal passiva	125.723	113.630	107.729	99.871	92.175	89.657

Toelichting bij mutaties:

- 02 Materiële vaste activa
De omvang van de materiële vaste activa neemt toe vanwege de geplande investeringen 2016 – 2020 en daalt vanwege de jaarlijkse waardeverminderingen (afschrijvingen).
- 04 Voorraden
In 2016 vindt er een wettelijke verschuiving plaats van “grond en hulpstoffen” naar materiële vaste activa. Daarnaast zal de bouwgronden in exploitatie door grondverkopen in de periode 2016 - 2020 in omvang dalen.
- 08 Eigen vermogen
De mutaties in het vermogen zijn beschreven in de onderdelen 7, 8 en 9 van de financiële begroting.
- 09 Voorzieningen
Ook de mutaties in de voorziening zijn beschreven in de financiële begroting bij onderdeel 10.
- 10 Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer
De ontwikkeling van langlopende lening is toegelicht in de paragraaf “Financiering”.
- 11 Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar
De ontwikkeling van de bankschulden is eveneens beschreven in de paragraaf “Financiering”.

Emu-saldo

Het begrotingssaldo van een land geeft weer of een land een overschot of een tekort heeft bij zijn overheidsuitgaven. Als de uitgaven in een bepaald jaar groter zijn dan de inkomsten, is er in dat jaar sprake van een tekort en groeit de staatsschuld. Het begrotingssaldo geeft daarmee een indicatie van de staat waarin het huishoudboekje van de overheid in een bepaald jaar verkeert. De lidstaten van de Europese Unie hebben afgesproken allemaal met eenzelfde definitie van het begrotingssaldo te werken. Ze noemen dit het EMU-saldo. Gemeenten moeten in hun begroting een berekening opnemen van het EMU-saldo voor de begrotingsjaren 2016 – 2018.

Vragenlijst Berekening EMU-saldo Gemeente De Ronde Venen (0736)

Omschrijving	2016	2017	2018
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2016, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2017	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2017
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-3.915	-2.842	3.685
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.078	3.268	3.606
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	-261	-130	-173
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	3.048	6.860	2.133
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord			
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	492	448	540
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11 Verkoop van effecten: a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			
Berekend EMU-saldo	-4.638	-7.012	4.445

Toelichting:

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Van dit maximale tekort van 3% van Nederland is 2,5% voor de rijksoverheid en 0,5% voor de decentrale overheden. De EMU-systematiek werkt evenwel op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investerings en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo voor De Ronde Venen voor 2017 komt uit op € 7.012.000. Het betekent dat in EMU-termen de uitgaven 7,0 miljoen euro groter zijn de inkomsten.

6. Borg- en garantstellingen

In onderstaande tabel is de verwachte omvang van de borg- en garantstellingen opgenomen per 31 december 2017. Hierbij is voor de vergelijkbaarheid het jaar 2015 toegevoegd.

	2015	2016	2017	Verwachte einddatum
Woningbouw:				
1. Stichting Groenwest	92.164.000	84.164.000	76.164.000	2060
2. Hypotheekfonds overheidspersoneel	1.337.000	1.287.000	1.237.000	2052
Totaal	93.501.000	85.451.000	77.401.000	
Sport, welzijn en zorg:				
3. Hockeyvereniging Abcoude	27.000	22.000	17.000	2021
4. Stichting Abcouder Sport	197.000	197.000	197.000	
5. VV CSW	18.000	0	0	
6. FC Abcoude	85.000	80.000	75.000	2034
7. Hockeyvereniging Abcoude	200.000	189.000	178.000	2034
8. Stichting openbare bibliotheek Angstel, Vecht en Venen	64.000	48.000	32.000	2019
9. Zonnehuisgroep Amstelland (Gerardus Majella)	1.020.000	940.000	860.000	2029
10. Zonnehuisgroep Amstelland (Gerardus Majella)	408.000	393.000	377.000	2033
11. Stichting dorpscentrum Wilnis	19.000	15.000	10.000	2019
12. Stichting dorpscentrum Wilnis	480.000	424.000	365.000	2022
13. Stichting Ons Dorpshuis (De Boei)	1.235.000	1.168.000	1.098.000	2019
14. Stichting Dorpshuis Baambrugge (De Vijf bogen)	106.000	97.000	88.000	2028
Totaal	3.859.000	3.573.000	3.297.000	
Totaal	97.360.000	89.024.000	80.698.000	

7. Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Algemeen

Om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente is het onderscheid tussen structureel en incidenteel vooral van belang. Er is sprake van structurele toevoegingen of onttrekkingen aan de reserves als dit meer dan 3 jaar plaatsvindt. Aanpassingen van bestaand beleid binnen 3 jaar blijven structureel van aard.

In dit overzicht zijn opgenomen de structurele mutaties aan de reserves. Een overzicht van de incidentele toevoegingen of onttrekkingen aan de reserves is opgenomen in bijlage 8. Een totaaloverzicht is opgenomen in bijlage 9 met zowel de structurele als de incidentele mutaties aan de reserves.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (+ = toevoeging en - = onttrekking)

Omschrijving	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen:				
1. Diverse afschrijvingen	-100.000	-103.000	-103.000	-103.000
2. Veenweidebad	-168.000	-168.000	-168.000	-168.000
3. Piet Mondriaangebouw	-37.000	-37.000	-37.000	-37.000
4. Gemeentewerf in Abcoude	-37.000	-37.000	-37.000	-37.000
5. Clubgebouw skeelerbaan in Baambrugge	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Totaal	-382.000	-385.000	-385.000	-385.000

1. Investerings met een economisch nut moeten worden geactiveerd en in de loop van een aantal jaren worden afgeschreven. Vanaf 2004 is deze regel van toepassing op diverse investeringen, waarvoor bedragen waren gereserveerd. Voor deze gevallen is de bestemmingsreserve voor diverse afschrijvingslasten gevormd.
2. Voor het Veenweidebad wordt jaarlijks € 168.000 van de bestemmingsreserve nieuwbouw Veenweidebad ingezet om de huisvestingskosten deels te bekostigen.
3. Voor een vast deel van de afschrijvings- en rentekosten sociaal cultureel gebouw Piet Mondriaan Gebouw vindt een onttrekking plaats van € 37.000 vanuit de bestemmingsreserve Piet Mondriaangebouw.
4. Voor een vast deel van de afschrijvings- en rentekosten van de gemeentewerf Abcoude vindt een onttrekking plaats van € 37.000 vanuit de bestemmingsreserve gemeentewerf Abcoude.
5. Voor een vast deel van de afschrijvings- en rentekosten van skeelerbaan en clubgebouw vindt een onttrekking plaats van € 40.000 vanuit de bestemmingsreserve clubgebouw skeelerbaan in Baambrugge.

8. Overzicht incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Algemeen

Om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente is het onderscheid tussen structureel en incidenteel vooral van belang. Er is sprake van structurele toevoegingen of onttrekkingen aan de reserves als dit meer dan 3 jaar plaatsvindt. Aanpassingen van bestaand beleid binnen 3 jaar blijven structureel van aard.

In dit overzicht zijn opgenomen de incidentele mutaties aan de reserves. Een overzicht van de structurele toevoegingen of onttrekkingen aan de reserves is opgenomen in bijlage 7. Een totaaloverzicht is opgenomen in bijlage 9 met zowel de structurele als de incidentele mutaties aan de reserves.

Incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (+ = toevoeging en - = onttrekking)

Omschrijving	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat:				
1. Privatisering brugbediening	-55.000			
2. Diverse incidentele aankopen materieelvervangingsplan		-63.000		
3. Verkeerskundige knelpunten: bewegwijzering Mijdrecht A2	-36.000			
4. Verkeerskundige knelpunten: maatregelen kruispunt oude spoorbaan	-50.000			
5. Hondenpoepmaatregelen	-71.000			
Programma 3 Economische zaken:				
6. Actieplan versterking winkelgebied Mijdrecht	-5.000			
7. Verbeteren van het ondernemersklimaat en de samenwerking in de winkel- en werkgebieden	-43.000			
8. Accountmanagement bedrijven	-7.000			
9. Extra formatie economische zaken	-25.000	-25.000		
10. Visie bedrijventerrein	-40.000			
Programma 5 Cultuur, recreatie en sport:				
11. Onderzoek binnen- en buitensport en ook dorpshuizen	-90.000			
12. Streefbeelden groenbeleid	-25.000			

Omschrijving	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Programma 6 Sociaal domein:				
13. Innovatiebudget sociaal domein	-300.000			
14. Bijstandsuitkeringen aan vergunninghouders	-600.000			
Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting:				
15. Voorbereiding invoering Omgevingswet	-200.000			
16. Herziening bestemmingsplannen	-60.000			
17. Project huisvesting vergunninghouders	-180.000	-50.000		
18. Centrumplan Vinkeveen	-40.000			
19. Visie centrum Abcoude, Wilnis en Mijdrecht	-50.000			
20. Bie: Aanpassing rente vanwege BBV	-244.000	-136.000	-51.000	-9.000
21. Bie: Exploitatieresultaat Vinkeveld		2.359.000		
22. Bie: Exploitatieresultaat Land van Winkel				3.726.000
Programma 9 Bestuur en ondersteuning:				
23. Exploitatieresultaat Meerbad		1.400.000		
24. Verkiezingen	-55.000	-55.000	-165.000	
25. Transitie I&A	-440.000			
26. Juridische kwaliteitszorg	-94.000			
27. Evaluatie legal audit	-20.000			
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen:				
28. Verschuldigde vennootschapsbelasting	-109.000	-87.000	-63.000	-41.000
Totaal	-2.839.000	3.343.000	-279.000	3.676.000

01. *Privatisering brugbediening*

Voor privatisering van de brugbediening is rekening gehouden met eenmalige kosten van € 55.000 voor de jaren 2016 en 2017. Deze eenmalige kosten worden opgevangen door het inzetten van de algemene reserves.

02. *Diverse incidentele aankopen materieelvervangingsplan*

Conform de financiële verordening van de gemeente De Ronde Venen worden investeringsbudgetten kleiner dan € 15.000 in de exploitatie opgenomen. Hierdoor is voor 2018 diverse incidentele aankopen opgenomen vanuit het materieelvervangingsplan. Zoals ook is vermeld in de begroting 2016 wordt vanaf 2019 de kosten hiervan als structureel beschouwd met een wisselende omvang.

03. *Verkeerskundige knelpunten: bewegwijzering Mijdrecht A2*

In 2017 wordt uitvoering gegeven aan het bewegwijzeren van Mijdrecht op de A2. Hiermee wordt de gemeente makkelijker 'te vinden' en zal de naamsbekendheid groeien. Vereiste bij het realiseren is de financiële medewerking van andere partijen. Als eenmalige gemeentelijke bijdrage is € 36.000 opgenomen.

04. *Verkeerskundige knelpunten: maatregelen kruispunt oude spoorbaan*

In 2017 worden de twee resterende knelpunten op verkeersveiligheidsgebied uit de vorige monitoringsperiode aangepakt. Dit betreft de kruisingen van de Oude Spoorbaan met de A.C. Verhoefweg respectievelijk Oosterlandweg. Rekening houdend met toekomstig wegonderhoud zal er op sobere doch doelmatige wijze een oplossing worden doorgevoerd in het wegontwerp. Er is voor deze maatregelen een incidenteel budget van € 50.000 opgenomen.

05. *Hondenpoepmaatregelen*

Voor hondenpoepmaatregelen zijn met ingang van 2017 budgetten opgenomen waarvan € 71.000 voor het inrichten van het hondenuitlaatbeleid.

06. *Actieplan versterking winkelgebied Mijdrecht*

Om de winkelgebieden sterk te houden, is er een eenmalig budget van € 5.000 in 2017 voor het uitvoeren van het actieplan centrum Mijdrecht. Ook van ondernemers en eigenaren wordt inzet verwacht om het centrum in samenwerking te versterken.

07. *Verbeteren van het ondernemersklimaat en de samenwerking in de winkel- en werkgebieden*

Voor het verbeteren van het ondernemersklimaat en de samenwerking in de winkel- en werkgebieden is er in 2017 een eenmalig budget van € 43.000 opgenomen.

08. *Accountmanagement bedrijven*

Voor de professionalisering en verdere inbedding van het accountmanagement bedrijven is eenmalig € 8.000 beschikbaar voor het jaar 2017.

09. *Extra formatie economische zaken*

Om economische zaken een impuls te geven vindt een tijdelijke uitbreiding van de formatie plaats voor de jaren 2017 en 2018.

10. *Visie bedrijventerrein*

Zowel voor de bedrijventerreinen in Abcoude als voor bedrijventerrein Mijdrecht ontwikkelen wij in 2017 een toekomstvisie, zodat we daarna gericht aan toekomstige ontwikkelingen kunnen werken.

11. *Onderzoek binnen- en buitensport en ook dorpshuizen*

Naar aanleiding van vragen van de gemeenteraad en een bestuurlijke toezegging is voor 2017 een eenmalig budget van € 90.000 opgenomen voor een extern onderzoek naar de mogelijkheden en de noodzaak van verdere harmonisatie en actualisatie van binnen- en buitensportaccommodaties en ook de dorpshuizen.

12. *Streefbeelden groenbeleid*

Voor het opstellen van streefbeelden van groenbeleid is eenmalig € 25.000 in 2017 opgenomen.

13. *Innovatiebudget sociaal domein*

Er is € 500.000 als innovatiebudget sociaal domein beschikbaar waarvan € 200.000 in 2016 en € 300.000 in 2017. Dit budget is noodzakelijk om projecten uit te voeren om de Rijkskorting op te vangen van 10% ofwel € 1,2 miljoen op de rijksbijdrage sociaal domein tot en met het jaar 2020. Het innovatiebudget wordt verdeeld over twee jaren en daarbij gelden de volgende voorwaarden:

1. Incidentele projecten voor werk, jeugd en zorg om toekomstige zorgkosten structureel aantoonbaar terug te brengen;
2. Toekenning vindt plaats aan de hand van een plan;
3. Tussentijds en na afloop van het project wordt verslag gedaan van de behaalde resultaten.
4. De behaalde resultaten worden opgenomen in bestuursrapportages en programma-rekeningen.

14. *Bijstandsuitkeringen aan vergunninghouders*

Door de komst van vergunninghouders is de verwachting dat de kosten van bijstandsuitkeringen eenmalig toenemen met € 600.000. Deze eenmalige kosten worden opgevangen door het inzetten van de algemene reserves.

15. *Voorbereiding invoering Omgevingswet*

In 2017 is een budget van € 200.000 opgenomen om de impact van de wet in beeld te brengen en een goede basis te creëren voor de invoering van de wet. In verband met de bredere noodzakelijke inzet van medewerkers als gevolg van de implementatie van de

Omgevingswet is het oorspronkelijk geraamde budget in de Kadernota 2017 met € 70.000 verhoogd.

16. *Herziening bestemmingsplannen*

Om de benodigde wettelijke milieueffectrapportages (MER) op te laten stellen voor de bestemmingsplannen 'Buitengebied' en 'Plassengebied' is een eenmalig budget van € 60.000 opgenomen voor het jaar 2017.

17. *Project huisvesting vergunninghouders*

Voor huisvesting van de vergunninghouders is rekening gehouden met € 230.000 aan eenmalige kosten. Deze kosten zijn bestemd voor externe inhuur voor projectmanagement en de kosten voor onderzoek en inloopavonden e.d. De kosten zijn verdeeld naar € 180.000 voor 2017 en € 50.000 voor 2018.

18. *Centrumplan Vinkeveen*

Voor het begeleiden van het centrumplan Vinkeveen is voor 2017 een incidenteel opgenomen van € 40.000.

19. *Visie centrum Abcoude, Mijdrecht Wilnis*

Voor het opstellen van deze visie is € 50.000 als incidenteel budget opgenomen voor 2017.

20. *Bie: Aanpassing rente vanwege BBV*

Landelijk is besloten om vanaf 1 januari 2016 de afbakening, definiëring en verslaggevingsregels rondom grondexploitaties aan te passen. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op het gebied van grondexploitaties. Namelijk: de forse afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid, en de aankomende Omgevingswet.

De afbakening is ook onvermijdelijk in het kader van de aankomende vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten (Vpb). Het heeft namelijk een bijdrage geleverd in de fiscale discussie over de afbakening van de ondernemersactiviteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten. Eén van de aanpassingen is de toe te rekenen rentekosten.

De toegestane toe te rekenen rente aan BIE moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen en wordt vervolgens toegerekend over de boekwaarde van de BIE per 1 januari van het betreffende boekjaar. Het rentepercentage wordt bepaald aan de hand van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen.

De aanpassingen hebben effecten op de rentekosten, de verliesvoorzieningen en hogere winstprognoses. Deze aanpassingen zorgen voor verschuivingen tussen de jaren. Dit is weergegeven in onderstaande tabel.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
– Lagere rente-toerekening vanuit het concern aan BIE	-399.000	-244.000	-136.000	-51.000	-9.000	-27.000	-866.000
– Lagere verliesvoorziening BIE	528.000	0	0	0	0	0	528.000
– Hogere winstprognose BIE	0	0	50.000	0	288.000	0	338.000
– Effect stelselwijziging	129.000	-244.000	-86.000	-51.000	279.000	-27.000	0

Het effect voor 2016 wordt opgenomen in de 2^e bestuursrapportage 2016.

21. *Bie: Exploitatieresultaat Vinkeveld*

Er wordt een positief resultaat in 2018 verwacht van € 2.309.000 uit de bouwgrond in exploitatie van Vinkeveld.

22. *Bie: Exploitatieresultaat Land van Winkel*

Er wordt een positief resultaat in 2020 verwacht van € 3.437.000 uit de bouwgrond in exploitatie van Land van Winkel.

23. *Exploitatieresultaat Meerbad*

De 2^e fase van het Meerbad levert naar verwachting een netto-opbrengst op van € 1.400.000 in 2018.

24. *Verkiezingen*

In de ramingen voor 2017 – 2020 is rekening gehouden met de volgende verkiezingen:

- 2017 Tweede Kamer (verschuiving van 2016 naar 2017)
- 2018 Gemeenteraad
- 2019 Provinciale Staten, Waterschap en Europees Parlement
- 2020 N.v.t.

Zowel de kosten voor verkiezingen als van referenda worden beschouwd als incidentele kosten. Het verkiezingsschema kan wijzigen door tussentijdse nieuwe ontwikkeling.

25. *Transitie I&A*

In de Kadernota 2017 is aangegeven dat in 2017 eenmalig € 440.000 als budget wordt opgenomen voor de transitie naar het werken met nieuwe wetgeving, onder meer op het gebied van automatisering en informatiebeheer.

26. *Juridische kwaliteitszorg*

In 2016 heeft de gemeenteraad ingestemd met de versterking van de juridische kwaliteitszorg voor de jaren 2016 en 2017.

27. *Evaluatie legal audit*

In 2017 staat gepland een evaluatie van de legal audit. Hiervoor is € 20.000 opgenomen als incidenteel budget.

28. *Verschuldigde vennootschapsbelasting*

Door een extern bureau is een voorlopige berekening van de VPB gemaakt op basis van de geactualiseerde grondexploitaties 2016. De verschuldigde VPB voor 2017 – 2020 loopt af van € 109.000 in 2017 tot € 41.000 in 2020.

9. Overzicht vorming en besteding reserves

Algemeen

Onder reserves worden afgezonderde vermogensbestanddelen verstaan, die al dan niet met het oog op het realiseren van een vooraf bepaald doel zijn gevormd. In de financiële verslagleggingregels (artikel 43 van de BBV) is aangegeven dat de reserves worden onderscheiden in de algemene reserves en bestemmingsreserves.

De algemene reserves zijn het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Deze reserves hebben als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers. Tekorten en overschotten op de jaarrekening komen ten laste respectievelijk ten gunste van de algemene reserves.

Als de gemeenteraad een bepaalde specifieke bestemming heeft gegeven aan een reserve, dan is er sprake van een bestemmingsreserve. Binnen de bestemmingsreserves wordt er onderscheid gemaakt naar reserves voor investeringen en overige bestemmingsreserves.

In de raadsvergadering van maart 2012 is de Nota reserves en voorzieningen vastgesteld. De uitgangspunten van deze nota zijn opgenomen in deze bijlage.

Opzet van deze bijlage

- Naam van de reserve
- Soort reserve
- De doelstelling van de reserve
- Eventuele bijzonderheden

Saldo van de reserves per 31 december van de jaren 2015 - 2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A. Algemene reserves:						
1. Algemene reserve	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000
2. Saldireserve	-380.000	3.488.000	1.121.000	4.843.000	5.291.000	9.681.000
3. Algemene reserve bouwgronden in exploitatie	0	0	0	0	0	0
Totaal algemene reserves	9.620.000	13.488.000	11.121.000	14.843.000	15.291.000	19.681.000
B. Bestemmingsreserves:						
4. Afschrijvingslasten	2.538.000	2.349.000	2.249.000	2.146.000	2.043.000	1.940.000
5. Nieuwbouw Veenweidebad	5.702.000	5.535.000	5.367.000	5.199.000	5.031.000	4.864.000
6. Piet Mondriaangebouw	656.000	619.000	582.000	545.000	508.000	471.000
7. Gemeentewerf in Abcoude	1.114.000	1.077.000	1.040.000	1.003.000	966.000	928.000
8. Clubgebouw skeelerbaan in Baambrugge	399.000	359.000	319.000	279.000	239.000	199.000
Subtotaal voor reserves voor investeringen	10.409.000	9.939.000	9.557.000	9.172.000	8.787.000	8.402.000
Overige bestemmingsreserves:						
9. Cultuur en media	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
10. Kees Bonzaal/Dorpshuis Baambrugge	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
11. Kernenbeleid	94.000	94.000	94.000	94.000	94.000	94.000
12. Onderhoud wegen	431.000	431.000	431.000	431.000	431.000	431.000
13. HSD en dienstverlening	96.000	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000
14. Bovenwijkse voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Subtotaal overige bestemmingsreserves	686.000	626.000	626.000	626.000	626.000	626.000

Saldo van de reserves per 31 december van de jaren 2015 - 2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal reserves (A + B)	20.715.000	24.053.000	21.304.000	24.641.000	24.704.000	28.709.000
C. Nog te bestemmen resultaat	7.725.000	472.000	379.000	727.000	715.000	721.000
D. Totaal (A + B + C)	28.440.000	24.525.000	21.683.000	25.368.000	25.419.000	29.430.000

01. Algemene reserve

Naam van de reserve	Algemene reserve
Soort reserve	Algemene reserve
Doelstelling	De algemene reserve is een buffer voor de instandhouding van de weerstandscapaciteit.
Bijzonderheden	Geen

02. Saldireserve

Naam van de reserve	Saldireserve
Soort reserve	Algemene reserve
Doelstelling	Het doel van deze reserve is het fungeren als buffer voor het bekostigen van incidentele lasten.
Bijzonderheden	De voeding van deze reserve vindt plaats door incidentele meevallers en het rekeningresultaat. In de eerstvolgende actualisatie van de reserves zullen we een voorstel doen om deze reserve samen te voegen met de algemene reserve.

03. Algemene reserve bouwgronden in exploitatie

Naam van de reserve	Algemene reserve bouwgronden in exploitatie
Soort reserve	Algemene reserve
Doelstelling	Het doel van deze reserve is het fungeren als buffer voor het bekostigen van incidentele lasten in de bouwgronden in exploitatie.
Bijzonderheden	Deze reserve is ingesteld vanaf 2012 en bestemd voor de opvang van eventuele nadelen bij de uitvoering van bouwgrondexploitaties alsmede voor het aanhouden van een risicobuffer op basis van een periodiek uit te voeren risicoanalyse voor alle grondexploitaties. Deze reserve wordt gevoed door voordelen op bouwgrondexploitaties. Op deze manier kan gestalte worden gegeven aan een beleid waarbij de mogelijkheid wordt opgehouden om tekorten uit de ene exploitatie te compenseren met positieve opbrengsten uit andere exploitaties. De verwachting is dat aan deze reserve geen toevoegingen plaatsvinden in de periode 2016 – 2020.

04. Afschrijvingslasten

Naam van de reserve	Bestemmingsreserve afschrijvingslasten
Soort reserve	Bestemmingsreserve voor investeringen
Doelstelling	Investerings met een economisch nut moeten worden geactiveerd en in de loop van een aantal jaren worden afgeschreven. Vanaf 2004 is deze regel van toepassing op diverse investeringen, waarvoor bedragen waren gereserveerd. Voor deze gevallen is de bestemmingsreserve voor diverse afschrijvingslasten gevormd.
Bijzonderheden	De verwachte einddatum van deze reserve is 2046.

05. Nieuwbouw Veenweidebad

Naam van de reserve	Nieuwbouw Veenweidebad
Soort reserve	Bestemmingsreserve voor investeringen
Doelstelling	Deze reserve heeft tot doel de huisvestingskosten van het Veenweidebad deels te bekostigen.
Bijzonderheden	De verwachte einddatum van deze reserve is 2049.

06. Piet Mondriaangebouw

Naam van de reserve	Piet Mondriaangebouw
Soort reserve	Bestemmingsreserve voor investeringen
Doelstelling	Deze reserve heeft tot doel de huisvestingskosten van het Piet Mondriaangebouw deels te bekostigen.
Bijzonderheden	De verwachte einddatum van deze reserve is 2033.

07. Gemeentewerf in Abcoude

Naam van de reserve	Gemeentewerf in Abcoude
Soort reserve	Bestemmingsreserve voor investeringen
Doelstelling	Deze reserve heeft tot doel de huisvestingskosten van de gemeentewerf in Abcoude deels te bekostigen.
Bijzonderheden	De verwachte einddatum van deze reserve is 2045.

08. Clubgebouw skeelerbaan in Baambrugge

Naam van de reserve	Clubgebouw skeelerbaan in Baambrugge
Soort reserve	Bestemmingsreserve voor investeringen
Doelstelling	Deze reserve heeft tot doel de huisvestingskosten van het clubgebouw skeelerbaan in Baambrugge deels te bekostigen.
Bijzonderheden	De verwachte einddatum van deze reserve is 2025.

09. Cultuur en media

Naam van de reserve	Cultuur en media
Soort reserve	Overige bestemmingsreserves
Doelstelling	De bestemmingsreserve cultuur en media komt vanuit de voormalige gemeente Abcoude voor het opvangen van incidentele kosten.
Bijzonderheden	Er zijn geen plannen in de periode 2016 – 2020 om deze reserve in te zetten. In de eerstvolgende actualisatie van de reserves zal worden beoordeeld of deze reserve gehandhaafd blijft.

10. Kees Bonzaal/Dorpshuis Baambrugge

Naam van de reserve	Kees Bonzaal/Dorpshuis Baambrugge
Soort reserve	Overige bestemmingsreserves
Doelstelling	De bestemmingsreserve Kees Bonzaal/Dorpshuis Baambrugge sportpark komt vanuit de voormalige gemeente Abcoude.
Bijzonderheden	Er zijn geen plannen in de periode 2016 – 2020 om deze reserve in te zetten. In de eerstvolgende actualisatie van de reserves zal worden beoordeeld of deze reserve gehandhaafd blijft.

11. Kernenbeleid

Naam van de reserve	Kernenbeleid
Soort reserve	Overige bestemmingsreserves
Doelstelling	Deze reserve heeft tot doel om een kwaliteitsimpuls mogelijk te maken bij het uitvoeren van het kernenbeleid. De kwaliteitsimpuls heeft betrekking op extra's die door bewoners als duidelijke verbeteringen worden aangegeven en die niet zijn opgenomen in de reguliere budgetten. Het honoreren van deze wensen draagt in hoge mate bij aan het draagvlak en verhoogt de betrokkenheid van de bewoners.
Bijzonderheden	Er zijn geen plannen in de periode 2016 – 2020 om deze reserve in te zetten. In de eerstvolgende actualisatie van de reserves zal worden beoordeeld of deze reserve gehandhaafd blijft.

12. Onderhoud wegen

Naam van de reserve	Onderhoud wegen
Soort reserve	Overige bestemmingsreserves
Doelstelling	Het opvangen van incidentele kosten op het terrein van wegen.
Bijzonderheden	Deze reserve is ingesteld vanaf 2012. Er zijn geen plannen in de periode 2016 – 2020 om deze reserve in te zetten. In de eerstvolgende actualisatie van de reserves zal worden beoordeeld of deze reserve gehandhaafd blijft.

13. HSD en dienstverlening

Naam van de reserve	HSD en dienstverlening
Soort reserve	Overige bestemmingsreserves
Doelstelling	Het opvangen van incidentele kosten op het terrein van HSD en dienstverlening.
Bijzonderheden	Deze reserve is ingesteld vanaf 2014. Ook in 2016 wordt deze reserve ingezet.

14. Bovenwijkse voorzieningen

Naam van de reserve	Bovenwijkse voorzieningen
Soort reserve	Overige bestemmingsreserves
Doelstelling	Alleen kosten met directe planbetekenis kunnen via grond-exploitaties worden verhaald. Voorzieningen waarvan het nut de grenzen van de nieuwe bebouwing overstijgt moeten op een andere wijze worden gefinancierd. Om incidentele kosten van bovenwijkse voorzieningen te kunnen opvangen is vanaf 2012 een reserve ingesteld.
Bijzonderheden	Er zijn geen plannen in de periode 2016 – 2020 om deze reserve te voeden. In de eerstvolgende actualisatie van de reserves zal worden beoordeeld of deze reserve gehandhaafd blijft.

10. Overzicht vorming en besteding voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen zijn een onderdeel van de balans. Een balans bestaat uit een overzicht van de bezittingen, schulden en eigen vermogen op een bepaald moment. De voorzieningen geven een schatting van voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen die min of meer onzeker zijn. In de financiële verslagleggingsregels (BBV) is aangegeven in artikel 44 welke voorzieningen mogelijk zijn:

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
2. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
3. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden zoals riool- en reinigingsheffing.

Voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de aangegane verplichtingen en risico's. Zij mogen niet groter of kleiner zijn dan de geschatte omvang van verplichtingen en risico's. Dit houdt ook in dat een voorziening nooit een tekort mag hebben.

De omvang van de voorzieningen is zichtbaar in de balans. Hierop zijn twee uitzonderingen, te weten, de voorziening dubieuze debiteuren en de voorziening verlieslatende grondexploitaties. Beide worden als correctiepost in mindering gebracht van het betreffende onderwerp.

In de raadsvergadering van maart 2012 is de Nota reserves en voorzieningen vastgesteld. De uitgangspunten van deze nota zijn opgenomen in deze bijlage.

Opzet van deze bijlage

Per voorziening en op totaalniveau is inzichtelijk gemaakt:

- Naam van de voorziening
- Soort voorziening
- Eventuele bijzonderheden

Saldo van de voorzieningen per 31 december van de jaren 2015 - 2020

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:						
1. Afkoopverplichting Estafetteproject	200.000	200.000	0	0	0	0
2. Organisatiekosten gemeenschappelijke regeling ODRU	186.000	0	0	0	0	0
3. Nog uit te voeren werken van afgesloten bouwgronden in exploitatie	39.000	0	0	0	0	0
Subtotaal	425.000	200.000	0	0	0	0
Voorzieningen voor egalisering van kosten:						
4. Onderhoud gemeentelijke gebouwen en woningen	2.121.000	2.387.000	2.571.000	2.451.000	2.650.000	2.344.000
5. Onderhoud begraafplaatsen	487.000	546.000	594.000	653.000	711.000	770.000
Subtotaal	2.608.000	2.933.000	3.165.000	3.104.000	3.361.000	3.114.000
Voorzieningen van derden (heffingen) verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden:						
6. Afvalstoffenheffing	1.522.000	1.204.000	880.000	573.000	258.000	0
7. Rioolheffingen	1.239.000	730.000	443.000	98.000	0	0
8. Wonen	25.000	0	0	0	0	0
Subtotaal	2.786.000	1.934.000	1.323.000	671.000	258.000	0
Totaal	5.819.000	5.067.000	4.488.000	3.775.000	3.619.000	3.114.000

01. Afkoopverplichting Estafetteproject

Soort voorziening	Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's
Doelstelling	Afwikkelen van een in 2012 beëindigde samenwerkingsovereenkomst.
Datum actualisatie	Maart 2016
Bijzonderheden	Voorziening geldt gedurende de periode december 2012 tot en met 2017.

02. Organisatiekosten gemeenschappelijke regeling ODRU

Soort voorziening	Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's
Doelstelling	Afwikkelen van een in 2013 opgestarte actie om de ODRU op orde te brengen.
Datum actualisatie	Maart 2014
Bijzonderheden	De voorziening geldt tot en met december 2016.

03. Nog uit te voeren werken van afgesloten bouwgronden in exploitatie

Soort voorziening	Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's
Doelstelling	Het afwickelen van verplichtingen van afgesloten bouwgronden in exploitatie
Datum actualisatie	Maart 2016
Bijzonderheden	Deze voorziening is voor het afwickelen van diverse nog uit te voeren werkzaamheden van in 2015 afgesloten bouwgronden in exploitatie.

04. Onderhoud overige gemeentelijke gebouwen

Soort voorziening	Voorziening voor egalisering van kosten
Doelstelling	Het opvangen van meerjarige onderhoudskosten van diverse gemeentelijke gebouwen.
Datum actualisatie	Maart 2015
Bijzonderheden	De voorziening heeft betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> - Brugwachterswoningen - Diverse gemeentelijke woningen - Brandweerkazernes - Gemeentehuis - Werkplaatsen in Abcoude, Baambrugge en Mijdrecht - Kerktorens in Abcoude, Mijdrecht en Wilnis - Piet Mondriaangebouw (Integraal kindcentrum) Abcoude - Rondweg 1A in Mijdrecht - De Polderbloesem - Jongeren centrum The Tumult - NME-centrum - Gymnastieklokaal De Brug - Gymnastieklokaal De Eendracht - Brede School Present - Veenweidebad

In 2016 wordt uitgevoerd de tweejaarlijkse herijking van de onderhoudsvoorzieningen. De pieken in de onderhoudskosten van het Veenweidebad zijn gepland voor 2025 en 2030.

05. Onderhoud begraafplaatsen

Soort voorziening	Voorziening voor egalisering van kosten
Doelstelling	Het opvangen van meerjarige onderhoudskosten en het ruimen van graven.
Datum actualisatie	Maart 2013
Bijzonderheden	Vanaf 2012 is er een vernieuwde berekeningsmethode vastgesteld van de jaarlijkse toevoegingen aan deze voorziening.

In 2016 zal voor de 3 algemene begraafplaatsen (Abcoude, Baambrugge en Wilnis) de inventarisatie afgerond worden van de huidige situatie (beeld en beschrijving van de 3 begraafplaatsen, cultuurhistorie, de voorzieningen, de capaciteit per graftype, aanwezigheid eeuwige grafrechten en waardevolle en monumentale graven).

06. Afvalstoffenheffing

Soort voorziening	Voorziening van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden
Doelstelling	Uit deze voorziening kunnen incidentele tegenvallers in de kosten en de opbrengsten worden opgevangen zonder dat er tariefsaanpassingen nodig zijn.
Bijzonderheden	Bij het bepalen van de tarieven wordt de meerjarige omvang van deze voorziening betrokken.

07. Rioolheffing

Soort voorziening	Voorziening van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden
Doelstelling	Uit deze voorziening kunnen incidentele tegenvallers in de kosten en de opbrengsten worden opgevangen zonder dat er tariefsaanpassingen nodig zijn.
Bijzonderheden	Bij het bepalen van de tarieven wordt de meerjarige omvang van deze voorziening betrokken.

08. Wonen

Soort voorziening	Voorziening van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden
Doelstelling	Uit deze voorziening kunnen incidentele kosten voor sociale volkshuisvestelijke doeleinden worden opgevangen.
Bijzonderheden	De toevoeging in 2015 heeft betrekking op het afwickelen van een koopgarantregeling met GroenWest. Hierbij is in een overeenkomst afgesproken dat de ontvangen bijdragen door de gemeente worden ingezet voor sociale volkshuisvestelijke doeleinden.

11. Overzicht investeringen 2017 - 2020

In onderstaand overzicht is opgenomen de geplande investeringen 2017 – 2020. De jaarlijkse waardevermindering van een investering komt tot uitdrukking als afschrijvingskosten. De kosten van afschrijvingen zijn opgenomen in de desbetreffende programma's.

Overzicht investeringen 2017 - 2020				
	2017	2018	2019	2020
Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat				
1. Groot onderhoud wegen	3.460.000			
Programma 4: Onderwijs				
2. Huisvestingsplan 2017	84.000			
Programma 5: Cultuur, recreatie en sport:				
3. Sportvelden	1.025.000	168.000		
Programma 7: Milieu en duurzaamheid:				
4. Riolering algemeen		1.115.000	279.000	250.000
5. Riolering tractie		61.000	39.000	24.000
6. Reiniging		143.000		154.000
Programma 10: Financiering en algemene dekkingsmiddelen				
7. ICT-automatisering	736.000	189.000	563.000	
8. Bedrijfsmiddelen beheer openbare ruimte	167.000	456.000	391.000	148.000
9. Fysieke veiligheid (gemeentehuis)	80.000			
10. Vervanging gedeeltelijke inventaris (gemeentehuis)	31.000			
Totaal	5.583.000	2.132.000	1.272.000	576.000

1. Groot onderhoud wegen

Aan diverse wegen wordt in 2017 groot onderhoud gepleegd voor een totaal bedrag van € 3.460.000 (conform raadsbesluit 1 juli 2016).

2. Huisvestingsplan 2017

Deze investering betreft de uitbreiding van 1^e inrichting van diverse scholen.

3. Sportvelden

In maart 2015 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel tot het harmoniseren en actualiseren beheer en exploitatieorganisatie van de vijf sportparken. Onderdeel hiervan is het uitvoeren van diverse investeringen.

4. *Riolering*
De rioolinvesteringen zijn gebaseerd op het gemeentelijk rioleringsplan 2013 – 2017. De jaarlijkse kosten van afschrijvingen en de toegerekende rente maken onderdeel uit van rioolheffingen.
5. *Riolering tractie*
Deze investeringen hebben betrekking op vervanging van een kraan, voertuigen en een rioolboot. De jaarlijkse kosten van afschrijvingen en de toegerekende rente maken onderdeel uit van rioolheffingen.
6. *Reiniging*
De reinigingsinvesteringen hebben betrekking op pers- en afvalcontainers. De jaarlijkse kosten van afschrijvingen en de toegerekende rente maken onderdeel uit van de afvalstoffenheffing.
7. *ICT*
De ICT-investeringen zijn gebaseerd op het meerjarig instandhouding- en vervangingsplan automatisering 2014 – 2019.
8. *Bedrijfsmiddelen beheer openbare ruimte*
De investeringen 2017 – 2020 zijn gebaseerd op het materieel vervangingsplan openbare ruimte. Het betreft onder meer voertuigen, maaimachines en zoutstrooiers.
9. *Fysieke veiligheid*
Deze investering betreft de grootschalige vervanging van het toegangscontrole en het inbraakbeveiligingssysteem.
10. *Inventaris gemeentehuis*
Deze investering betreft gedeeltelijke vervanging van kantoormeubilair.

12. Toedelen van de producten naar de programma's

Algemeen

Bij de begroting en de verantwoording wordt inzicht gegeven op welke wijze producten zijn toegerekend aan de programma's. Dit is geregeld in de Financiële verordening gemeente De Ronde Venen in artikel 3. De productindeling is per 2017 veranderd als gevolg van de nieuwe BBV wetgeving.

Overzicht

Product-nummer	Omschrijving	Product-nummer	Omschrijving
Programma 1			
Openbare orde en veiligheid			
E.110	Crisisbeheersing en brandweer	E.410	Openbaar basisonderwijs
E.111	Brandweerkazernes	E.420	Onderwijshuisvesting
	Crisisbeheersing en brandweer		Onderwijshuisvesting
E.120	Openbare orde en veiligheid	E.430	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
	Openbare orde en veiligheid	E.431	Doeluitkering
			Onderwijsachterstandenbeleid
			Onderwijsbeleid en leerlingzaken
Programma 2			
Verkeer, vervoer en waterstaat			
E.210	Verkeer en vervoer		
E.211	Verkeersbeleid	E.510	Sportbeleid en activering
E.212	Gemeentewerf, voertuigen en materialen	E.520	Buitensportaccommodaties
		E.521	Overdekte sportaccommodaties
E.220	Parkeren		Sport
E.240	Waterwegen		
E.251	Openbaar vervoer	E.530	Cultuurproductie en -participatie
E.252	Pontveren	E.540	Musea
	Verkeer, vervoer en waterstaat	E.550	Cultureel erfgoed
		E.551	Kerktorens
		E.560	Media
			Cultuur
Programma 3			
Economische zaken			
E.310	Economische ontwikkeling	E.570	Openbaar groen en (openlucht) recreatie: Ruimte
E.320	Fysieke bedrijfsinfrastructuur		
E.330	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	E.571	Openbaar groen en (openlucht) recreatie: IBOR
E.340	Economische promotie	E.572	Voertuigen en materialen openbaar groen
	Economische zaken	E.573	Volksfeesten
			Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Programma 4			
Onderwijs			

Product-nummer	Omschrijving	Product-nummer	Omschrijving
	Programma 6 Sociaal domein	E.731	Afvalbrenngpunten Afval
E.610	Samenkracht en burgerparticipatie	E.740	Ongediertebestrijding
E.611	Beheer en onderhoud maatschappelijk vastgoed	E.741	Milieubeheer en duurzaamheid
E.710	Volksgezondheid Algemene voorzieningen jeugd en Wmo	E.742	NME-centrum Milieu en duurzaamheid
E.620	Wijkteams en overige loketvoorzieningen	E.750	Begraafplaatsen Begraafplaatsen
E.660	Maatwerkvoorzieningen (WMO)		Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
E.671	Maatwerkdienstverlening 18+	E.810	Ruimtelijke ordening
E.672	Maatwerkdienstverlening 18-	E.811	Basisregistratie Grootchalige Topografie Ruimtelijke ordening
E.681	Geëscaleerde zorg 18+	E.820	Grondexploitatie algemeen
E.682	Geëscaleerde zorg 18- Individuele voorzieningen jeugd en Wmo	E.821	BIE De Maricken
E.630	Doeluitkering bijstandsuitkeringen (BUIG)	E.822	BIE Land van Winkel
E.631	Doeluitkering Besluit bijstandverlening zelfstandigen	E.823	BIE Stationslocatie Mijdrecht
E.632	Terugvordering en verhaal	E.824	BIE Vinkeveld
E.633	Beleid en uitvoering inkomensregelingen	E.830	Woningbouw Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
E.640	Begeleide participatie		Programma 9 Bestuur en ondersteuning
E.650	Arbeidsparticipatie Inkomensregelingen incl. arbeidsparticipatie	E.010	Raad en raadscommissies
E.634	Gemeentelijk en armoedebeleid Gemeentelijk en armoedebeleid	E.011	College van burgemeester en wethouders
	Programma 7 Milieu en duurzaamheid	E.012	Millenniumdoelen Bestuur
E.720	Riolering Riolering	E.020	Burgerzaken
E.730	Afval	E.021	Straatnaamgeving Burgerzaken

Product-nummer	Omschrijving	Product-nummer	Omschrijving
E.030	Beheer overige gebouwen en gronden	E.101	Resultaat van de rekening van baten en lasten
	Beheer overige gebouwen en gronden		Algemene baten en lasten
E.040	Capaciteitskosten overhead		
E.041	Personeels- en organisatiebeleid		
E.042	Regionaal inkoopbureau		
E.043	Communicatie		
E.044	Juridische zaken		
E.045	Bestuurszaken en bestuursondersteuning		
E.046	Informatievoorziening en automatisering (ICT)		
E.047	Documentaire informatievoorziening (DIV)		
E.048	Facilitaire zaken en huisvesting		
E.049	Financiële administratie		
	Overhead		
	Programma 10		
	Financiering en algemene dekkingsmiddelen		
E.050	Treasury		
	Treasury		
E.061	OZB woningen		
E.062	OZB niet-woningen		
E.063	Parkeerbelasting		
E.064	Belastingen overig		
	Belastingen		
E.070	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		
	Algemene uitkering		
E.080	Overige baten en lasten		
E.081	Voormalig personeel		
E.090	Vennootschapsbelasting (VpB)		
E.100	Mutaties reserves		

Gemeente
De Ronde Venen

Postadres

Postbus 250
3640 AG Mijdrecht

T 0297 29 16 16

F 0297 28 42 81

Bezoekadres

Croonstadtlaan 111
3641 AL Mijdrecht

E gemeente@derondevenen.nl

I www.derondevenen.nl